

Jaarstukken 2023

Stichting Koraal

Jaarstukken 2023

1. Bestuursverslag	4
1.1. Algemeen	5
1.1.1. Kernactiviteiten.....	6
1.1.2. Organisatiestructuur	7
1.1.3. Belangrijke elementen gevoerde beleid	7
1.1.4. Financieel 2023	9
1.2. Kwaliteit	10
1.2.1. Kwaliteitscyclus	10
1.2.2. Kerncijfers	15
1.3. Medewerkers	15
1.4. Strategische huisvesting en ICT	16
1.4.1. Strategische huisvesting.....	16
1.4.2. Strategische ICT	18
1.5. Governance	20
1.5.1. Inleiding	20
1.5.2. Governancecodes.....	20
1.5.3. Juridische structuur.....	21
1.5.3.1. Juridische entiteiten	21
1.5.3.2. Deelnemingen.....	21
1.5.4. Besturing en verantwoordelijkheden.....	21
1.5.4.1. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden	22
1.5.4.2. Bezoldiging bestuurders en toezichthouders.....	22
1.6. Raad van Bestuur	23
1.6.1. Samenstelling Raad van Bestuur.....	23
1.6.2. Nevenfuncties Raad van Bestuur.....	24
1.6.3. Taken en aandachtsgebieden Raad van Bestuur	25
1.6.4. Verantwoording Raad van Bestuur	25
1.6.5. Permanente deskundigheidsbevordering	27
1.7. Financiële ontwikkelingen	28
1.8. Risico's en risicobeheersing	38
1.8.1. Strategisch risicomangement	38
1.8.2. Management control.....	41
1.9. Toekomstparagraaf	42
1.9.1. Externe ontwikkelingen	42
1.9.2. Strategische ontwikkelingen.....	42
1.9.3. Investerings en financiering	43

2. Verslag interne toezichthouder	44
2.1. Visie op toezichthouden en toezichthoudende opgave	45
2.2. Samenstelling Raad van Toezicht	46
2.3. Nevenfuncties Raad van Toezicht	47
2.4. Samenstelling en taken commissies	48
2.5. Verantwoording Raad van Toezicht	49
3. Jaarrekening 2023	52
3.1. Geconsolideerde jaarrekening	53
3.1.1. Geconsolideerde balans per 31 december 2023	53
3.1.2. Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023	55
3.1.3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023 (INDIRECTE METHODE)	57
3.1.4. Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat	58
3.1.5. Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	75
3.1.6. Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023	86
3.1.7. Overige toelichtingen	91
• (31) Bezoldigingsinformatie op grond van de Wet normering topinkomens	92
• (32) Gebeurtenissen na balansdatum	95
• (33) Gesegmenteerde informatie	96
• (34) Verloopoverzicht materiële vaste activa	97
• (35) Overzicht van langlopende schulden	98
• (36) Vorderingen uit hoofde van financieringstekort resp. -overschot	99
3.2. Enkelvoudige jaarrekening	101
3.2.1. Enkelvoudige balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming	102
3.2.2. Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023	104
3.2.3. Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023	107
3.2.4. Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023	113
3.2.5. Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	117
3.2.6. Resultaatbestemming	117
3.2.7. Ondertekening Jaarrekening	118
4. Overige gegevens	119
4.1. Statutaire regeling resultaatbestemming	120
4.2. Nevenvestigingen	120
4.3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	120

Hoofdstuk 1

Bestuursverslag:

- *Algemeen*
- *Kwaliteit*
- *Medewerkers*
- *Strategische huisvesting en ICT*
- *Governance*
- *Raad van Bestuur*
- *Financiële ontwikkelingen*
- *Risico's en risicobeheersing*
- *Toekomstparagraaf*

1.1 ALGEMEEN

Voor u ligt het Bestuursverslag 2023 van Stichting Koraal (verder te noemen Koraal). Koraal is een organisatie van en voor mensen en biedt speciaal onderwijs en (hoog)specialistische hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met (licht) verstandelijke beperkingen en complexe gedrags- en/of psychiatrische problemen. We zijn regionaal en landelijk actief binnen de domeinen gehandicaptenzorg, gespecialiseerde jeugdhulp,(voortgezet) gespecialiseerd onderwijs en (arbeids)participatie. We doen dit vanuit een overtuiging dat de intergratie van zorg, onderwijs en wetenschappelijke kennis de kansen van onze cliënten en leerlingen op een duurzame deelname aan de samenleving vergroot.

Zorg en onderwijs staan onder druk; er is een toenemende schaarste op de arbeidsmarkt en de druk op medewerkers en de organisatie blijft onverminderd hoog. Het maakt ons dan ook extra trots om te zien dat de strategische lijnen die Koraal de afgelopen jaren heeft ingezet steeds meer zichtbaar worden en effect sorteren. De continue dialoog die we stimuleren met leerlingen, cliënten, verwanten en medewerkers krijgt vorm in de leer- en zorgplanpraktijk in de regio's en in de persoonlijke dialoog en teamontwikkeling met medewerkers. We voegen ieder jaar nieuwe onderdelen toe aan onze dienstverlening. Hierdoor slagen we er ook steeds beter in om de meerwaarde van het divers portfolio uit te nutten en mensen waarvoor wij ons inzetten te laten profiteren van onze expertise.

Koraal heeft een sterke organisatiestructuur, neemt een sterke inhoudelijke positie in én heeft een helder perspectief voor de toekomst. Dit biedt ons een stevig fundament wat we moeten vast houden in een omgeving die turbulent is, en dat zal blijven. We worden daarin, naast de druk op de arbeidsmarkt, uitgedaagd door de toenemende druk op de betaalbaarheid van onze dienstverlening door een stijging van algemene kosten en loonkosten waarvoor we niet volledig financieel gecompenseerd worden. Tegelijkertijd schetsen onze belangrijkste financiers elk een perspectief met verschillende maatregelen die leiden tot minder inkomsten bij Koraal. Deze ontwikkelingen dwingen ons om bewuster om te gaan met onze middelen en nog meer te sturen op ons inhoudelijk portfolio, waarbij we keuzen maken en in onze focus en sturing hierop richten. De strategische programma's voor de ontwikkeling en integratie van onderwijs, jeugdhulp en langdurige zorg bieden hierbij een inhoudelijk en mensgericht kompas.

Met deze duidelijke strategische koers en vanuit een solide financiële positie kan Koraal duurzaam antwoord blijven geven op de toekomstige veranderingen en uitdagingen. Vanuit een sterke basis blijft Koraal de voortgang monitoren en waar nodig bijsturen. Om hierin soepel te kunnen navigeren tussen de mensen en organisatie in het hier- en nu en in de toekomst. Hoewel het resultaat over 2023 ons tot tevredenheid stemt, realiseren we ons dat de toekomst veel van ons zal blijven vragen. In de geconsolideerde jaarrekening maken we middels de bestemmingsreserves onderscheid tussen de resultaten uit reguliere bedrijfsvoering en de projectmatige inzet zoals ook in de duiding van het (genormaliseerde) resultaat is te lezen in pagina's hierna. Een voorbeeld hiervan is terug te zien bij Onderwijs bij de NPO-gelden, waar een bedrag van € 0,2 miljoen méér is ontvangen dan ingezet kon worden. De bestedingsplannen voor de inzet van deze middelen lopen dan ook door tot en met 2025.

1.1.1 Kernactiviteiten

Binnen Koraal staan mensen met een beperking of belemmering op verstandelijk, lichamelijk en/of psychosociaal gebied centraal. Wij zijn actief op de terreinen jeugdhulp, verstandelijk gehandicaptenzorg, (voortgezet) speciaal onderwijs en arbeidsparticipatie.

Koraal Jeugdhulp

Koraal is met zeven locaties actief binnen de jeugdzorg: De Hondsborg, De La Salle, Gastenhof Noord- en Midden-Limburg, Gastenhof Parkstad, Gastenhof Maastricht Heuvelland Westelijke Mijnstreek en Maashorst. Hierbij onderscheiden we twee doelgroepen. Kinderen met ernstige gedragsproblematiek en kinderen en jeugdigen met een (licht)verstandelijke beperking, al dan niet gecombineerd met psychiatrische problemen en/of een ernstige gedragsproblematiek. De residentiële dienstverlening in 2023 betreft 320 plaatsen (2022: 364 plaatsen). De ambulante dienstverlening bereikt bijna 1200 jeugdigen. De residentiële daling is mede het gevolg van de transformatie opgave en de inhoudelijke strategie Jeugdhulp Koraal 'Zo Thuis mogelijk'.

Koraal Langdurige Zorg

St. Anna, Maasveld en Op de Bies zijn binnen Koraal de drie zogenoemde VG-instellingen: locaties die actief zijn op het gebied van de gehandicaptenzorg. De drie organisaties bieden hoofdzakelijk verblijf en ambulante dienstverlening, beiden met behandeling, voor mensen met een verstandelijke en/of meervoudige beperking en hun familie. Deze doelgroep kan hier ook terecht voor aanverwante dienstverlening, zoals dagbesteding, vrijetijdsbesteding, begeleid werken, begeleid wonen, gespecialiseerde thuiszorg en advies. De intramurale dienstverlening in 2023 betreft 981 plaatsen (2022: 988 plaatsen). Rekening houdend met de toenemende verzwaren van de zorgvragen en beschikbaarheid van personeel is het aantal plaatsen licht gedaald.

Koraal Speciaal Onderwijs

Binnen Koraal bieden Saltho Onderwijs, Het Driespan en De Vlinder (voortgezet) speciaal onderwijs. Het onderwijs dat Koraal in West-Brabant biedt, neemt daar een sterke positie in binnen het regionale onderwijs landschap. In 2023 (teldatum 1-2-2023) is het aantal leerlingen met 19 licht gedaald tot 2.405 leerlingen. De verwachting is dat het aantal leerlingen stijgt naar 2.455 (teldatum 1-2-2024). De toename van leerlingen is mede een afspiegeling van de kwaliteit van het Koraal onderwijs en integratie van zorg en expertise binnen de scholen van Koraal. Onze opgave daarbij is om zoveel mogelijk leerlingen – mede met ondersteuning en expertise van Koraal – deel te laten nemen aan- of uit te laten stromen naar het reguliere onderwijs.

Saltho Onderwijs bestaat uit vijf scholen voor speciaal onderwijs in Oost- en Midden-Brabant. Het Driespan heeft dertien scholen voor dezelfde doelgroep in West-Brabant. School De Vlinder geeft speciaal onderwijs voor normaal begaafde kinderen met ontwikkelings-, gedrags- en leerproblemen.

In de onderlinge samenwerking tussen de drie onderwijsinstellingen zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet door de uitvoering van het strategisch programma De Negensprong. Een programma dat is gericht op het leren van elkaar en meer samenhang te brengen in de ontwikkelingen binnen Koraal Onderwijs. Dat alles vindt plaats vanuit een gezonde financiële situatie waarin de organisatie ook in staat is om investeringsbudget vrij te maken ten behoeve van de uitvoering van dit programma. Dit

komt overeen met de gesprekken die Koraal voert met de Inspectie Onderwijs over de zogenaamde signaalwaarde eigen vermogen.

Koraal Arbeidsparticipatie

In dialoog met leerlingen en cliënten zet Koraal zich in om het unieke van hen tot ontwikkeling te brengen en hun leven waardevol te laten zijn. Arbeidsparticipatie is daarbij een belangrijk onderdeel. De manier waarop invulling wordt gegeven aan arbeidsparticipatie verschilt en is afhankelijk van de mogelijkheden, wensen en talenten van een cliënt of leerling. Het doel is echter altijd hetzelfde: samen met de cliënt en leerling het hoogst haalbare hierin te bereiken. Binnen Koraal is Sterk in Werk gespecialiseerd in het realiseren van arbeidsparticipatie.

1.1.2 Organisatiestructuur

Eind 2022 is de juridische structuur van Koraal vereenvoudigd. Koraal kende tot daarvoor zeven jeugdhulp werkstichtingen: Stichting Gastenhof Maastricht Heuvelland Westelijke Mijnstreek; Stichting Gastenhof Noord- en Midden-Limburg; Stichting Gastenhof Parkstad; Stichting Maashorst; Stichting De La Salle; Stichting De Hondsborg en Stichting Sterk in Werk. Deze zeven stichtingen zijn met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 gefuseerd tot de Stichting Koraal Jeugdhulp. Daarnaast kende Koraal tot dat moment drie werkstichtingen gericht op langdurige zorg in de gehandicaptenzorg: Stichting Op de Bies; Stichting Maasveld en Stichting St. Anna. Deze drie stichtingen zijn eveneens met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 gefuseerd tot de Stichting Koraal Langdurige zorg. Naast deze twee stichtingen kent Koraal drie stichtingen voor het onderwijs: Stichting Het Driespan, Stichting Saltho Onderwijs en Stichting De Vlinder. Het bestuur van deze stichtingen ligt bij de concernstichting Stichting Koraal.

Koraal heeft de interne structuur regionaal ingericht. Aansluitend op de regio-indeling die gemeenten hanteren, hebben wij onze organisatie ingedeeld in zes regio's in Limburg en Noord-Brabant. In elke regio biedt Koraal een compleet pakket aan ondersteuning. Het Expertisecentrum biedt een landelijke dekking. Cliënten en leerlingen hebben dankzij deze werkwijze één aanspreekpunt voor hun vragen op het gebied van gehandicaptenzorg, jeugdhulp, speciaal onderwijs en participatie.

1.1.3 Belangrijke elementen gevoerde beleid

Per domein heeft Koraal een deelstrategie vastgesteld. De regio's werken – ondersteund door Interne Dienstverlening (ID) en de afdeling Strategie & Kennisontwikkeling (S&KO) – aan de realisatie daarvan. Uit deze deelstrategieën zijn de belangrijkste elementen voor de strategische agenda als volgt weer te geven:

Jeugd:

De Koraal strategie Jeugd zet in op trauma informed- en gezinsgerichte specialistische jeugd(gezins)-hulp die ook ambulante bij het gezin thuis plaatsvindt. Dat doen we op basis van een gelijkwaardige relatie tussen jeugdigen, hun gezinnen en de medewerkers van Koraal. Hierin werken we samen met financiers en ketenpartners.

In 2023 is de deelstrategie jeugd opnieuw tegen het licht gehouden aan de hand van een uitgevoerde midterm-review, waarbij kwalitatieve en kwantitatieve gegevens zijn gebruikt. Naar aanleiding van de

opbrengsten en inzichten uit de midterm review is vastgesteld dat de inhoudelijke koers ongewijzigd voortgezet kan worden en er zijn nieuwe pijlers gekozen voor het vervolg van de strategie jeugd om verder stappen in de realisatie te zetten en om de resultaten duurzaam te kunnen borgen.

In 2023 is het ambulante portfolio beoordeeld op haar werkzame bestanddelen. KINGS (behandeling met tijdelijke opname van het kind en het gezin) is gestart in NOB en er zijn diverse pilots gerealiseerd op het gebied van regulatie, gelijkwaardige relatie en methodes voor gezinsgericht werken. Ontwikkelingen die binnen de kaders van de deelstrategie jeugd worden uitgezet worden altijd eerst afgestemd met de regio's zodat het bijdraagt aan de praktijk.

Onderwijs: de Negensprong:

Met de Negensprong werken we aan hoogwaardig gespecialiseerd onderwijs, verbonden aan de brede expertise van Koraal op het gebied van opvoeden en opgroeien. In teams van schoolsoorten werken we regio-overstijgend aan ontwikkelen en verspreiden van kennis en kunde en aan betekenisvolle kaders voor beleid en organisatie.

In 2023 is er een basis gelegd voor de documenten: kwaliteitsbeleid, leerlingzorg, het pedagogisch en didactische beleid, veiligheidsbeleid en stagebeleid. In 2024 zal hier nog het opbrengstenbeleid o.a. op het gebied van didactiek aan toegevoegd worden. Waar nodig zijn deze documenten schoolsoort specifiek gemaakt.

De kwaliteitskaarten zijn aangepast aan het nieuwe toezichtskader. De kwaliteitswijzers beschrijven hoe we binnen Koraal onze kwaliteit laten zien. Ten slotte is de basis gelegd voor een kwaliteitshandboek, waarmee we de kwaliteit van Koraal Onderwijs borgen. Er is een overzicht van alle verplichte documenten, gegroepeerd naar Koraal, Koraal Onderwijs, schoolsoorten en locaties.

De ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's) en leerlingvolgsystemen zijn afgestemd op het Doelgroepen Model (DM+). Zo brengen we de opbrengsten systematisch in kaart en kunnen we deze koppelen aan leerlingkenmerken en onderwijstijd. Naast de opbrengsten op gebied van didactiek en leer gebied overstijgende competenties zien we ook de opbrengsten op het gebied van de ondersteuningsbehoefte en de onderwijs-zorgarrangementen.

In 2023 heeft een evaluatie met alle scholen plaatsgevonden. Het ontwikkelteam heeft dit geanalyseerd en vertaald in een actieplan.

Langdurige Zorg: Van betekenis zijn:

De ambitie luidt als volgt: In 2027 is Koraal in Limburg de 'go to' organisatie voor mensen en gezinnen waar zwaardere beperkingen rond cognitieve vermogens en/of gedragsproblemen spelen en voor ambitieuze, gedreven professionals in het zorgveld. De ambities zijn vertaald in een drietal lijnen: Jouw Verhaal (over de manieren waarop we van betekenis willen zijn in het leven van cliënten en verwanten), Medewerker Vitaal (over de wijze waarop we onze medewerkers willen doen floreren) en Koraal Loyaal (over de dienende organisatie die hierbij hoort).

In 2023 hebben de drie Limburgse regio's gezamenlijk concrete stappen gezet. Zo is er actiegericht onderzoek gedaan naar de factoren die de ervaren eigen regie van cliënten kan bevorderen. Met deze inzichten gaan we in de komende jaren verder om de eigen regie van cliënten verder te vergroten. Ook is in 2023 het inhoudelijk kader Lifeby5 vastgesteld. Hiermee geven we onze medewerkers

houvast hoe de best mogelijke zorg en ondersteuning te bieden. Daarnaast hebben we ons ondersteuningsaanbod verbreed en door ontwikkeld, passend bij de veranderende en toekomstige zorgvraag. Zo is de VG Poli sinds het najaar 2023 operationeel, zal op de korte termijn een Intern Expertise Team worden geformeerd om kennisdeling binnen de 3 VG regio's te bevorderen en zetten we volop in op de doorontwikkeling van een LVB+ concept voor volwassenen.

1.1.4 Financieel 2023

Hoe hebben wij het afgelopen jaar financieel gedaan?

Over 2023 realiseert Koraal een positief resultaat van circa € 1,7 miljoen (2022: € 4,7 miljoen positief). Ten opzichte van de concernbegroting 2023, waarin een positief resultaat van € 2,9 miljoen was begroot, valt het gerealiseerde resultaat 2023 € 1,2 miljoen lager uit, grotendeels doordat de indexering achterblijft bij de CAO ontwikkeling.

In 2023 heeft Koraal panden verkocht die niet meer worden ingezet voor haar dienstverlening. Het verkoopresultaat bedraagt € 1,7 miljoen.

Tot medio 2023 zijn NPO-gelden ontvangen om de achterstanden, als gevolg van Covid-19, in het primair onderwijs weg te werken. Deze middelen zijn volledig verwerkt in de opbrengsten, de inzet hiervan gaat t/m 2025 duren. In 2023 levert dit per saldo een positief resultaat van circa € 0,2 miljoen op dat is toegevoegd aan de bestemmingsreserves onderwijs. In de komende jaren wordt de inzet bekostigd uit deze bestemmingsreserves.

Het resultaat van Koraal is de optelsom van de resultaten van de verschillende Koraalregio's, het Expertisecentrum, Interne Dienstverlening alsook de opbrengsten vanuit SeysCentra (gezamenlijk aangestuurd door Stichting Koraal en Stichting Pluryl). Een belangrijk aandeel in het resultaat 2023 betreft het resultaat van de drie onderwijsinstellingen van Koraal. Deze instellingen hebben tezamen een positief resultaat behaald van circa € 0,6 miljoen. Begroot was een positief saldo van circa € 0,6 miljoen. Een bijzondere post in het resultaat onderwijs zijn de reeds genoemde NPO-gelden.

Het resultaat gehandicaptenzorg in de drie Limburgse regio's noteert over 2023 circa € 1,8 miljoen negatief en is daarmee € 2,5 miljoen lager dan begroot. De effecten van de arbeidsmarkt en de aanvullende CAO zijn hier debet aan gecombineerd met de zorgverzwaring die leiden tot hogere persoonlijke inzet.

Het positieve resultaat van de concernstichting inclusief Interne Dienstverlening ad € 2,9 miljoen betreft met name het saldo van het vastgoed- en financieringsresultaat rekening houdend met incidentele posten uit hoofde van boekresultaten. Begroot was een positief saldo van € 1,6 miljoen voor 2023. Verder sluit de joint venture Stichting SeysCentra met een tekort van € 0,1 miljoen mede als gevolg van de afschrijvingskosten van het nieuwe EPD en de lagere bezetting van met name de nieuwe locatie.

De jeugdhulp van Koraal laat een positief resultaat zien van nagenoeg nihil (2022: € 2,2 miljoen positief mede door het incidentele boekresultaat verkoop vastgoed Maashorst). Begroot was een tekort van € 0,2 miljoen. De Gastenhof instellingen Limburg kennen samen een tekort van € 0,5 miljoen. Een van de oorzaken van dit negatieve resultaat is de lagere bezetting die na de aanbestedingen in de verschillende samenwerkingsvormen leiden tot andere cliëntstromen. Alhoewel Koraal in de aanbestedingen

kostendekkende tarieven heeft afgesproken, is de transformatie opgave een belangrijke factor in de bezetting. Verder is de arbeidsmarkt in met name Zuid-Limburg een aanvullende factor van belang. De Hondsborg en De La Salle hebben in 2023 een positief resultaat behaald van € 0,5 miljoen.

Ook in 2023 is er in de regio's doorgezet op de sturing van de kosten Personeel Niet In Loondienst (PNIL). Echter met de druk op de arbeidsmarkt, verloop medewerkers en verzuim zijn de kosten PNIL gestegen met € 4,0 miljoen t.o.v. 2022. Als gevolg van de beschikbaarheid personeel en materialen en hun impact op de voortgang van onze vastgoedprojecten zijn de afschrijvingskosten op vastgoed € 1 miljoen lager dan begroot. Door de hogere rentestand zijn hogere rentevoodelen behaald op deposito's en rekening courant tegoeden.

Genormaliseerd resultaat 2023

Het hiervoor genoemde resultaat 2023 ad € 1,7 miljoen is mede tot stand gekomen door een aantal bijzondere posten. Het is van belang om hier zicht op te hebben omdat dit ook iets zegt over het resultaat dat zonder deze posten zou zijn gerealiseerd ofwel het resultaat uit normale bedrijfsvoering.

Het genormaliseerde resultaat komt als volgt tot stand:

	* € 1.000
Resultaat jaarrekening	1.683
Bij: Dotatie voorz. langdurig zieken	640
Bij: Nacalculatie WGA verzekering	982
Af: Onttrekking voorziening PBL	-136
Af: Vrijval voorz. regeling generatiebeleid	-264
Af: Incidentele resultaten verkoop onroerend goed	-1.667
Af: Saldo NPO-gelden	-200
Af: Expertisebesteding eenmalig	-750
Bij: kosten ten laste van bestemmingsreserves onderwijs	2.900
Genormaliseerd resultaat	3.188

In hoofdstuk 1.6 is een uitgebreide analyse van de financiële ontwikkelingen opgenomen.

1.2 KWALITEIT

1.2.1 Kwaliteitscyclus

Koraal heeft de kwaliteit van de dienstverlening binnen de zorg en het onderwijs hoog in het vaandel staan en er is een continu proces van leren en verbeteren. Hierbij worden de verschillende regio's en Interne dienstverlening ondersteund met specifieke expertise vanuit de afdeling Kwaliteit, Audit & Inspectie. De beleidsadviseur(s) ondersteunen de regio's bij de uitvoering van het kwaliteitsbeleid, onderzoeken vragen die spelen en vertalen deze naar duurzame oplossingen voor de regio/interne dienstverlening of Koraal overstijgend als het onderwerp dit vraagt.

Uitgangspunt bij het bieden van ondersteuning en het opvolgen van het kwaliteitsbeleid is onderstaande visie;

“Alle activiteiten van Koraal Kwaliteit leiden tot meer focus op kwaliteitsverbetering als een voortgaand leerproces. Het geheel van kaders, normen en richtlijnen inspireren tot interne kwaliteitsverbetering binnen de locaties van Koraal. In het verlengde van deze kwaliteitsverbetering ligt de externe verantwoording: Koraal is transparant over kwaliteit van zorg en over verbetertrajecten.”

Bij het realiseren/uitvoeren van de visie worden de navolgende kernpunten gehanteerd:

Cliënten en leerlingen hebben eigen regie:

- Cliënten en leerlingen hebben invloed op wat er wel of niet in hun leven gebeurt
- Er is aandacht voor 'kleine' keuzemogelijkheden in het dagelijks leven
- Cliënten en leerlingen hebben invloed op belangrijke beslissingen

Zorg en onderwijs dragen bij aan kwaliteit van bestaan:

- Er is aandacht voor alle domeinen van het leven die voor de cliënt en leerling belangrijk zijn
- Cliënten en leerlingen krijgen de ruimte om eigen levensdoelen na te streven
- Onze handelingen voegen maatschappelijke meerwaarde toe

De professionals ondersteunen de cliënt en leerling bij het invullen van een eigen leven:

- De professional heeft een open, vraaggerichte en responsieve houding en biedt kansen aan de cliënt en leerling om zich te ontwikkelen
- Het gaat daarbij altijd om de cliënt/leerling in relatie tot zijn of haar sociale omgeving
- Soms is het nodig om vanuit professioneel perspectief de vraag ondergeschikt te maken, met het oog op bescherming van de gezondheid van de persoon en/of het afwenden van gevaar voor anderen

Kwaliteit komt tot stand in dialoog tussen professional en cliënt/leerling (met familie/netwerk)

- Professionals zijn betrokken en vakbekwaam:
- Professionals maken gebruik van de beschikbare 'evidence' over goede zorg
- De relatie met de cliënt/leerling is gebaseerd op respect en vertrouwen en er worden heldere afspraken gemaakt over de invulling van zorg en ondersteuning

Binnen de verschillende vormen van zorg (Langdurige Zorg en Jeugd) en onderwijs worden verschillende kwaliteits- en toetsingscriteria gehanteerd. Onderstaand wordt per sector beschreven welk toetsingskader van toepassing is, hoe de interne kwaliteitstoetsing wordt gemonitord en hoe externe verantwoording wordt vormgegeven.

Onderwijs

Koraal Onderwijs is gericht op het bieden van kwalitatief goed onderwijs aan onze leerlingen. Om dit te borgen is de kwaliteitszorg systematisch en cyclisch ingericht. Het kwaliteitsbeleid is de wijze waarop de kwaliteit van het onderwijs wordt bepaald, bewaakt, geborgd, verbeterd en verantwoord. Het is de voorwaarde voor een stevig fundament onder het onderwijs van Koraal en om gericht te kunnen ontwikkelen en innoveren. In 2023 is er een basis gelegd voor de kwaliteitsdocumenten Onderwijs. Het gaat om kwaliteitsbeleid, leerlingzorg, pedagogisch-didactische beleid, veiligheidsbeleid en stagebeleid. Daarnaast zijn de kwaliteitskaarten aangepast aan het nieuwe toezichtskader. De kwaliteitswijzers

beschrijven hoe we binnen Koraal onze kwaliteit laten zien. Ten slotte is de basis gelegd voor een kwaliteitshandboek, waarmee we de kwaliteit van Koraal Onderwijs borgen.

In de kwaliteitscyclus worden vijf besturingscycli onderscheiden waarin de samenhang tussen de rol van de Raad van Bestuur, de regiodirecteuren en de schoolleiders op schoolniveau geborgd wordt. Deze besturingscycli betreffen:

- de strategische beleidscyclus
- het kwaliteitsbeleid op scholen
- het onderwijsproces en de onderwijsresultaten,
- de cyclus van veiligheid en schoolklimaat én
- de cyclus van het financiële beheer.

Voor de monitoring van deze verschillende besturingscycli wordt gebruik gemaakt van de verschillende informatiesystemen (o.a. Parnassys en Somtoday) die binnen Koraal onderwijs in gebruik zijn.

Voor wat betreft de besturingscyclus 'Strategisch beleid' geldt dat deze worden bewaakt vanuit een PDCA-cyclus. Daarbij is er een samenhang tussen strategie Koraal Onderwijs, de regioplannen en de vertaling daarvan naar schoolplannen. Schoolplannen worden daarbij uiteraard ook gevoed door uitkomsten van zelfevaluaties, audits en schoolopbrengsten. Met behulp van de jaarplannen wordt uitvoering gegeven aan de schoolplannen. Om deze PDCA-cyclus te ondersteunen wordt gebruik gemaakt van de module 'Schoolontwikkeling'. Deze is gekoppeld aan ParnasSys en wordt door alle schoollocaties gebruikt. School- en jaarplannen zijn hierin gemaakt en worden gevolgd met monitors en rapportages in het systeem.

Om de kwaliteit van het onderwijs bij Koraal te monitoren wordt gebruik gemaakt van het toetsingskader 2021/bijstelling 2023. Naast de al bestaande eisen (zicht op ontwikkeling en begeleiding en pedagogisch/didactisch handelen) is de standaard Basisvaardigheden toegevoegd. In relatie tot dit kader worden er jaarlijks er vanuit de afdeling Kwaliteit Audit en Inspectie (KAI), door schoolauditoren, audits uitgevoerd op de scholen. De verbeterpunten die uit de audits naar voren komen worden intern door de onderwijs directeuren/schoolleiders vertaald in concrete doelen en acties voor het lopende en komende schooljaar en extern gecommuniceerd met de Inspectie voor Onderwijs (IvO). De beleidsadviseurs onderwijs zijn ondersteunend aan dit gehele proces.

De uitvoering van het onderwijsproces en de resultaten hangen samen met het gehanteerde Doelgroepenmodel+ (DM+), waarin de verschillende leerroutes beschreven worden, met daaraan gekoppeld de leerroute en gewenste resultaten. We onderscheiden daarbij elf leerroutes naar verschillende uitstroombestemmingen en vier leerroutes wat betreft leergebied overstijgende competenties. Aan elk van de leerroutes is het gewenste leerniveau gekoppeld en zijn afspraken gemaakt over welke methodeonafhankelijke toetsen gebruikt worden. Scholen richten zelf het onderwijsleerproces in. Het DM+ dient verder ook als basis voor de populatiebeschrijving van Koraal Onderwijs voor wat betreft de cognitieve ontwikkeling, leergebied overstijgende competenties en intensiteit ondersteuningsbehoefte voor onderwijs en voor jeugdhulp op school en thuis. Dit levert leerling-, klas- en schoolprofielen op.

De ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's) en leerlingvolgsystemen zijn daarbij afgestemd op het DM+. Zo brengen we de opbrengsten systematisch in kaart en kunnen we deze koppelen aan leerlingkenmerken en onderwijstijd. Naast de opbrengsten op gebied van didactiek zien we ook de opbrengsten op het gebied van de ondersteuningsbehoefte en de onderwijs-zorgarrangementen. Het DM+

biedt daarmee een uniforme en samenhangende set tools waarmee we de PDCA van opbrengstgericht werken monitoren. Binnen dit kader heeft iedere locatie de ruimte om zelf een passend onderwijsleerproces in te richten voor de doelgroep.

De cyclus Veiligheid en Schoolklimaat als onderdeel van het kwaliteitsmanagementsysteem gaat over veiligheidsaspecten per school en het schoolklimaat. Naast het opstellen van een Risico-inventarisatie (RIE) per school wordt op dit onderdeel per school en schoolsoort periodiek rapportage opgesteld waarin ook incidenten, klachten, schorsen en verwijderingen worden gemonitord.

Ten slotte betreft de cyclus Beheer het deugdelijk financieel beheer van de ontvangen onderwijsmiddelen. Ook hiertoe heeft Koraal een adequate PDCA-cyclus ingericht waarin het bestuursformatieplan, de financiële (meerjaren)begroting, de maand- en kwartaalrapportages als ook de jaarrekening van de drie onderwijsinstellingen belangrijke producten zijn. Dit gesteund vanuit een sterke control functie.

Langdurige Zorg

In 2023 is het kwaliteitsmanagementsysteem voor de Langdurige Zorg gebaseerd op het landelijk kwaliteitskader Gehandicaptenzorg. In dit kader wordt richting gegeven aan de uitvoering van de kwaliteitseisen voor de langdurige zorg en worden organisaties gestimuleerd om het interne kwaliteitsmanagementsysteem te verbeteren.

Koraal heeft het landelijke kwaliteitskader vertaald naar haar kwaliteitsbeleid en verantwoordt dit jaarlijks in het kwaliteitsrapport Langdurige Zorg. Het verslag geeft een brede inkijk in de diversiteit van de zorgvragen en in de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de kwaliteit van zorg en leven, welke leerpunten en verbeteringen er zijn. Alle betrokkenen in het zorgproces komen aan het woord; cliënten, verwanten, medewerkers. Onderwerpen voor het rapport 2023 zullen o.a. levensverhalen vanuit jeugdigen in hun ontwikkeling, vitaliteit, duurzaamheid, kwaliteitsdialoog zorgkantoren en het verslag van de externe visitatie.

Daarnaast reflecteren de teams door het uitvoeren van een zelfscan (i.p.v. de traditionele vorm van intern auditen). Deze scan is een tool om het gesprek te voeren met teams over de kwaliteit van geleverde zorg. De leer- en verbeterpunten worden door het team zelf benoemd en vertaald naar doelen. Deze doelen krijgen een verdere vertaling in de jaarplannen van de regio/locaties, worden ze vertaald naar acties en wordt de uitvoering en opvolging geborgd. Door deze methodiek is er meer eigenaarschap bij de medewerkers van het team en is iedere medewerker ambassadeur van kwaliteit. De beleidsadviseur in de regio ondersteunt bij de uitvoering en opvolging hiervan.

Jeugdhulp

Voor de jeugdhulp is voor het kwaliteitsmanagementsysteem aansluiting gezocht bij de zogenaamde ISO 9001:2015. Dit kader geeft invulling aan de eisen die gesteld worden aan het kwaliteitsmanagementsysteem. Jaarlijks worden de onderdelen van Koraal die jeugdhulp bieden getoetst aan deze ISO-normering. Bij deze certificering wordt o.a. gekeken naar de beschrijving en borging van processen, client- en medewerkers participatie, cliëntgericht werken en het doorlopend proces van leren, verbeteren en borgen van de kwaliteit van zorg.

Om interne processen te monitoren, maar ook om het eigenaarschap van de teams te vergoten is er in 2023 ook bij Jeugd gestart met de zelfscan. Op deze manier kunnen ook de leer- en verbeterpunten vanuit de teams worden opgenomen in de jaarplannen van de regio/locaties. De beleidsadviseur in de regio ondersteunt bij de uitvoering en opvolging hiervan. Naast interne audits, zelfscans vindt er een externe audit plaats door een daartoe gecertificeerde instelling. Koraal heeft in 2023 haar ISO 9001:2015 certificaat behaald.

Arbeidsparticipatie

Voor de activiteiten op het gebied van arbeidsparticipatie en specifiek jobcoaching beschikt Koraal over het keurmerk Blik op Werk. Dit is het keurmerk voor dienstverleners die o.a. gericht zijn om er voor te zorgen dat mensen weer mee kunnen doen in de maatschappij.

Interne dienstverlening

Om het primaire proces, in de breedte goed te kunnen ondersteunen, is een goede ondersteuningsorganisatie nodig. Om jaarlijks de kwaliteit en het kwaliteitsmanagementsysteem te monitoren is voor de certificering ook aansluiting gezocht bij de ISO 9001:2015. De verschillende vakdisciplines van Interne dienstverlening worden hierbij getoetst aan de norm eisen. De disciplines die hieraan deelnemen zijn: Finance & Control, Facilitair & Vastgoed, ICT, HR, Shared Services, KAI, Communicatie & Marketing. In 2023 heeft tegelijkertijd met de ISO 9001:2015 ook de NEN 7510 certificering plaatsgevonden. Interne dienstverlening heeft voor de ondersteuningsorganisatie het ISO 9001:2015 certificaat behaald. De verbeterpunten worden opgenomen in het jaarplan voor Interne dienstverlening. De beleidsadviseur, gekoppeld aan Interne dienstverlening, ondersteunt bij de uitvoering en opvolging van eventuele verbeterpunten.

Interne audits, zelfscan

Uit het voorgaande blijkt dat Koraal veel waarde hecht aan een adequaat werkend kwaliteitsmanagementsysteem voor haar dienstverlening. Voor de toetsing van de voortdurende werking van de kwaliteitsmanagementsystemen – processen, procedures e.d. – wordt binnen Koraal ook werk gemaakt van de uitvoering van verschillende vormen van audits. Zo worden binnen Onderwijs periodieke audits uitgevoerd naar de kwaliteit van het onderwijs welke tevens worden gedeeld met de Inspectie voor het Onderwijs. Ook wordt door Koraal breed invulling gegeven aan zogenaamde zelfscans op teamniveau. Op concernniveau worden financial audits uitgevoerd en gaat er bijvoorbeeld specifieke aandacht naar het periodiek toetsen van de kwaliteit van zorgdossiers (behandelplannen, ECD e.d.). Doel van dergelijke audits is om een beeld te krijgen van de kwaliteit van onze zorg, onderwijs – en bedrijfsvoeringsprocessen en nog meer om ook voortdurend mogelijkheden te zien en te benutten om verdere verbeteringen aan te brengen in onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Dit vanuit de ambitie om een lerende organisatie te zijn.

1.2.2 Kerncijfers

	2023	2022
<u>Cliënten en leerlingen</u>		
Jeugdhulp	1.338	1.430
Langdurige zorg	1.137	1.061
Onderwijs	2.405	2.424
Arbeidsparticipatie	78	138
<u>Medewerkers</u>		
Aantal fte (ultimo)	2.972	2.876
Verloop %	15%	15%
Verzuim %	7,59%	8,76%

1.3 MEDEWERKERS

Medewerkers zitten goed in hun vel als zij hun werk optimaal kunnen verrichten, zonder dat hun inzet ten koste gaat van hun energie, gezondheid of motivatie in de toekomst. Zij staan krachtig in hun schoenen en in hun kracht om het maximale uit zichzelf en anderen te halen. Ze zijn daarbij niet alleen hier en nu inzetbaar, maar kunnen en willen ook op de langere termijn bij Koraal blijven werken. Kortom: medewerkers zijn optimaal en duurzaam inzetbaar. Met optimaal bedoelen we dan "de juiste persoon op de juiste plek" en ondersteund door optimale (arbeids)voorwaarden en mensgericht leiderschap. En met duurzaam bedoelen we gezond en met plezier je werk bij Koraal kunnen doen, met de juiste competenties en vaardigheden, in principe gedurende iedere levensfase. Gezondheid wordt breed vertaald: het gaat over welzijn, fysieke gezondheid, mentale gezondheid, balans en vitaliteit.

Dit is uiteraard een algemeen gegeven, het geldt in principe voor iedere organisatie waar door en voor mensen wordt gewerkt. De kracht van het HR beleid zit hem daardoor niet zozeer in het "wat"; bij ieder HR thema hoort in de kern telkens de optimale en duurzame inzetbaarheid van medewerkers centraal te staan (dit vormt de kapstok). De vraag is meer hoe invulling te geven aan het "hoe". Koraal heeft daarvoor nadrukkelijk voor de insteek van een mensgericht HR beleid gekozen. Mensgericht HR-beleid is een wijze van kijken naar mensen in organisaties. Door de persoon te zien met al zijn talenten en mogelijkheden, maar ook zijn gedrag, zoomen we in op de vraag wat deze medewerker nodig heeft om zichzelf in zijn kracht te kunnen zetten en binnen Koraal optimaal en duurzaam inzetbaar te zijn en blijven. Wat zijn de behoeften, ervaringen en verwachtingen van deze medewerker t.a.v. zijn werk en t.a.v. de organisatie. Wat heeft (specifiek) hij nodig om zijn werk op een bevlogen en betrokken manier te kunnen blijven doen? Met deze individuele aandacht ontstaat ook de ruimte voor dialoog, gelijkwaardigheid, inclusie en diversiteit: binnen Koraal voelt iedereen zich gehoord en betrokken en er is sprake van een individuele mogelijkheid om zich te ontwikkelen, in het werk en als mens.

Koraal kent een ambitieuze HR-werkagenda, waarvan de prioritering is uitgedrukt in planning voor de komende jaren en waarmee het hierboven geschetste HR-beleid wordt geladen. Met de focus op

- employer branding inclusief wervingscampagnes,
- het versterken van de recruitment,
- de inzet op een aantal specifieke thema's (inzet buitenlandse arbeidskrachten, potentieel pakken, zij-instroom),
- capaciteitsplanning (gezonde werktijden, rust in rooster en een qua bezetting stabiel vast team).

Er wordt alles aan gedaan om nieuwe medewerkers aan te trekken en medewerkers reeds in dienst (vitaal en gemotiveerd) te behouden. Alle gerichte inspanningen lijken hun vruchten af te werpen:

zowel het verzuim als het verloop laat in 2023 t.o.v. 2022 een verbetering zien: het verzuim op Koraal niveau (7,59%) is t.o.v. 2022 (8,76%) met 1,17% gedaald en er zijn 121 personen meer in dienst getreden dan er uit dienst zijn gegaan.

Leiderschap is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van ons mensgericht HR-beleid en (daarmee) het creëren van rust en balans en de mogelijkheid voor de medewerker om zijn werk goed en met plezier te kunnen uitvoeren. In elke en in afstemming met de regio is in 2023 begonnen met het programma 'leidende coalities' door een extern bureau (vervolgsessies en borging vinden in 2024 plaats).

Arbeidsvoorwaardelijk wil Koraal een aantrekkelijke werkgever zijn. In 2023 is de regeling Fiscaal Gunstig Sporten vastgesteld (ter vervanging van de beperktere regeling bedrijfsfitness), is het realiseren van Benefits at Work opgestart en is na evaluatie met de medezeggenschap het definitieve beleid 'Plaats Onafhankelijk Werken' vastgesteld (waaronder ook de regeling vergoeding arbovoorzieningen). Daarnaast is gestart met het onderzoeken (op basis van de behoeften van medewerkers) hoe we tot een verdere, zo divers mogelijke, collectief arbeidsvoorwaardenpakket kunnen komen met een pallet aan keuzemogelijkheden dat voor iedere medewerker wel iets aantrekkelijks biedt.

Ten behoeve van de ontwikkeling van medewerkers is vanuit Leren & Ontwikkelen (L&O) overkoepelend gestart met het programma "Versterking L&O Koraal" waarbij het via vier lijnen de overkoepelende structuren en randvoorwaarden beter vastlegt en er op een andere manier naar leren gekeken wordt: veel meer vraag gericht in plaats van aanbod gericht. De eerste stappen zijn gezet en er wordt in 2024 gekeken hoe dit ingevlochten wordt met de lopende grote programma's binnen Jeugd, LZ en binnen de regio's. L&O regionaal is zich in 2023 (proces loopt door in 2024) steeds meer gaan richten op het samen optrekken rondom thema's of grotere opleidingen, zoals bijvoorbeeld "Weerbaarheid en agressie" en Onboarding. Er is meer aandacht voor kruisbestuiving tussen de regio's en waar nodig wordt dit ook vertaald naar het overkoepelende plan.

Ten slotte is in 2023 gestart met het proces om te komen tot een Koraal brede Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) in 2024. Middels een inkooptraject heeft een definitieve gunning plaatsgevonden.

1.4 STRATEGISCHE HUISVESTING en ICT

1.4.1 Strategische huisvesting

Koraal heeft een omvangrijke (zorg)vastgoedportefeuille. Het (zorg)vastgoed is voor het grootste deel in eigendom. Koraal kent slechts een beperkt aantal huurcontracten. De schoolgebouwen waarin de onderwijsinstellingen van Het Driespan, Saltho Onderwijs en De Vlinder hun onderwijs geven zijn economisch in eigendom van de gemeenten en staan derhalve niet op de balans van Koraal. Dat betekent ook dat vastgoedinvesteringen in het onderwijs i.c. nieuwbouw en grootschalige renovatie onder de verantwoordelijkheid en bekostiging van de gemeenten plaatsvindt. Voor onderhoud aan de gebouwen is het anders geregeld: het reguliere onderhoud van de scholen, zowel binnen- als buitenonderhoud, loopt via de exploitaties van de scholen.

De materiële vaste activa hebben eind 2023 een boekwaarde ad € 120,3 miljoen (2022: € 115,9 miljoen). De afname van de materiële vaste activa betreft het saldo van de jaarlijkse afschrijvingen ad € 12,1 miljoen, de investeringen ad € 17,0 miljoen en een desinvestering van € 0,4 miljoen. Het belangrijk-

ste deel van de post materiële vaste activa i.c. voor een bedrag ad € 100,0 miljoen betreft terreinen, terreinvoorzieningen, gebouwen, installaties en onderhanden werk.

De WOZ-waarde van het zorgvastgoed bedraagt circa € 139,5 miljoen prijspeil 2023 (€ 140,3 miljoen prijspeil 2022). De daling is het gevolg van enkele desinvesteringen.

Periodiek wordt de terugverdiencapaciteit van het zorgvastgoed beoordeeld mede op basis van de richting van de eerder gememoreerde deelstrategieën en leiden voor de jaarrekening 2023 niet duurzame waardevermindering.

In 2023 heeft Koraal op regionaal niveau de strategische vastgoedplannen (SVP's) herzien. Het SVP omschrijft op strategisch niveau welke acties, zoals renovaties, nieuwbouw, aan- of verkoop er nodig zijn om het vastgoed van Koraal zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de wensen van de cliënten en leerlingen van Koraal en de marktontwikkelingen. Door het betrekken van cliënten, cliëntenraad en medewerkers ontstaat een breed gedragen plan met een scope van 5-10 jaar.

Elk SVP is opgebouwd uit een aantal vaste onderdelen. Door middel van marktonderzoek worden de externe ontwikkelingen in de markt onderzocht en wordt er (vanuit vastgoedperspectief) een analyse gemaakt van de doelgroepen van het vastgoed van relevante andere zorgaanbieders in de regio. Daarnaast is de informatie die we krijgen vanuit het participatieproces met onze cliënten en verwanten een vast onderdeel van de planvorming van SVP. Tot slot wordt ook input opgehaald bij professionals en deskundigen middels themasessies.

Met de input vanuit de markt, cliënten en verwanten en professionals als basis wordt nieuw vastgoed beleid opgesteld. Het beleid richt zich op duurzaamheid, technologie, functionaliteit, betaalbaarheid, identiteit, veiligheid en beheer- en vastgoedorganisatie. Dit beleid vormt samen met woonwensen onderzoek de input voor het ontwikkelen van huisvestingsconcepten per doelgroep. De concepten omvatten niet alleen wonen, maar ook dagbesteding, behandeling, kantoren en facilitaire ondersteuning.

Tot slot zijn deze huisvestingsconcepten ofwel woonprofielen vergeleken met het bestaande vastgoed van een regio. Op basis van de informatie die beschikbaar komt uit de vastgoedkaders, de huisvestingsconcepten en de inventarisatie van het bestaande vastgoed wordt duidelijk wat de ambities zijn ten opzichte van de huidige situatie is. Alle informatie leidt uiteindelijk tot een strategie per vastgoedobject. Dit kan bijvoorbeeld het advies zijn om te verbouwen, sloop/nieuwbouw, afstoten of handhaven. Hierbij is onderscheid gemaakt in korte of lange termijnstrategie en worden prioriteiten gesteld. Bij de uitwerking van de strategie is aandacht besteed aan de onderlinge relaties en optimalisatieslagen, zowel functioneel, technisch, als op gebied van duurzaamheid. De gekozen vastgoedstrategie leidt tot een (globale) raming van de investeringen om de effecten op de vastgoedexploitatie en balans inzichtelijk te maken.

De SVP's voor de jeugdhulp bevatten strategieën om te reageren op de onzekerheid over de ontwikkeling van de residentiële zorgvragen en de toenemende ambulantisering. Een duidelijke trend is een afname van het aantal verblijfsplekken en een grotere focus op hybride en ambulante diensten. Terreinvoorzieningen nodig zullen blijven, waarbij de complexiteit van de zorgvragen toenemen.

Binnen de langdurige zorg is er een duidelijke behoefte aan meer zelfstandige en geclusterde woningen, zowel op centrumlocaties als in de wijken. Wonen richt zich daarbij op individualiteit in eigen zelfstandige studio's, met mogelijkheden tot ontmoeting in kleine groepen.

De complexiteit en dynamiek van de jeugd- en langdurige zorg vereisen een regionaal overstijgend perspectief. Daarom zullen de SVP's in 2024 op Koraalniveau worden geconsolideerd langs de lijnen van jeugd-zorg en langdurige zorg. Hierdoor ontstaat een vernieuwde meerjarenprognose voor vastgoedinvesteringen en benodigde financiering.

Vanuit de strategieën van Koraal en het perspectief van vastgoedontwikkeling is er in 2023 veel aandacht besteed aan initiatieven zoals het Mooi Leven Huis Zuid-Limburg (MLH) en LVB+. Ook de gewenste nieuwbouw van de zogenaamde "Sociowoningen" in Landgraaf is hier een voorbeeld van. Dit zijn grote en betekenisvolle projecten die elk hun eigen uitdagingen kennen vanuit vastgoed oogpunt.

Vanwege externe ontwikkelingen op de vastgoedmarkt zijn forse bouwkostenstijgingen, het verwerven van nieuwe grondposities en het vinden van tijdelijke voorzieningen grote uitdagingen. Voor het MLH is inmiddels een geschikte locatie gevonden in Schimmert. Daar worden nu de volgende stappen in het ontwikkelingsproces gezet, met als doel om in de tweede helft van 2024 daadwerkelijk te starten met de realisatie. Voor het initiatief rondom LVB+ blijft de uitdaging van verwerving onverminderd groot. Ook landelijke problemen zoals netcongestie op het elektriciteitsnetwerk en strengere wetgeving met betrekking tot stikstofdepositie en de daarbij heersende onzekerheid, hebben gevolgen voor de doorlooptijden van vastgoedprojecten.

Vanwege de krimp in de residentiële jeugdhulp en in lijn met de SVP's zijn in 2023 een aantal eigendomspanden afgestoten, waaronder panden op buitenlocaties aan de Looakker in Boxtel, en aan de Schepen van Hertefeltstraat en de Wilhelminalaan in Roermond. Het besluitvormingsproces is gedeeld met de Raad van Toezicht, evenals het College Sanering Zorginstellingen, in overeenstemming met wet- en regelgeving.

1.4.2 Strategische ICT

In 2023 heeft ICT verder bijgedragen aan de doelstellingen van Koraal en speelt ICT een steeds belangrijkere rol in vrijwel alle bedrijfsprocessen. Koraal investeert continu in de professionalisering van haar ICT-diensten en producten onder meer door uitbreiding op het gebied van informatieanalyse, projectmanagement, functioneel en netwerkbeheer. Met het programma Koraal Digitaal wordt invulling gegeven aan de digitaliseringsagenda waarbij het werken aan administratieve lastenverlichting voor medewerkers, team- en schoolleiders een belangrijke doelstelling is.

Vanuit ICT-governance is de stuurgroep Koraal Digitaal actief met een brede vertegenwoordiging vanuit de disciplines zorg, onderwijs en ICT binnen Koraal. De stuurgroep selecteert en prioriteert projecten binnen de beschikbare capaciteit en middelen. Vanuit de principes van project portfolio management initieert de stuurgroep nieuwe projecten en monitort zij de voortgang.

In 2023 heeft Koraal besloten om over te gaan tot vervanging van het huidige Elektronisch Cliënten Dossier (ECD). Na een interne evaluatie vanuit zowel technisch perspectief, processen perspectief en eindgebruikersperspectief is uit oogpunt van toekomstbestendigheid besloten om op over te stappen

naar een nieuw ECD voor Koraal. Daartoe is in 2023 een projectorganisatie opgezet die is gestart met een selectietraject om te komen tot de implementatie van een nieuw ECD. De keuze voor een nieuwe ECD-leverancier wordt naar verwachting gemaakt in het tweede kwartaal van 2024 waarna de implementatiefase zal starten. Oplevering staat gepland in het tweede kwartaal van 2025. In 2023 heeft de implementatie plaatsgevonden van een nieuw medisch dossier met uniformering van medische processen als belangrijk uitgangspunt. Tevens is voor de medische disciplines binnen Koraal een systeem ter ondersteuning van het elektronisch voorschrijven van medicatie geïmplementeerd in 2023. Als vervolg zal de implementatie van elektronische toedien registratie nog plaatsvinden.

In het kader van haar ambulantisering strategie is Koraal gestart met een marktverkenning naar digitale oplossingen om 'zorg op afstand' mee vorm te geven. De marktverkenning is uitgevoerd. In het licht van het ECD selectie traject is besloten om dit project voorlopig op te schorten en nog niet tot selectie/ implementatie over te gaan van een zorg op afstand oplossing. Het nieuwe ECD kan mogelijk ook een oplossing zijn om zorg op afstand mee te doen.

In navolging van 2022 heeft Koraal in 2023 nauw samengewerkt met Dichterbij met als doel om de digitale uitwisseling van cliëntgegevens – op basis van Zorg Informatie Bouwstenen en MedMij standaarden – mogelijk te maken tussen zorgaanbieders en met PGO's. Koraal heeft enkele jaren deel genomen aan de subsidieregeling InZicht van het Ministerie van VWS die ten doel had om de gegevensuitwisseling in de Langdurige Zorg te versnellen. Medio 2023 kwam deze subsidieregeling ten einde. Koraal en Dichterbij namen deel aan de onderdelen PGO en eOverdracht.

In 2023 is de implementatie van nieuwe – derde generatie – zorgdomotica toepassingen in de regio Parkstad afgerond en is de implementatie in de regio Noord- en Midden-Limburg gestart. In de komende jaren zal deze zorgdomotica-oplossing geïmplementeerd worden binnen heel Koraal. De ambitie is om standaarden op het gebied van zorgtechnologie te realiseren, zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van technologische innovaties op het gebied van zorgoproepsystemen, persoonsbeveiliging en alarmering. Dit biedt potentie om werkdruk voor medewerkers in de zorg te verlagen en om privacy en veiligheid van cliënten te vergroten. Informatieveiligheid staat hoog op de agenda en (technische) maatregelen zijn doorgevoerd. In 2023 heeft Koraal de certificering voor de norm informatiebeveiliging voor de zorgsector (NEN7510:2017) opnieuw behaald. De druk op de tarieven vraagt om een afwegingskader om hierin moeilijke, maar noodzakelijke keuzes te maken.

Binnen het kader van de strategische beleidsagenda Koraal Onderwijs is in 2023 verder gewerkt aan een betere informatievoorziening. In het project staan onder andere procesverbeteringen en optimalisatie van het LeerlingVolgSysteem en de leerlingenadministratie centraal, inclusief het beheer van de verschillende onderwijsapplicaties. In het verlengde van bovenstaande heeft in 2023 een verbetering van stuurinformatie en onderwijs KPI's plaatsgevonden.

Op het gebied van de bedrijfsvoering zijn in 2023 diverse verbeteringen doorgevoerd in het applicatielandschap. Binnen het HR-domein is in 2023 vormgegeven aan de doorontwikkeling van het personeelsinformatiesysteem. Binnen de domeinen Inkoop, Facilitair en Financiën hebben in 2023 diverse procesoptimalisaties plaatsgevonden in respectievelijk het Purchase-to-Pay systeem en het service-managementsysteem. Op het gebied van business intelligence heeft in 2023 verdere implementatie plaatsgehad van het instrument PowerBI. Met deze front-end reporting tool worden steeds meer disciplines binnen Koraal voorzien van dashboards met stuurinformatie en KPI's. Binnen het domein Kwaliteit is in 2023 een nieuw document managementsysteem voor kwaliteitsdocumenten opgeleverd.

Om de digitale transformatie binnen de organisatie goed te borgen geeft Koraal veel aandacht aan haar medewerkers op het gebied van digitale vaardigheden en de adoptie van digitale veranderingen. Om deze ontwikkeling te ondersteunen heeft Koraal een (full time) team van digicoaches dat in 2023 actief was bij tal van projecten.

1.5 GOVERNANCE

1.5.1 Inleiding

Koraal is een organisatie die midden in de maatschappij staat en onze maatschappelijke legitimatie zoals vastgelegd in de statuten komt tot uiting in het dagelijkse werk van medewerkers in een relatie met cliënten, leerlingen en hun verwanten. Binnen Koraal werken we op basis van kernwaarden en besturingsprincipes die ten grondslag liggen aan onze strategie en besturingsmodel.

'Samen' is het overkoepelende begrip van onze kernwaarden, dit 'samen' komt op allerlei manieren terug in onze werkwijzen: samen de leer- en behandeldoelen verkennen en samen afspraken maken, samen beslissen over wat er van belang is in een woon-, activiteitengroep of klas en samen richting geven aan Koraal of onderdelen daarvan. Medezeggenschap en participatie van cliënten, leerlingen, hun verwanten en van medewerkers is een vorm waar we samen op individueel- en organisatieniveau richting geven en beslissingen nemen.

'Samen' komt ook in een andere context aan de orde, namelijk in de wijze waarop bestuur en toezicht-houder elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid invulling geven aan de maatschappelijke opdracht van Koraal. Dit komt tot uiting in het naleven van gedragscodes, visie (op toezicht houden), statuten en reglementen en vooral in de manier waarop bestuur en toezicht met elkaar omgaan. Over de wijze waarop het bestuur de organisatie stuurt zijn heldere afspraken gemaakt, bijvoorbeeld over de verdeling van taken en aandachtsgebieden van de bestuurders maar ook in de vorm van heldere mandateringen aan directeuren van de regio's, het Expertise Centrum en Interne Dienstverlening. De wijze waarop besluitvorming tot stand komt, is vastgelegd. Bij het nemen van besluiten worden telkens naast het beoogde doel ook compliance, risico's en morele aspecten meegewogen om daarmee zoveel als mogelijk tegemoet te komen aan de belangen van betrokkenen.

De omgeving van Koraal verandert en daarmee is ook onze maatschappelijke opdracht en de impact daarvan op leerlingen, cliënten en medewerkers continu aan verandering onderhevig. Dit betekent dat het bestuur en toezicht structureel aandacht geven aan ontwikkeling zowel in het collectief van de Raad van Bestuur of de Raad van Toezicht als ook op individueel niveau. Op deze wijze streeft Koraal naar continuïteit in bestuur en toezicht zodat we blijven aansluiten bij hetgeen huidige en toekomstige leerlingen, cliënten, verwanten en medewerkers van ons mogen verwachten.

In dit hoofdstuk leggen bestuur en toezicht verantwoording af over 2023.

1.5.2 Governancecodes

Op een organisatie zoals Koraal zijn verschillende governancecodes van toepassing. We werken immers op diverse terreinen: zorg, onderwijs en arbeid. Koraal hanteert twee codes: de Zorgbrede Governance Code en de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs. Dat is terug te zien in de samen-

stelling van de Raad van Toezicht. Koraal vraagt van de leden affiniteit en betrokkenheid met alle domeinen waarop de organisatie actief is. Daarnaast heeft elke toezichthouder voldoende kennis van de kernactiviteiten van Koraal.

De Zorgbrede Governance Code en de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs bevatten bepalingen die grotendeels met elkaar te vergelijken zijn en die geen tegengestelde bepalingen bevatten. Beide codes zijn gericht op goed bestuur en goed toezicht en op het afleggen van adequate verantwoording over het gevoerde beleid en ondernomen activiteiten door de organisatie.

Bij de vormgeving, inrichting en reglementering van Koraal spelen deze codes een belangrijke rol. Zo zijn in de statuten bepalingen vastgelegd die ervoor zorgdragen dat er sprake is van goed bestuur en goed toezicht. Voorts zijn voortvloeiend uit deze codes reglementen vastgesteld voor de Raad van Bestuur en voor de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft haar visie op toezicht houden vastgelegd, deze visie op toezicht houden is openbaar en beschikbaar via de website van Koraal. De Raad van Bestuur heeft een verdeling van de taak- en aandachtsgebieden. Verder is met inachtneming van de codes het besturingsmodel en het managementcharter vastgesteld. Het managementcharter regelt de verhouding Raad van Bestuur-directeuren van de regio's. In het charter is expliciet aandacht gegeven aan integriteit.

1.5.3 Juridische structuur

Koraal heeft als rechtsvorm de stichting die de naam Stichting Koraal draagt. Stichting Koraal is belast met het bestuur van de dochterstichtingen betrokken bij nog enkele deelnemingen.

1.5.3.1 Juridische entiteiten

De Stichting Koraal fungeert als concernstichting als bestuurder van vijf onderliggende stichtingen. Dit zijn: Stichting Koraal Jeugdhulp, Stichting Koraal Langdurige zorg, Stichting Het Driespan, Stichting Saltho Onderwijs en Stichting De Vlinder.

1.5.3.2 Deelnemingen

Naast de stichtingen zoals hierboven genoemd is Koraal ook betrokken bij twee deelnemingen. Voor de schoonmaak in de locaties van Koraal is een aparte BV, Schoon maakt trots B.V., waarvan 51 % van de aandelen in handen is van Stichting Koraal en de overige 49% van de aandelen in handen is van Vebege Facility Services B.V., een dochteronderneming van Vebege International. Tezamen met Stichting Pluryn is Stichting Koraal bestuurder van Stichting SeysCentra. Beide bestuurders hebben een vergelijkbare bevoegdheid en zeggenschap binnen het bestuur van de stichting Seyscentra.

1.5.4 Besturing en verantwoordelijkheden

Koraal kent een Raad van Bestuur die belast is met het besturen van Stichting Koraal alsook met het besturen van de stichtingen die deel uitmaken van het concern. Om een organisatie als Koraal bestuurbaar en slagvaardig te laten zijn, wordt een besturingsmodel gehanteerd. Dit model biedt de organisatie, haar cliënten, leerlingen en medewerkers duidelijkheid over de besluitvormingstrajecten, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende organen en functionarissen

binnen de stichtingen die deel uitmaken van Koraal. De aansturing van Koraal vindt plaats via vijf regio's, het Expertise Centrum met een landelijke functie (hierna de vijf regio's en het Expertise Centrum gezamenlijk ook te noemen: de regio) en de Interne Dienstverlening.

De dagelijkse leiding van elke regio ligt in handen van respectievelijk een regiodirecteur en directeur Expertisecentrum (verder: regiodirecteuren) en de directeur Interne Dienstverlening. In alle gevallen ligt het besturen ervan bij de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur voert frequent overleg met de regiodirecteuren, zowel individueel als in een gezamenlijk overleg waaraan alle regiodirecteuren en Raad van Bestuur deelnemen. Afstemming van het beleid en toetsing daarvan aan het concernbeleid vindt regionaal plaats, waarbij de regiodirecteur intensief overleg voert met de school- en/of teamleiders over het te voeren beleid.

1.5.4.1 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Om tot een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden te komen tussen Raad van Toezicht en Raad van Bestuur en anderzijds tussen Raad van Bestuur en de regiodirecteuren, werkt Koraal aan de hand van haar statuten, reglementen en een managementcharter.

In de statuten van Koraal is vastgelegd op welke wijze bestuurlijke besluitvorming binnen Koraal plaatsvindt en voor welke onderwerpen voorafgaand aan een bestuursbesluit de goedkeuring van de Raad van Toezicht verkregen wordt. De werkwijze van de Raad van Toezicht en Raad van Bestuur zijn uitgewerkt in diverse reglementen – commissies – Raad van Toezicht en een reglement Raad van Bestuur.

Het managementcharter regelt de formele aangelegenheden en de coördinatie tussen Raad van Bestuur en de regiodirecteuren. Als zodanig is dit charter te zien als een beknopt stelsel van regels en uitgangspunten dat als referentiekader juist de flexibiliteit van een steeds weer veranderende organisatie mogelijk maakt en die in voorkomende gevallen aanmerkelijk kan vergroten. Voor de Raad van Bestuur is het managementcharter het referentiekader op basis waarvan besluiten genomen worden met betrekking tot wat wel en niet te mandateren, hoe te managen, waarover verantwoording afgelegd of gevraagd moet worden en daar vervolgens ook expliciet in te zijn. Voor het management van de regio's maakt het managementcharter duidelijk waar men aan toe is en waar 'vrijheid in gebondenheid' ligt.

1.5.4.2 Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

De Remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht adviseert de Raad van Toezicht op het gebied van bezoldigingen van zowel de leden van de Raad van Toezicht als ook de leden van de Raad van Bestuur. In de Remuneratiecommissie wordt jaarlijks de Wnt-indeling van de bestuursfunctie besproken en wordt deze getoetst aan eventueel veranderende omstandigheden in de organisatie en aan de vigerende Wnt-2. Op basis van de door VWS vastgestelde criteria inzake Wnt 2-classificatie heeft de Raad van Toezicht een score van twaalf punten toegekend aan Koraal. Deze score leidt tot indeling in klasse V.

De Raad van Bestuur wordt bezoldigd conform Wnt klasse V. De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht is een afgeleide van de Wnt-indeling van de bestuursfunctie. Deze wordt jaarlijks

geïndexeerd binnen het door de NVTZ geadviseerde kader. De bezoldiging van de voorzitter, vice-voorzitter en leden is respectievelijk 12%, 10 en 8% van de WNT-2 norm.

Op basis van de "Regeling bezoldiging topfunctionarissen onderwijs OCW sectoren" komt de Raad van Toezicht voor de Stichting Saltho Onderwijs tot de score van zeven punten die resulteert in klasse C; de score voor de Stichting Het Driespan komt op tien punten die resulteert in klasse D; de score voor Stichting de Vlinder komt op vier punten die resulteert in klasse A.

De bijpassende bezoldiging bij klasse A, C en D hebben geen invloed op de honorering bij Koraal. De Vlinder en Saltho Onderwijs maken formeel deel uit van de regio Noordoost-Brabant. De verantwoordelijke regiodirecteur wordt bezoldigd volgens de normen van de CAO Gehandicaptenzorg. Bij Het Driespan, die onderdeel uitmaakt van de regio West-Brabant, is de functie regiodirecteur lager bezoldigd dan het normbedrag van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen onderwijs OCW sectoren.

Voor de Raad van Bestuur geldt een Declaratiereglement. Het daarbij behorend register wordt, conform het reglement, door het Bestuurssecretariaat bijgehouden en door de manager HR en de tax-controller beoordeeld op uitvoering conform regeling. De controle van de administratie door de voorzitter Raad van Toezicht heeft plaatsgevonden, de declaraties zijn conform reglement.

1.6 RAAD VAN BESTUUR

1.6.1 Samenstelling Raad van Bestuur

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de Raad van Bestuur die conform de statuten uit één of meer leden bestaat. Het aantal leden wordt door de Raad van Toezicht vastgesteld en is net als in voorgaande jaren vastgesteld op twee leden. Vanwege een wijziging van het bestuur, bestond het bestuur in 2023 kortstondig uit drie leden.

Van 1 januari 2023 tot en met 31 mei 2023 werd de Raad van Bestuur gevormd door: Mevrouw drs. I.R.W.M. Widdershoven (voorzitter) en de heer mr. drs. R.W.M. Quik (lid).

Van 1 juni 2023 tot en met 30 juni 2023 werd de Raad van Bestuur gevormd door: Mevrouw drs. I.R.W.M. Widdershoven (voorzitter), de heer mr. drs. R.W.M. Quik (lid) en de heer dr. D.H.M. Creemers (lid).

Vanaf 1 juli 2023 wordt de Raad van Bestuur gevormd door: Mevrouw drs. I.R.W.M. Widdershoven (voorzitter) en de heer dr. D.H.M. Creemers (lid).

Benoeming nieuw lid Raad van Bestuur

Aan de benoeming van de heer Creemers tot lid Raad van Bestuur is een uitvoerig traject vooraf gegaan waarbij verschillende interne stakeholders intensief betrokken zijn. Met het voorgenomen besluit van 12 december 2022 om het profiel voor werving vast te stellen werd een belangrijk moment in de werving en selectie gemarkeerd. De MZ Centraal en Centrale Cliëntenraad hebben advies uitgebracht bij dit voorgenomen besluit. In februari 2023 hebben de selectiegesprekken plaatsgevonden. De selectiecommissies bestaande uit een delegatie van de Raad van Toezicht en een delegatie vanuit de medezeggenschap (adviserend) en de voorzitter Raad van Bestuur (adviserend) hebben een unaniem advies gegeven. De Raad van Toezicht heeft het advies van de commissies overgenomen en heeft op

22 februari 2023 het voorgenomen besluit genomen om de heer D. Creemers per 1 juni 2023. Dit voorgenomen besluit is conform de statuten voorgelegd aan de medezeggenschap (MZ Centraal en CCR) die beiden positief geadviseerd hebben. Met in achtneming van deze adviezen heeft de Raad van Toezicht in maart 2023 een definitief benoemingsbesluit genomen.

1.6.2 Nevenfuncties Raad van Bestuur

De leden van de Raad van Bestuur kunnen nevenfuncties vervullen mits de Raad van Toezicht daar toestemming voor geeft waarbij deze nevenfuncties een niet een meer dan minimale werkbelasting kan opleveren of anderszins strijdig kan zijn met de belangen van de Stichting, haar dochterstichtingen en vennootschappen. De nevenfuncties van de Raad van Bestuur zijn getoetst aan de normen Wet Bestuur en Toezicht en voldoen aan deze wet. De nevenfuncties van de bestuurders zijn vermeld in het hierna volgende overzicht geven de situatie weer per 31 december 2023.

(Neven)functies per 31 december 2023	
<ul style="list-style-type: none"> • Mevrouw drs. I.R.W.M. Widdershoven: 	<p><u>Van de hoofdfunctie afgeleide functies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>voorzitter Bestuur Vereniging Orthopedagogische Behandeling Centra</i> • <i>lid Bestuur VGN</i> • <i>lid BGZJ</i> <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>voorzitter Raad van Toezicht Stichting Land van Horne</i> • <i>lid Raad van Toezicht Intrakoop</i>
<ul style="list-style-type: none"> • De heer mr. drs. R.W.M. Quik (tot en met 30 juni 2023): 	<p><u>Van de hoofdfunctie afgeleide functies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>voorzitter Raad van Toezicht Zorg aan Zet</i> • <i>lid Bestuur IZZ</i> <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Pro Senectute</i> • <i>lid Raad van Commissarissen Stichting SBOH</i> • <i>lid Raad van Commissarissen Rijnmond dokters</i> • <i>lid Raad van Toezicht Stichting Zuidzorg</i>
<ul style="list-style-type: none"> • De heer dr. D.H.M. Cremers 	<p><u>Van de hoofdfunctie afgeleide functies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • - <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hoofd wetenschappelijk onderzoek en klinisch psycholoog GGZ Oost-Brabant</i> • <i>lid Raad van Toezicht Tactus Verslavingszorg</i>

1.6.3 Taken en aandachtsgebieden Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur werkt aan de hand van een Reglement Raad van Bestuur waarin in de bijlage de taken en aandachtsgebieden zijn opgenomen. De – verdeling – van taken en aandachtsgebieden van de Raad van Bestuur is in 2023 ongewijzigd ten opzichte van 2022. Het bestuur en toezicht hebben afgesproken om na een inwerkperiode van het nieuwe lid Raad van Bestuur de taken en aandachtsgebieden te evalueren en waar nodig bij te stellen. Dit heeft plaatsgevonden in maart 2024.

1.6.4 Verantwoording Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft in 2023 negentien bestuursvergaderingen gehouden en daarnaast negen overleggen specifiek gericht op bedrijfsvoering. De Raad van Bestuur heeft zich in 2023 beziggehouden met uiteenlopende onderwerpen.

Hierna worden – gecategoriseerd naar de hoofdaandachtsgebieden de onderwerpen – in alfabetische volgorde benoemd die in de Raad van Bestuur aan de orde zijn gekomen respectievelijk waarover door de Raad van Bestuur besluiten genomen zijn.

Strategie

- Jaarplan 2023 deelstrategie Jeugdhulp
- Poli VG
- Strategiebrief 2024
- Uitvoeren midterm review deelstrategie Jeugdhulp

Kwaliteit en Veiligheid

- Academie voor Zelfstandigheid (deelname aan traject)
- Commissie Jeugd Wet zorg en dwang en Commissie 3VG Wet zorg en dwang instellen
- Elektronisch Cliëntendossier
- Hitteprotocol Koraal voor de onderwijsstichtingen
- Infectie Preventie besluiten
- Inhoudelijk kader langdurige zorg- Life by 5
- Integraal Strategisch Risico Management versie 7.0
- Interne Audit onderwijs en zorg
- Kennisagenda Koraal
- Klachtenbehandeling van Wzd-klachten door de KCOZ
- Klachtencommissie, benoeming drie leden
- Klokkeluidersregeling versie 2.0
- Kwaliteitsrapport Gehandicaptenzorg 2022
- Middelengebruik
- Toepassing begrippenkader uit Trauma Informed Care

HR

- Arbeidsmarkttoelage 2023-2024, specifiek voor Het Ginnekencollege
- Arbeidsvoorwaardenpakket na de AOW-gerechtigde leeftijd
- Attentieregeling Koraal

- BBL-traject onderwijsassistent voor de onderwijsstichtingen
- Beloningsbeleid voor de onderwijsstichtingen
- Functieomschrijving algemeen: arbeidsdeskundige
- Functiebeschrijvingen voor de onderwijsstichtingen: conciërge A, B en C; gedragswetenschapper; regisseur vastgoed
- HR Beleid 2022-2027 versie 1.0
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek 2024
- Ontwikkeltraject naar schoolleider/schoolleiderstaken voor de onderwijsstichtingen
- Plaatsonafhankelijk werken
- Plan- en roosterproces (zorg)
- Regelingen: aanbrengbonus; inschaling leerlingen; fiscaal gunstig sporten; reiskostenvergoeding voor vrijwilligers; tijdelijke verhoging extra reiskostenvergoeding; zij-instromers
- Uitstroombesluit voor de onderwijsstichtingen
- Vervangingsbeleid voor de onderwijsstichtingen

Bedrijfsvoering

- Bestemmingsreserves (aanleggen en aanspreken)
- Bestuursformatieplannen 2023-2024 voor de stichtingen Het Driespan, Saltho Onderwijs en De Vlinder
- Business case Plein 3 ten behoeve van Stichting Het Driespan
- Concernplan en –begroting 2024
- Jaarstukken 2022 van Stichting Koraal inclusief Bestuursverslag Koraal 2022
- Jaarstukken 2022 Stichting Koraal Jeugdhulp
- Jaarstukken 2022 Stichting Koraal langdurige zorg
- Jaarverslagen en Bestuursverslagen 2022 voor de onderwijsstichtingen Het Driespan, Saltho Onderwijs en De Vlinder
- Verhuizen van de stafdiensten Het Driespan

Governance

- Benoeming regiodirecteur (ad interim)
- Herinrichting van afdeling HR
- Intern toezicht Wet zorg en dwang
- Regioplannen en –begrotingen 2023
- Registergoederen, verwerving en vervreemding
- Samenwerking met Wonen-Plus
- Verruiming (tijdelijk) faciliteiten MZ Centraal

1.6.5 Permanente deskundigheidsbevordering

De Raad van Toezicht en Raad van Bestuur kennen al sinds jaar en dag een werkwijze waarin bestuur en toezichthouder naast individuele deskundigheidsbevordering ook samen werken aan collectieve deskundigheidsbevordering.

Een belangrijk aspect van deskundigheidsbevordering is reflectie en evaluatie. Elke vergadering van de Raad van Toezicht wordt afgesloten met een evaluatiemoment. Jaarlijks evalueert de Raad van Toezicht haar functioneren buiten de aanwezigheid van de Raad van Bestuur waarbij vooraf de visie van de Raad van Bestuur op het functioneren van de Raad van Toezicht gevraagd wordt en achteraf de uitkomst van de evaluatie met de Raad van Bestuur gedeeld wordt. De Raad van Toezicht werkt permanent aan haar eigen ontwikkeling als team en aan de ontwikkeling van de afzonderlijke leden waarvan een register wordt bijgehouden.

Aanvullend op het intern toezicht door de Raad van Toezicht op geschiktheid en vakbekwaamheid van de Raad van Bestuur, zowel als geheel als de afzonderlijke bestuurders, voldoen de bestuurders aan de accreditatievereisten van de NVZD. Hiermee is sprake van onafhankelijke toetsing van vakbekwaamheid en continue ontwikkeling van de individuele bestuurders.

1.7 FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Resultaat 2023 per sector en regio

In onderstaande tabellen zijn de resultaten 2023 van Koraal weergegeven enerzijds naar sector en anderzijds naar regio:

Activiteit	Onderdeel	Koraal Regio	Resultaat 2023 * € 1.000	Resultaat 2022 * € 1.000
Gehandicaptenzorg	St. Anna	Noord- en Midden-Limburg	-233	368
	Maasveld	Maastricht, Heuvelland, Westelijke Mijnstreek	-395	506
	Op de Bies	Parkstad	-1.222	163
Jeugdhulp	Gastenhof NML	Noord- en Midden-Limburg	-124	-256
	Gastenhof MHWM	Maastricht, Heuvelland, Westelijke Mijnstreek	-679	-858
	Gastenhof PS	Parkstad	329	-324
	De La Salle	Noordoost-Brabant	-151	238
	Maashorst	Noordoost-Brabant	311	3.091
	De Hondenberg	Expertise Centrum	353	366
	SeysCentra	-	-100	-229
Onderwijs	Het Driespan	West-Brabant	1.200	1.486
	Saltho Onderwijs	Noordoost-Brabant, Expertise Centrum	-676	-703
	De Vlinder Onderwijs	Noordoost-Brabant	125	-11
Arbeidsintegratie	Sterk in Werk	-		208
Ondersteuning	Interne Dienstverlening e.o.	Concern	2.945	882
			1.683	4.927

Met ingang van 2023 zijn de activiteiten Sterk in Werk geïntegreerd in de regio's. In onderstaande tabel zijn de resultaten per regio weergegeven:

Koraal Regio	Onderdeel	Activiteit	Resultaat 2023 * € 1.000	Resultaat 2022 * € 1.000
Noord- en Midden-Limburg	St. Anna	Gehandicaptenzorg	-233	368
	Gastenhof NML	Jeugdhulp	-124	-256
Maastricht, Heuvelland, Westelijke Mijnstreek	Maasveld	Gehandicaptenzorg	-395	506
	Gastenhof MHWM	Jeugdhulp	-679	-858
Parkstad	Op de Bies	Gehandicaptenzorg	-1.222	163
	Gastenhof PS	Jeugdhulp	329	-324
Noordoost-Brabant	De La Salle	Jeugdhulp	-151	238
	Maashorst	Jeugdhulp	311	3.091
	Saltho Onderwijs, excl PI-school	Onderwijs	-676	-659
	De Vlinder	Onderwijs	125	-11
West-Brabant	Het Driespan	Onderwijs	1.200	1.486
Expertise Centrum	De Hondenberg	Jeugdhulp	623	366
	PI-School	Onderwijs	-270	-44
Sterk in Werk	Sterk in Werk	Arbeidsintegratie		208
SeysCentra		Jeugdhulp	-100	-229
Concern	Interne Dienstverlening	Overig	2.945	882
			1.683	4.927

In de exploitaties zijn de effecten van de aanvullende CAO 2023 zichtbaar. Deze effecten zijn slechts deels gedekt in de indexering van de tarieven via de zogenaamde OVA. Op Koraal niveau is het financiële effect ongeveer € 2,5 miljoen.

De regio Noord- en Midden-Limburg realiseert over 2023 een tekort van 0,4 miljoen (2022: € 0,1 miljoen positief). De gehandicaptenzorg locatie St. Anna behaalt een tekort van € 0,2 miljoen terwijl de jeugdhulp van Gastenhof een tekort heeft van € 0,1 miljoen. Oorzaak van het tekort bij St. Anna wordt met name veroorzaakt door hogere personele kosten als gevolg van de inwerkkosten van buitenlandse werknemers en PNIL. De hogere kosten worden deels gecompenseerd door hogere opbrengsten vanwege een toename van de bezetting en hogere meerzorgopbrengsten. Het tekort bij Gastenhof wordt veroorzaakt door een lagere bedbezetting en een lagere omzet in het ambulante team. In het resultaat is een vergoeding voor frictiekosten opgenomen van € 0,5 miljoen.

Regio Maastricht, Heuvelland en Westelijke Mijnstreek noteert over 2023 een tekort van circa 1,1 miljoen (2022: € 0,4 miljoen negatief). Dit tekort bestaat uit een tekort van het jeugdhulponderdeel Gastenhof ad € 0,7 miljoen (2022 tekort € 0,9 miljoen) en een tekort van locatie Maasveld ad € 0,4 miljoen (2022: € 0,5 miljoen positief). De centrumlocatie heeft in 2023 de gevolgen van een hoger verzuim en arbeidsmarkt opgevangen door een lagere bezetting en hogere inzet PNIL. Voor wat betreft de jeugdhulplocatie in deze regio geldt dat de locatie Urmond te maken heeft met een doelgroep met een complexere zorgvraag in een meer beschermende omgeving. In de bekostiging van de jeugdhulp Zuid-Limburg is met ingang van 1 juli 2022 het contract voor de Gesloten Intensieve Klinische jeugdhulp (GIK-J) van kracht. Het nieuwe contract kent weliswaar betere voorwaarden maar de bezetting is vanaf de tweede helft 2022 gedaald. In 2023 heeft de bijsturing effect gehad waardoor in de tweede helft 2023 een sluitende exploitatie is gerealiseerd. Dit resultaat is in samenhang te zien met Gastenhof PS gezien het GIKJ contract en de ambulante dienstverlening die bij GHF Parkstad plaatsvindt.

De regio Parkstad realiseert over 2023 een tekort van circa € 0,9 miljoen (2022: tekort € 0,2 miljoen). Dit resultaat betreft een tekort van € 1,2 miljoen voor de locatie Op de Bies. Het resultaat van Op de Bies staat onder druk door de arbeidsmarktcrisis en het hogere verzuim met hogere kosten van personeel niet in loondienst tot gevolg. De jeugdhulp in de regio Parkstad sluit het jaar af met een positief resultaat van bijna € 0,3 miljoen. Dit resultaat is in samenhang te zien met Gastenhof MHWB gezien het GIKJ contract en de ambulante dienstverlening die bij GHF Parkstad plaatsvindt.

In Noordoost-Brabant sluiten de jeugdhulpactiviteiten van De La Salle en Maashorst het jaar af met een positief resultaat van circa € 0,2 miljoen (2022: € 3,3 miljoen positief inclusief incidentele compensatie voor Covid-19 en leegstand). Lagere opbrengsten door onderproductie worden gecompenseerd door hogere tarieven, hogere meerwerk opbrengsten, lagere personeelskosten en lagere materiële kosten.

In Noordoost-Brabant sluiten de onderwijsactiviteiten van Saltho en De Vlinder het jaar af met een tekort van € 0,6 miljoen (2022: € 0,7 miljoen negatief). Het resultaat van Saltho Onderwijs ligt met een tekort van € 0,7 miljoen in lijn met het resultaat in 2022. Bij De Vlinder verbetert het resultaat naar € 0,1 miljoen positief (2022: nagenoeg nihil). Na eliminatie van de bestedingen respectievelijk voorfinanciering gekoppeld aan de gevormde bestemmingsreserves, bedragen de reguliere resultaten van Saltho Onderwijs en De Vlinder € 200.000 respectievelijk € 254.000 positief.

Het resultaat in West-Brabant van circa € 1,2 miljoen (2022 circa € 1,5 miljoen) valt positief uit. Na eliminatie van de ontwikkelingen (o.a. leerlingaantallen, Negensprong en NPO) waarvoor een bestemmingsreserve is gevormd, bedraagt het reguliere resultaat € 2,9 miljoen positief mede door het gegeven dat de formatieve bezetting achterblijft bij de gewenste bezetting als gevolg van de lastige arbeidsmarkt. Daarbij hebben tevens de verhoging van de bijzondere bekostiging per capaciteitsplaats voor scholen verbonden aan Justitiële instellingen medio 2023 (€ 1,0 miljoen) en de aanvul-

lende expertise- en garantiebekostiging die eind 2023 is ontvangen (€ 0,75 miljoen), bijgedragen aan de positieve resultaatontwikkeling. Om dekking te kunnen geven aan de (begrote) kosten die in 2024 gedekt zouden worden uit deze aanvullende bekostiging is in 2023 een bestemmingsreserve gevormd ter hoogte van € 0,75 miljoen.

Het expertisecentrum (De Hondenberg en de PI-school) sluit het jaar af met een positief resultaat ad € 0,4 miljoen (2022 € 0,4 miljoen). Grotendeels betreft dit een positief resultaat van de Hondenberg van € 0,6 miljoen (2022 € 0,4 miljoen). Voor een belangrijk deel is dit hogere resultaat het gevolg van een toename van de opbrengsten door een hoger aantal VIC cliënten. De PI-school, onderdeel van Saltho Onderwijs én gevestigd op het terrein van De Hondenberg, heeft het jaar afgesloten met een tekort van € 0,27 miljoen (2022: € 44.000 tekort). Het resultaat valt lager uit dan vorig jaar een afname van de opbrengsten vanwege lagere leerlingenaantallen en Toelaatbaarheidsverklaring-mix (TLV-mix).

Het resultaat van concern en de Interne Dienstverlening bedraagt over 2023 circa € 2,9 miljoen (2022: € 0,9 miljoen positief). Het resultaat van de concernstichting is de resultante van diverse factoren maar is, net als in voorgaande jaren, voor een belangrijk deel het gevolg van het vastgoed- en financieringsresultaat. Over 2023 bedraagt dit positieve resultaat door lager dan begrote afschrijvingskosten (€ 1,3 miljoen) als gevolg van een lager investeringsvolume en hogere rente opbrengsten (€ 1,4 miljoen). Daarnaast zijn er de incidentele resultaten van o.a. verkoopresultaat onroerend goed € 1,7 miljoen.

Het resultaat van de concernstichting uit het joint venture schoonmaakbedrijf Schoon maakt trots! B.V. bedraagt circa € 63.000 zijnde 51% van het totale bedrijfsresultaat na vennootschapsbelasting (2022: € 42.000).

De joint venture stichting SeysCentra – een samenwerking tussen Pluryn en Koraal – is gericht op de behandeling van (zeer) jonge kinderen met chronische voedselweigeren en de behandeling van onzindelijkheid bij kinderen met een verstandelijke beperking. Deze stichting wordt als last resort centrum ook bekostigd op basis van de landelijke raamovereenkomst van de VNG. SeysCentra heeft vestigingen in Gelderland, Utrecht, Limburg en Zuid-Holland. Het aandeel van Koraal in het negatieve resultaat 2023 bedraagt, uitgaande van proportionele consolidatie, circa € 0,1 miljoen (2022 € 0,2 miljoen negatief). De stichting heeft een gezonde financiële positie om haar ambities verder waar te maken. Daarnaast is de wens om het aantal vestigingen uit te breiden om dichterbij de cliënten zorg aan te kunnen bieden en daarmee de intramurale behandelings- en voorkomende c.q. te verkorten alsook het gebruik van 'online-begeleiding'.

Het geconsolideerde resultaat 2023

In de navolgende tabel is het geconsolideerde resultaat 2023 van Koraal opgenomen. Hierbij is de realisatie 2022 als vergelijkende cijfer weergegeven:

* € 1 miljoen	2023	2022
Baten uit beroep- of bedrijfsmatige zorgverlening	158,2	145,6
Opbrengst Jeugdwet	76,0	72,7
Andere baten uit beroep- of bedrijfsmatige activiteiten	75,2	68,5
Overige bedrijfsopbrengsten	1,7	5,0
Bedrijfsopbrengsten	311,1	291,8
Personeelskosten	232,2	210,5
Afschrijvingen en bijzondere waardeverandering materiële vaste activa	12,1	16,8
Overige bedrijfslasten	65,3	58,9
Bedrijfslasten	309,6	286,2
Bedrijfsresultaat	1,5	5,6
Financiële baten en lasten	-0,2	0,7
Aandeel derden, belastingen		-
Jaarresultaat	1,7	4,9

COVID-19 compensatiemaatregelen

De resultatenrekening wordt in 2022 beïnvloed door de compensatiemaatregelen die Koraal heeft ontvangen van de zorgkantoren en gemeenten. De compensatie voor meerkosten bedroeg over 2022 € 2,0 miljoen. Koraal heeft overigens in 2021 geen aanspraak gemaakt op omzetsderving gezien de haar maatschappelijke opgave en de resultaatontwikkeling in 2021.

Ontwikkeling opbrengsten

De omzet van Koraal over 2023 bedraagt circa € 311,1 miljoen ten opzichte van € 291,8 miljoen over 2022. Een toename van € 19,3 miljoen (+6,6%).

Van de totale omzet betreft € 158,2 miljoen 'Baten uit beroep- of bedrijfsmatige zorgverlening' (2022: € 145,6 miljoen). De toename van € 12,6 miljoen betreft het budget Wlz met € 6,5 miljoen en 'Baten uit onderaanneming' met € 5,8 miljoen. Het budget Wlz heeft betrekking op de zorgverlening van de gehandicaptenzorg. Daarnaast ook de Wlz-bekostigde zorg aan jongeren ouder dan 18 jaar in de regio Noordoost-Brabant, de Limburgse regio's als ook de zorgverlening van De Hondenberg aan jongeren met een Wlz-indicatie. Over 2023 bedraagt het gerealiseerde Wlz-budget circa € 148,1 miljoen ten opzichte van € 141,7 miljoen over 2022. Deze toename is de resultante van diverse factoren zoals o.a. de meerzorg en indexatie van de NZa-tarieven in combinatie met het prijsbeleid van de zorgkantoren.

De 'Baten uit onderaanneming' heeft betrekking op de samenwerkingsverbanden Jeugdhulp waar Koraal als onderaannemer haar dienstverlening declareert aan het betreffende consortium. Over 2023 bedraagt het budget 'Baten uit onderaanneming' € 8,2 miljoen ten opzichte van € 2,3 miljoen in 2022. Deze toename betreft een aantal nieuwe samenwerkingsverbanden die in 2023 zijn gestart, namelijk: Crossroads in de regio Hart van Brabant, Segment 3 en 4 (ambulante begeleiding en behandeling) in Zuid-Limburg, segment 2 Wonen Zuid-Limburg. Daarnaast zien we toename in de opbrengsten van bestaande contracten.

Een andere belangrijke post betreft de opbrengsten Jeugdwet. Deze noteren over 2023 circa € 76,0 miljoen (2022: € 72,7 miljoen) en nemen derhalve met 4,5% toe. Deze toename kent meerdere oorzaken zoals o.a. de zorgverzwaring, maatwerktrajecten en indexatie.

Een andere grote opbrengstpost betreft 'Andere beroep- of bedrijfsmatige activiteiten' ad € 75,2 miljoen (2022 € 68,5 miljoen). Dit betreft met name de over 2023 gerealiseerde 'Rijksbijdragen OCW' noteert over 2023 circa € 66,8 miljoen en is ten opzichte van 2022 met € 6,5 miljoen toegenomen. Deze toename is grotendeels het gevolg van de doorgevoerde indexatie in de bekostigingstarieven in het najaar van 2023 in navolging van de CAO-verhoging van 10% per 1 juli 2023. Daarnaast ligt de grondslag voor bekostiging met 2,423 leerlingen op teldatum 1-2-2023 hoger ten opzichte van de grondslagen voor kalenderjaar 2022 inclusief groeibekostiging. Tevens is sprake van een toename van het aantal toelaatbaarheidsverklaringen in de categorieën Midden en Hoog, waardoor de gemiddelde bekostiging per leerling hoger is komen te liggen.

De omzet dienstverlening WMO neemt verder af naar € 0,2 miljoen (2022 € 0,4 miljoen). De ontvangen subsidies en loonkostensubsidies/EU-subsidies dalen naar € 2,1 miljoen (2022: € 2,5 miljoen).

De overige dienstverlening en overige opbrengsten noteren € 6,1 miljoen (2022: € 5,4 miljoen). Deze post bestaat met name de opbrengsten uit externe dienstverlening van Koraal medewerkers en detachingsopbrengsten, de opbrengsten uit o.a. leerwerkbedrijven, dagbestedingswinkels, restaurant, verhuur van ruimten.

De 'Overige bedrijfsopbrengsten' bedragen over 2023 € 1,7 miljoen (2022: € 5,0 miljoen). Deze opbrengsten betreffen de verkoopresultaten onroerende goederen.

Ontwikkeling personele lasten

Over 2023 bedragen de totale personele kosten € 232,1 miljoen ten opzichte van € 210,5 miljoen over 2022. De personele kosten bedragen circa 74,6% (2022: 72,3%) van de totale bedrijfsopbrengsten. De toename ad circa € 21,6 miljoen bestaat uit een stijging van de kosten samenhangend met kosten uitbesteed werk en andere externe kosten (met name personeel niet in loondienst) ad € 4,0 miljoen en een stijging van de kosten personeel in loondienst van circa € 17,6 miljoen.

De toename van de kosten personeel niet in loondienst geeft weer hoe ook Koraal de druk op de arbeidsmarkt en de effecten van de aanvullende CAO ervaart. De druk op de arbeidsmarkt wordt opgevangen door inzet van derden ten behoeve van de zorgverlening, het onderwijs en de tijdelijke inzet van extra personeel in de ondersteunende en leidinggevende functies.

De toename 'Kosten personeel in loondienst' is het saldo van de reguliere salarisstijgingen uit hoofde van de (aanvullende) cao-afspraken, de periodieke salarisverhogingen, kosten in verband met langdurig zieken en de ontwikkeling van de premies in het sociaal stelsel en pensioenstelsel en anderzijds het aantal verloofde fte's. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen in de navolgende paragraaf over voorzieningen als onderdeel van de financiële positie.

Ontwikkeling overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten bedragen over 2023 circa € 65,3 miljoen en zijn daarmee met circa € 6,4 miljoen (10,9%) gestegen in vergelijking met 2022. Ten opzichte van 2022 zien we een algehele kostenverhoging. De voedings- en hotelmatige kosten stijgen met € 1,3 miljoen (12,3%) en de patiënt- en bewonersgebonden kosten stijgen met circa € 1,3 miljoen (12,4%). De algemene kosten stijgen ten opzichte van 2022 met € 3,2 miljoen (12,4%) en dit betreft o.a. hogere reiskostenvergoedingen en lagere overige personele kosten als gevolg van de mutaties in de personele voorzieningen. De kosten van onderhoud zijn nagenoeg gelijk gebleven. De kosten van energie zijn toegenomen met € 1,5 miljoen (53%) en betreft met name de kosten voor electra door een stijging van de tarieven. Koraal heeft doorlopende contracten met energieleveranciers. Deze contracten lopen grotendeels door tot en met 2026. De kosten van huur en leasing zijn nagenoeg gelijk aan de kosten van 2022.

Ontwikkeling overige financiële baten en lasten

Het saldo van financiële lasten en baten bedraagt over 2023 circa € 0,25 miljoen positief ten opzichte van € 0,7 miljoen negatief over 2022. De rentebaten zijn toegenomen en betreffen deposito's (3,4%) en rekening courant (2,9%). De afnemende rentekosten zijn met name het gevolg van de rente-ontwikkeling waardoor een hogere discontovoet voor de (personele) voorzieningen is gehanteerd met als effect een rentebate van € 0,01 miljoen. De rentelasten zijn beperkt gebleven doordat de verwachte aanvullende lening gezien de ontwikkeling liquiditeit is uitgesteld tot eind 2024/begin 2025.

De financiële positie

De financiële gezondheid van Koraal wordt beoordeeld aan de hand van enkele financiële kengetallen. Voor de beoordeling van deze kengetallen is een nadere toelichting op het eigen vermogen relevant maar ook de toelichting op het voorzieningenniveau.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Koraal bedraagt ultimo 2023 € 87,3 miljoen (2022: € 81,8 miljoen). Deze toename betreft het positieve exploitatieresultaat 2023 ad € 1,7 miljoen. Daarnaast neem eigen vermogen toe met € 3,7 miljoen door een stelselwijziging op groot onderhoud bij Koraal Onderwijs per 1 januari van 2023. Het eigen vermogen geeft Koraal een stevig fundament om financiële risico's op te kunnen vangen. Dit noemen we het weerstandsvermogen. Deze functie van het vermogen is ook belangrijk voor onze externe vermogensverschaffers en voor het afgeven van de garantiestelling door het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ). Het kunnen verkrijgen van nieuwe leningen noemen we de financieringsfunctie van het eigen vermogen. We kunnen concluderen dat Koraal beschikt over een goede financiële positie passend binnen het financiële beleid om de financiële continuïteit van de zorg- en onderwijsdienstverlening te borgen. Andere belanghebbenden zoals zorgkantoren, gemeenten en samenwerkingsverbanden hechten belang aan de borging van de continuïteit van de zorg- en onderwijsdienstverlening.

Een belangrijke, aan het eigen vermogen gerelateerde ratio, betreft de solvabiliteit. Deze ratio betreft het Koraal (inclusief onderwijs) eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het balanstotaal en be-

draagt ultimo 2023 42,0% (2022: 40,4%). De stijging is te verklaren door de verkopen van onroerende goed waardoor het totale vermogen procentueel minder sterk steeg dan het eigen vermogen.

De vermogenspositie van Het Driespan en De Vlinder hebben een positief effect op de solvabiliteit van Koraal (inclusief onderwijs) met inachtneming van de bestemmingsreserves Onderwijs. Bovendien is relevant om te weten dat het vermogen van de onderwijsinstellingen positief wordt beïnvloed door de NPO-gelden welke beschikbaar zijn gesteld om onderwijsachterstanden die door Covid-19 zijn ontstaan, weg te werken. De nog niet bestede middelen dienen te worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Onderwijs. Voor wat betreft de vermogenspositie van Het Driespan en De Vlinder geldt dat deze boven de zogenaamde signaleringswaarde liggen en de komende jaren, op basis van op te stellen bestedingsplannen, voor een deel additioneel zal worden aangewend.

Het Koraal eigen vermogen exclusief onderwijs bedraagt 37,5%. De benchmark van EY MQ gebaseerd op de gegevens van DigiMV 2022 toont een branchegemiddelde 2022 van 44,3% voor de sector gehandicaptenzorg (2021: 43,7%) en voor de jeugdhulp 35,1% (2021: 36,1%). De solvabiliteit van Koraal (exclusief onderwijs) is solide mede gezien het samengestelde portfolio gehandicaptenzorg en jeugdhulp.

Overall gezien beschikt Koraal als concern over een goede vermogenspositie en daarmee ook mogelijkheden om vanuit een gunstige en gezonde financiële positie te werken aan organisatieontwikkeling. Ook biedt het voldoende comfort voor de mogelijke fluctuaties in het resultaat als gevolg van de dynamiek in onze markten waardoor de organisatie minder kwetsbaar is.

Het totale eigen vermogen van Koraal is als volgt verdeeld:

* € 1.000	Eigen vermogen 31-12-2023	Eigen vermogen 31-12-2022
(stichtings)Kapitaal	103	103
Concern		
Bestemmingsreserves concernbreed	2.093	2.216
Bestemmingsfondsen Stichting Koraal	45.583	42.515
Aandeel derden	69	49
Gehandicaptenzorg		
Bestemmingsfondsen	5.354	7.204
Jeugdhulp		
Bestemmingsfondsen	6.657	6.619
Bestemmingsreserve SeysCentra	456	456
Algemene reserve SeysCentra	4.894	4.993
Overige reserve (arbeidsparticipatie)	438	438
Onderwijs		
Bestemmingsreserves onderwijs	13.711	11.537
Algemene reserve onderwijs	7.926	5.715
	87.284	81.845

Het oorspronkelijke stichtingskapitaal van Koraal is ongewijzigd en bedraagt € 0,1 miljoen. Het concernbestemmingsfonds komt ultimo 2023 uit op circa € 45,6 miljoen (2022: € 42,5 miljoen). De toename van dit vermogen betreft met name het gerealiseerde resultaat 2023 van Stichting Koraal ad € 3,1 miljoen.

De concernbrede bestemmingsreserve betreft de bestemmingsreserve innovatie. Over 2023 is er een bedrag ad circa € 0,1 miljoen onttrokken aan deze bestemmingsreserve ten behoeve van de realisatie en ondersteuning van diverse innovatieve projecten.

Ultimo 2023 bedragen de bestemmingsfondsen gehandicaptenzorg circa € 5,4 miljoen (ultimo 2022: € 7,2 miljoen). Dit saldo is de optelsom van de gerealiseerde exploitatieresultaten in de afgelopen jaren van St. Anna, Maasveld en Op de Bies.

De bestemmingsfondsen Jeugdhulp noteren ultimo 2023 € 6,7 miljoen (2022: € 6,6 miljoen). Dit is opgebouwd uit het verkoopresultaat onroerende goed en de gerealiseerde exploitatieresultaten van De Hondenberg, De la Salle, Maashorst Jeugdhulp en Gastenhof PS, Gastenhof MHWM en Gastenhof NML. De overige reserve betreft de activiteit arbeidsparticipatie en is na bestemming van het resultaat over 2023 circa € 0,4 miljoen.

Het aandeel in het vermogen van de joint venture SeysCentra bedraagt eind 2023, op basis van 50% consolidatie, circa € 5,4 miljoen (ultimo 2022: € 5,4 miljoen). Verwezen wordt ook naar de passage 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' waaruit blijkt dat op basis van de gemaakte afspraken bij een eventuele beëindiging van de samenwerking het aandeel in het vermogen lager uitvalt en uitkomt op circa € 3,1 miljoen (2022: € 3,2 miljoen).

De algemene reserve van Het Driespan, Saltho Onderwijs en De Vlinder – de onderwijslocaties in de Koraalregio's West-Brabant, Noordoost-Brabant en het Expertisecentrum – bedraagt ultimo 2023 tezamen circa € 7,9 miljoen (2022: € 5,7 miljoen). De mutatie in de algemene reserve betreft naast de toevoeging van het reguliere resultaat een toevoeging aan de bestemmingsreserves onderwijs. Hiermee bedraagt de bestemmingsreserve onderwijs € 13,7 miljoen (2022: € 11,5 miljoen) welke o.a. ingezet zal worden voor het wegwerken van de opgelopen onderwijsachterstand (de zgn. NPO-gelden). Ook zullen verdere digitalisering van het onderwijs, strategische thema's uit de jaarlijkse beleidsplannen, benodigde voorfinanciering van de groei leerlingen als gevolg van de T-1 bekostiging, aanvullende investeringen in werving en opleiding van het personeel en de uitvoering van het strategisch programma 'Nogensprong' uit deze reserve worden betaald. De inzet en omvang van de bestemmingsreserves wordt jaarlijks beoordeeld en waar nodig herzien op basis van actuele ontwikkelingen. De prioriteiten en fasering van deze inzet wordt in nauw overleg met medezeggenschap bepaald. Besteding van deze middelen zal de komende jaren in samenspraak met medewerkers en medezeggenschap nadere invulling krijgen.

Voorzieningen

Ultimo 2023 bedraagt het niveau van de voorzieningen circa € 5,9 miljoen (2022: € 11,5 miljoen). Ultimo 2023 bedraagt de voorziening PBL nog circa € 0,2 miljoen (2022: € 0,3 miljoen) en betreft alleen nog de waardering van de hogere PBL-vertlofrechten van een bepaalde groep medewerkers (op 31-12-2009 >50 jaar en vallend onder het overgangsrecht). Deze voorziening zal jaarlijks afnemen omdat het aantal medewerkers met deze rechten alsook de omvang daarvan jaarlijks zal afnemen.

De voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen bedraagt circa € 2,2 miljoen en is daarmee gelijk aan de stand ultimo 2022. De discontovoet en de blijfkans zijn niet gewijzigd. De voorziening voor langdurig zieken bedraagt ultimo 2023 circa € 3,1 miljoen ten opzichte van € 4,4 miljoen ultimo 2022. Deze

afname betreft ultimo 2023 een lager aantal langdurig zieken waarvan de kans wordt ingeschat dat zij niet meer terugkeren in het arbeidsproces.

Op basis van de cao-regeling is een voorziening generatiebeleid opgenomen ultimo 2022 van bijna € 0,4 miljoen. Ultimo 2023 bedraagt de voorziening € 0,1 miljoen en is gebaseerd op de inschatting van het gebruik van deze regeling.

De onderhoudsvoorziening ultimo 2022 ad € 3,8 miljoen heeft betrekking op de onderwijsinstellingen van Koraal. Door de keuze voor de toepassing van de componentenmethode is de voorziening retrospectief vanaf het huidige boekjaar verwerkt en in de beginbalans geherrubriceerd naar de algemene reserve.

De voorziening verlieslatende contracten heeft betrekking op contant gemaakte contractafspraken met een leverancier van wiens diensten we naar verwachting geen gebruik meer zullen maken tijdens de contractperiode.

Financieringspositie

Ultimo 2023 bedraagt de langlopende schuldpositie € 44,9 miljoen (€ 49,1 miljoen ultimo 2022). Hiervan is ultimo 2023 60% geborgd bij het WfZ (2022: 61%). De lening portefeuille betreft alleen de langlopende leningen van de zorginstellingen van Koraal. Ten behoeve van de sector onderwijs heeft Koraal geen langlopende leningen afgesloten. In de bankovereenkomst is een minimale Ebitda (exclusief Onderwijs) afgesproken. Deze Ebitda op basis van de jaarrekening 2023 bedraagt € 12,1 miljoen en voldoet aan de overeenkomst.

De reguliere aflossingen op de afgesloten leningen bedragen in 2023 circa € 4,3 miljoen. Voor 2024 bedraagt de reguliere aflossing circa € 4,2 miljoen. De gemiddelde rentevoet van de lening portefeuille bedraagt per ultimo 2023 circa 1,28% (2022: 1,42%). Eind 2023 heeft 94% van de lening portefeuille, i.c. circa € 46,1 miljoen, een percentage <2%.

Relevant voor de beoordeling van de financieringspositie van Koraal is ook het inzicht in een aantal andere ratio's. De 'Loan to Value' (LTV) geeft de verhouding weer tussen het saldo van de langlopende leningen (inclusief kortlopend deel van de aflossingsverplichting) en de boekwaarde van de materiële vaste activa. Koraal heeft een 'Loan to Value' ratio van 40,8% (2022: 46,1%) en ligt daarmee lager dan de sectorgemiddelden namelijk 43,5% voor de sector gehandicaptenzorg en 57,5% sector jeugdhulp volgens de Benchmark EY MQ 2022. De lagere 'Loan to Value' ratio is met name te verklaren door de reguliere aflossingen en de lagere boekwaarde als gevolg van de verkopen onroerend goed.

Een andere ratio betreft de 'Debt Service Coverage Ratio' (DSCR) die aangeeft in welke mate een organisatie in staat is om aan de rente- en aflossingsverplichtingen uit de operationele kasstromen te voldoen. Deze DSCR-ratio bedraagt voor Koraal circa 3,4 (2022: 4,4) en ligt boven de normstelling overeenkomstig het financieel beleidskader. De 'Interest Coverage Ratio' (ICR) ofwel de rentedekkingsgraad geeft aan in hoeverre de organisatie haar renteverplichtingen kan opbrengen. Deze ratio geeft weer in welke mate het resultaat voor interest kan terugvallen, zonder dat de instelling in financiële moeilijkheden komt. Voor Koraal bedraagt deze ratio 2,1 (2022: 8,3).

Liquiditeitspositie

Koraal beschikt over een goede liquiditeitspositie. Het stelt de organisatie in staat om aan haar korte termijn verplichtingen te voldoen. Koraal heeft ultimo 2023 een saldo liquide middelen van € 67,8 miljoen (ultimo 2022: € 65,6 miljoen).

Om de liquiditeitspositie te meten wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde liquiditeitsratio's. Een veel gebruikte ratio is de zogenaamde 'Current ratio': de verhouding tussen de vlottende activa ten opzichte van de vlottende passiva. Als gezonde waarde wordt een ratio van minimaal 1 gezien. Deze ratio bedraagt ultimo 2023 1,26 (2022: 1,55) en voldoet daarmee aan de normstelling. Het berekende sectorgemiddelde volgens de benchmarkgegevens EY MQ 2022 bedraagt voor de sector gehandicaptenzorg 1,3 en sector jeugdhulp 1,5.

De liquide middelen zijn voor een belangrijk deel tijdelijk en vrij opneembaar weggezet op spaarrekeningen en depositorekeningen verspreid bij de nationale systeembanken. De deposito's bedragen ultimo 2023 € 22,5 miljoen met een looptijd van 1 maand. De gemiddelde rente-opbrengst is 3,4%. Koraal heeft ultimo boekjaar 2023 geen derivaten.

Het kasstroomoverzicht in de jaarrekening is opgesteld volgens de indirecte methode en laat een toename van de liquide middelen zien van € 2,2 miljoen. De positieve operationele kasstromen bedragen circa € 22,3 miljoen. Hiertegenover staat een (des) investeringskasstroom ad € 14,9 miljoen vanwege investeringen in 2023. Voorts is er een uitgaande financieringskasstroom van circa € 4,3 miljoen, vanwege reguliere aflossingen. Het werkkapitaal (vlottende activa +/- vlottende passiva) van Koraal bedraagt ultimo 2023 circa € 18 miljoen (2022: € 26 miljoen) en is noodzakelijk om de operationele activiteiten te financieren.

Het positieve liquiditeitssaldo ad € 67,8 miljoen ultimo 2023 zal o.a. worden ingezet ten behoeve van het investeringsprogramma van Koraal. Op basis van de initiële liquiditeitsbegroting 2024 is de verwachting dat het saldo liquide middelen hierdoor zal teruglopen naar circa € 54 miljoen. Dit ligt boven het wenselijke minimumniveau van Koraal. Hierbij wordt wel opgemerkt dat er inmiddels rekening mee wordt gehouden dat het saldo mogelijk hoger zal uitkomen o.a. als gevolg van bijstellingen in het tempo waarin de geplande investeringen kunnen worden uitgevoerd én waar nodig het aantrekken van financiering.

In 2023 is naar analogie van informatie van het Waarborgfonds voor de Zorgsector een schatting gemaakt hoeveel liquiditeit Koraal dient aan te houden om continuïteit van de organisatie te waarborgen. Rekening houdend met de verschillende kasstromen is de ondergrens bepaald op € 25 miljoen.

1.8 RISICO'S EN RISICOBEBEERSING

1.8.1 Strategisch risicomanagement

Koraal wil een maatschappelijke bijdrage leveren door het realiseren van haar strategische doelstellingen. 'In control zijn en het borgen van continuïteit' is een van de negen geformuleerde besturingsprincipes van Koraal. Besturingsprincipes die eraan bijdragen dat Koraal haar strategische doelstellingen kan realiseren. Een adequate interne beheersingsomgeving is van groot belang omdat deze bijdraagt aan de randvoorwaarde dat Koraal financieel gezond is en daarmee ook de organisatie in staat stelt te voldoen aan haar besturingsprincipes.

Iedere organisatie heeft bij het uitvoeren van haar strategie en in de bedrijfsvoering te maken met onzekerheden. Sommige onzekerheden bieden kansen, andere onzekerheden vormen een risico voor de organisatie om haar doelstellingen te realiseren. Hoe beter Koraal in staat is deze onzekerheden in beeld te brengen en te beheersen, hoe beter we kansen kunnen benutten, risico's bewust kunnen nemen en daarmee onze strategie en doelstellingen kunnen realiseren. Strategische risicomanagement is een hulpmiddel om zicht te behouden op deze risico's, kansen en maatregelen. Het is tevens een onderdeel van de governance van een organisatie, van goed bestuur, goed toezicht.

Uit onderstaande grafische weergave van de planning en control cyclus is af te leiden dat het strategisch risicomanagement geworteld is binnen de gehele bedrijfsvoering van Koraal. Om te komen tot inzicht en een samenvatting van de meest strategische risico's binnen Koraal worden alle bronnen vanuit de planning en control cyclus gebruikt om strategische risico's te detecteren.

De jaarlijkse actualisatie van de strategische risico's is vanuit bestuurlijk perspectief gezien en gewogen. De actualisatie heeft geleid tot de toevoeging van twee minor strategische risico's. Er zijn vijf major strategische en meerdere minor strategische risico's vastgesteld.

Strategische risico's:

Strategische risico's, beheersmaatregelen en impact	
Strategisch risico	
Onvoldoende gekwalificeerd personeel. Hieronder zijn begrepen: <ul style="list-style-type: none">• Binden, boeien en behouden• Hoger dan gewenst verzuim• Werkdruk• Kwaliteit medewerkers• Balans inzet PNIL	
Beheersmaatregelen	Impact
Oorzaken, gevolgen en gerelateerde risico's zijn in detail en breder perspectief vanuit HR-visie uitgewerkt. Vanuit dit strategisch speerpunt vinden diverse programma's en projecten plaats zoals o.a. het mensgerichte HR-beleid en aantrekkelijk werkgeverschap, Het Potentieel Pakken, Arbeidsmarkt-campagne, versterken recruitment, L&O, Verzuim-aanpak, leiderschapstrajecten en Capaciteitsmanagement die bijdragen aan behoud en werven van voldoende (gekwatificeerd) personeel.	Risico op tekort van kwalitatief personeel is als een strategisch risico gezien omdat dit voor alle sectoren waarin Koraal actief is, kan raken. Impact op toename van kosten voor personeel niet in loondienst en druk op het kunnen realiseren van de dienstverlening.

Strategisch risico	
Cybercriminaliteit/informatiebeveiliging	
Beheersmaatregelen	Impact
Koraal is gecertificeerd voor de NEN7510 informatie-veiligheidsnorm met een jaarlijkse externe audit. Informatieveiligheid is in de interne auditcyclus geborgd.	Koraal kan slachtoffer worden van cybercrime en informatie veiligheidsincidenten. Dit vraagt investeringen om te blijven voldoen aan de toenemende eisen en een toename van de exploitatiekosten.
Strategisch risico	
Haalbaarheid portfolio Jeugdhulp. De strategie jeugd betekent een transformatie opgave voor Koraal	
Beheersmaatregelen	Impact
In toenemende mate is sprake van samenwerkingen. Koraal heeft een passende inrichting van de governance structuur en monitort de voortgang in deze samenwerkingsverbanden. In de (meerjaren) begroting gebaseerd op onderliggend kostprijsmodel wordt de ontwikkelingen jeugdhulp voortdurend gemonitord.	De transformatie heeft (financiële) effecten op omvang en samenstelling van het portfolio (omzet).
Strategisch risico	
Ontwikkeling vastgoedportefeuille in relatie tot de diverse deelstrategieën	
Beheersmaatregelen	Impact
Strategische vastgoedplannen (SVP's) in afstemming met de ontwikkelingen in de deelstrategieën. De SVP's zijn opgenomen in het financieel meerjaren perspectief.	Investerings- en desinvesteringen hebben impact op het vastgoed- en financieringsresultaat. Druk op de investeringsruimte kan effect hebben op de fasering en prioritering van de vastgoedplannen en de agenda Koraal Digitaal.
Strategisch risico	
Voortdurend aanpassingsvermogen en wendbaarheid van de organisatie ten behoeve van het realiseren van de strategie en onderkennen van kansen	
Beheersmaatregelen	Impact
Structurele aandacht voor actualiteit en toekomstgerichtheid portfolio Koraal o.a. door de programma's op de deelstrategieën Onderwijs, Jeugd en Langdurige Zorg.	Interne en externe ontwikkelingen vragen om verandertrajecten die impact hebben op de organisatie en vraagt verandercapaciteit. De toenemende maatschappelijke eisen, kwaliteitsverwachtingen en/of informatiesystemen hebben een kostenverhogende werking als gevolg van benodigde capaciteit (o.a. projectleiders / externe expertise / licenties). Daarnaast een toename van benodigde investeringen en / of exploitatiekosten.

De risico's en het risicomanagement zijn onder de aandacht van het bestuur, regiodirectie, directie ID en S&Ko en worden frequent gemonitord en te bewaakt.

Het risicomanagement krijgt bij Koraal op verschillende manieren vorm. Voor strategische doelstellingen wordt onderscheid gemaakt naar zogenaamde omgevingsrisico's en organisatierisico's. Voor de meer tactische en operationele organisatiedoelstellingen wordt een onderscheid gemaakt naar procesrisico's, projectrisico's, operationele sturingsrisico's en managementinformatierisico's. Voor de geïdentificeerde risico's wordt in kaart gebracht welke risicostategie wordt gevolgd en welke maatregelen voor risicobeheersing worden genomen, welke functionarissen betrokken zijn en welke kaders (juridisch, moreel, organisatorisch) van toepassing zijn.

Voor wat betreft de meer bedrijfsmatige kant wordt gerapporteerd door middel van de risico-en-kansenparagraaf in de concernbegroting. Door middel van een risicomatrix (impact/risico) zijn de belangrijkste risico's geïdentificeerd en gekwalificeerd. Verder worden risico's gemonitord middels het jaarplan, de regioplannen en begrotingen, de (financiële) rapportages, business cases bij investeringsvoorstellen, de uitvoering van de controlfunctie en de compliancefunctie binnen Koraal in algemene zin maar bijvoorbeeld specifiek ook als het gaat over bijvoorbeeld het fiscaal dossier en de treasuryfunctie. Voor wat betreft het risicomangement rondom de primaire processen wordt bijvoorbeeld verwezen naar de Risico Inventarisatie & Evaluatie op cliëntniveau (RI&E), de frauderisicoanalyse, de uitvoering en scope van kwaliteitsaudits binnen zowel onderwijs als zorg, de inzet van Koraal Inspect voor wat betreft de kwaliteitseisen in de zorg en de afstemming met de verschillende Inspecties. Ook het gesprek over risico's en kansen in de diverse overleggrema (Raad van Bestuur, Raad van Toezicht, medezeggenschap, MT-overleg) is een belangrijke factor en draagt bij aan het inzicht in het risicoprofiel van Koraal.

Het voert te ver om in dit financieel jaarverslag een uitgebreid en allesomvattend overzicht op te nemen van alle risico's en kansen en daarvoor binnen Koraal getroffen maatregelen van risicobeheersing. Koraal is in verschillende markten actief welke ieder op zich worden gekenmerkt door de stevige dynamiek. Met een goed marktinzicht en toenemend aanpassingsvermogen van de organisatie biedt Koraal zo adequaat mogelijk tegenwicht aan deze dynamiek. Een geïdentificeerd risico ligt op het vlak van aanpassingscapaciteit om aan te blijven sluiten bij de veranderende externe omgeving. De snelheid van de transformatie jeugdhulp, de verschillen per regio en de financiële context waarin dit plaatsvindt zijn daar een voorbeeld van. Het strategisch risicomangement van Koraal voorziet, voor zover mogelijk, daarvoor in mitigerende maatregelen. De wet- en regelgeving wordt proactief gevolgd en vertaald naar de context van Koraal. Een ander risicogebied betreft cybercrime en cyberincidenten. Koraal besteedt hier veel aandacht aan, waarvoor mitigerende maatregelen zijn getroffen die onderdeel zijn van het strategisch risicomangement.

De bedrijfsvoering risico's liggen voor Koraal mogelijk op de gebieden kwaliteit en veiligheid van de zorg- en onderwijsprocessen, de huisvesting en wensen van cliënten, leerlingen en medewerkers, de werving en het behoud van medewerkers ('binden en boeien') als ook mogelijke omzetrisico's. Daarnaast resteren de algemene financiële risico's zoals het borgen van de financierbaarheid en de liquiditeitspositie van de organisatie.

Met de invulling van het risicomangementsysteem heeft Koraal een goed beeld van de belangrijkste risico's rondom haar bedrijfsvoering en dienstverlening. Onderdeel van het risicomangementsysteem is het treffen van passende beheersingsmaatregelen. Tijdige bijsturing is mogelijk door een gezonde mate van (kosten) flexibiliteit en noodzakelijk voor een gezonde bedrijfsvoering. Koraal streeft deze flexibiliteit na door in het personeelsbeleid, inkoopbeleid én het investeringsbeleid (vastgoed en ICT) voldoende aandacht aan dit aspect te geven.

1.8.2 Management control

Het managementcontrolsysteem is bij Koraal op orde. Koraal heeft de noodzakelijke voorbereidingen getroffen om zich als moderne organisatie te blijven ontwikkelen. Koraal werkt daarbij doorlopend aan procesverbeteringen.

Het managementcontrolsysteem van Koraal bestaat uit een uitgebreid arsenaal van methoden, technieken en maatregelen om een adequate bedrijfsvoering te borgen. Daartoe behoort zoals gebruikelijk o.a. de reguliere (financiële) planning & control cyclus 'van strategiebrieven, naar regioplan en jaarbegroting, liquiditeitsbegroting, managementrapportages en periodieke prognoses tot jaarverslaggeving'. Het managementcontrolsysteem bestaat natuurlijk uit meer. Zonder uitputtend te zijn worden nog een aantal relevante onderdelen genoemd van wat bij Koraal het managementcontrolsysteem vormt.

Zo wordt iedere regio binnen Koraal, het Expertise Centrum en de Interne Dienstverlening ondersteund door een businesscontroller. Op fiscaal terrein draagt ook de functie van taxcontrolling (ondersteund met externe fiscale advisering) bij om het met de Belastingdienst afgesloten Convenant Horizontaal Toezicht proactief te onderhouden. De ervaringen daarmee worden als positief ervaren. De internal auditfunctie alsook de organisatiebrede kwaliteitsaudits in kader van ISO-certificeringen zijn verder een belangrijk onderdeel van het managementcontrolsysteem. Deze audits dragen ook bij aan de 'lerende organisatie'. Een belangrijk onderdeel van het managementcontrolsysteem vormt verder ook de treasuryfunctie gericht op de (dagelijkse) monitoring van de liquiditeitsontwikkeling en de financierbaarheid van de organisatie. Evenals in voorgaande jaren is extra aandacht besteed aan het beheren en beheersen van de contracten in het Sociaal Domein (Jeugdwet, Wmo). De treasuryfunctie kent ook een PDCA-cyclus gebaseerd op het 'vastgestelde treasurystatuut en beleid financiële instrumenten waarin de liquiditeitsbegroting, het treasuryjaarplan, maand- en kwartaalberichten onderwerp van gesprek zijn in o.a. het treasurycomité. De Raad van Bestuur en een externe deskundige nemen deel aan het overleg van het treasurycomité.

Daarnaast zijn er ook binnen de andere vakdisciplines verschillende ontwikkelingen die bijdragen aan een goede bedrijfsvoering van Koraal. Iedere regio wordt op een aantal belangrijke disciplines (controlling, communicatie, ICT, kwaliteit & beleid, accountmanagement, facilitair) ondersteund in het kader van de bedrijfsvoering en ter ondersteuning van het primair proces.

Koraal spant zich in om de bedrijfsvoering te blijven doorontwikkelen en te verbeteren, passend bij de vragen van het primair proces en de uitdagingen die de omgeving van Koraal vraagt. Daardoor is Koraal in staat om haar strategische doelstellingen te realiseren én blijvend ruimte voor innovatie in zorg en onderwijs te houden zodat de organisatie toekomstbestendig blijft.

1.9 TOEKOMSPARAGRAAF

1.9.1 Externe ontwikkelingen

Koraal heeft een goed beeld van de relevante structurele maatschappelijke ontwikkelingen op ons werkgebied en deze zijn meegenomen in het opstellen van onze deelstrategieën en integrale strategie. Specifiek voor 2024 zijn dit:

- Arbeidsmarktkrapte: de verwachting is dat het aanbod aan personeel in loondienst verder zal afnemen.
- Inflatie: hoge inflatie zet druk op onze kostenontwikkeling én op de financiële gezondheid van de huishoudens van onze medewerkers, cliënten en leerlingen. Daarnaast geeft de prijsontwikkeling druk op de haalbaarheid van onze business cases.
- Hervormingsagenda jeugd: hoewel op dagelijks lokaal niveau de vraag naar verblijfszorg voor jeugd niet hard terugloopt, blijft op landelijk niveau de intentie om tot significante afbouw te komen actueel.
- Toekomstagenda VG: complexe zorg, LVB, vakmanschap & arbeidsmarkt, cliëntondersteuning & technologie en innovatie.
- Ontwikkelingen in onderwijs: inclusief onderwijs, onderwijs-zorg-arrangementen, inspectiekaders, Nationaal Programma Onderwijs en de strategie van de samenwerkingsverbanden waar Koraal mee werkt.
- Ketensamenwerkingen: we zien dat we steeds vaker in formele samenwerkingsverbanden terecht komen, vaak op instigatie van de financier.
- Duurzaamheid: naast duurzame inzetbaarheid van personeel heeft Koraal impact op haar omgeving en zal Koraal het onderwerp verankeren in het duurzaamheidsbeleid.

Door te werken volgens bewezen procedures en richtlijnen, bevorderen we een consistente kwaliteit in alles wat we doen, verhogen we de efficiëntie en verminderen we de kans op fouten. Het maken van scherpere keuzes is een voorwaarde voor succesvolle standaardisatie en verdere specialisatie van onze dienstverlening.

1.9.2 Strategische ontwikkelingen

Koraal is voortdurend bezig om voorbereid te zijn voor de toekomst. We beschikken daarvoor over goed doordachte strategieën die periodiek herijkt worden en die ons richting geven in de wijze waarop we ons werk doen en hoe we onze dienstverlening door ontwikkelen. Onze digitale agenda, organisatieontwikkeling, bedrijfsvoering en solide financiële beleid dragen hieraan bij. Koraal staat er goed voor.

De afgelopen jaren hebben we goed onderbouwde richtlijnen ontwikkeld voor de verschillende domeinen waarin Koraal actief is. Een consistente visie verbindt ons, over de domeinen heen. Dit vraagt een wendbare en slagvaardige organisatie om adequaat te kunnen reageren op wat ons afkomt. Juist door wat we al samen gerealiseerd hebben, is er het vertrouwen dat we daarin zullen slagen. Zorg en onderwijs is mensenwerk. Wij stellen onze medewerkers daarin centraal. Zij geven immers de waarde aan Koraal waarmee we ons duurzaam kunnen blijven inzetten voor het bieden van goede zorg en goed onderwijs en kunnen blijven ontwikkelen. In 2024 geven wij in de context van de toekomst van

betekenisvol werk verder invulling aan de mensgerichte organisatie Koraal. In de organisatie ontstaat hierdoor meer ruimte voor een grotere diversiteit aan mensen met aandacht voor genderbias, culturele achtergrond en eigenheid, meertaligheid en diversiteit in leeftijden én leefstijlen. Dit vraagt om vanuit een vernieuwend perspectief te kijken naar arbeids(voor)waarden om aan te kunnen sluiten bij gepersonaliseerde waarden, behoeften en vragen van onze (toekomstig) medewerkers. In 2024 wordt dit vervolgd binnen de doorlopende lijnen van het HR-beleid.

We stellen in 2024 heldere criteria vast om te bepalen welke processen, methoden of technieken het meest geschikt zijn om te standaardiseren. We brengen focus aan op de essentiële elementen en verminderen overbodige complexiteit. We doen dat bij Koraal samen en hebben oog voor het houden van balans tussen doorlopende lijnen, ambitie en innovatie. Hiermee kunnen we in 2024 blijven sturen op een financieel gezonde zorg- en onderwijsexploitatie en zo onze stevige basis (onder)houden voor de jaren die gaan komen.

1.9.3 Investeringen en financiering

In samenhang met de strategische ontwikkelingen heeft Koraal ook het traject van de Strategische Vastgoedplannen opgepakt en worden de verkregen inzichten samengebracht in het meerjaren financieel perspectief (MJFP). De begrote investeringen 2024-2026 uit hoofde van de Strategische Vastgoedplannen bedragen circa € 60,5 miljoen. Daarnaast kent Koraal een ICT-investeringsbegroting voor 2024 van bijna € 7,5 miljoen. De investeringsbegroting is op regioniveau onder te verdelen naar Instandhoudingsinvesteringen, investeringsprojecten (zoals nieuwbouw, grootschalige renovaties) en Koraal brede projecten zoals verdere implementatie masterplan Brandveiligheid en verduurzaming). In lijn met de Strategische Vastgoedplannen worden ook in 2024 desinvesteringen verwacht voor enkele panden die niet meer in gebruik zijn voor de zorg- en dienstverlening.

Naast het inzicht op de verwachte investeringsopgave geeft het meerjaren financieel perspectief ook zicht op de financieringsbehoefte. Deze inzichten worden gedeeld met onze financiers en het Waarborgfonds voor de Zorg. Deze voorbereidingen leiden naar verwachten tot een financieringsbehoefte eind 2024/begin 2025 van € 20 miljoen ter financiering van de begrote investeringen.

Hoofdstuk 2

Verslag interne toezichthouder

RAAD VAN TOEZICHT

2.1 Visie op toezichthouden en toezichhoudende opgave

De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht op het tot stand komen en uitvoeren van het beleid door de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Koraal. Dit is gericht op het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen van de organisatie waarbij het maken van toekomstbestendige keuzes. De positie van (toekomstige) cliënten en leerlingen en alle in aanmerking komende belangen zijn daarbij zorgvuldig en evenwichtig afgewogen. De Raad van Toezicht ziet er ook op toe dat de dialoog met in- en externe stakeholders bijdraagt aan deze afwegingen. De missie en visie van Koraal zijn daarbij richtingbepalend.

De Raad van Toezicht evalueert jaarlijks haar functioneren en de visie op toezichthouden. Bij het toezichthouden hanteert de Raad van Toezicht de navolgende vijf uitgangspunten:

1. Een gezamenlijke en eenduidige visie op de maatschappelijke rol en opdracht van Koraal vertaald in de integrale strategie van Koraal en de wijze waarop die in praktijk wordt gebracht.
2. Vertrouwen in het bestuur met respect voor de afzonderlijke rollen en verantwoordelijkheden van Bestuur en Toezicht. De Raad van Toezicht vergewist zich blijvend van het geven van vertrouwen.
3. Passend samenspel met de Raad van Bestuur. De Raad van Toezicht biedt steun en tegenwicht aan de Raad van Bestuur en kiest steeds de passende armlengte.
4. De Raad van Toezicht is proactief, dat wil zeggen dat zij niet alleen volgt wat wordt voorgelegd, maar ook zelf een beeld heeft van wat op de toezichtagenda hoort en ervoor zorgt dat die gevolgd wordt.
5. Openheid, integriteit en kritische betrokkenheid zijn kenmerken van de cultuur binnen de Raad van Toezicht. Daarnaast draagt de Raad van Toezicht in zijn handelen de kernwaarden van Koraal uit.

Eind 2022 heeft de Raad van Toezicht als afgeleide van de bestuurlijke opgaven haar toezichthoudende opgaven en daarbij behorende gedragskenmerken benoemd. De visie op toezichthouden is mede op basis daarvan maart 2023 geactualiseerd.

Toezichthoudende opgaven:

- Toezichthouden op de realisatie en voortgang van de bestuurlijke opgaven, waarbij specifiek gelet wordt op
 - identiteit van Koraal,
 - positionering van Koraal in de keten in relatie tot mogelijke doelgroep wijziging: een gezonde spanning tussen strategische ambitie en wat haalbaar is,
 - bestuur 'scherp' houden op kwaliteit en innovatie van onderwijs en zorg.
- Vanuit de rol van werkgever
 - Continuïteit en krachtig bestuur
- Vervullen van de klankbordfunctie in een open sfeer zodat het bestuur ruimte ervaart om kwetsbaar te kunnen zijn. Dit vraagt van de toezichthouder dat deze ontvankelijk is, de garantie geeft dat kwetsbaarheid tonen niet tot negatieve consequenties leidt en daarin consistent blijft.

Gedragskenmerken van toezicht houden:

- Als toezichthouder zetten we onze inhoudelijke (bestuurlijk, financieel, innovatie, onderwijs/zorg, et cetera) expertise in ten behoeve van Koraal.

- We sparren open, betrokken en actief met het bestuur, altijd gerelateerd aan en proportioneel ten opzichte van het onderwerp dat aan bod is.
- We zijn 'verschillend nieuwsgierig'; dat wil zeggen dat iedereen haar of zijn perspectief inbrengt en dat door de complementariteit van de diverse achtergronden de gezamenlijke besprekingen meerwaarde hebben voor de bestuurders en de organisatie.
- We bevragen de bestuurders en elkaar constructief kritisch, zoeken daarin de scherpste op, 'voorbij de zonnigheid'.
- We kijken verder dan de dag van morgen: besturen en toezichthouden is toekomstgericht, maar wel vanuit diepgaande kennis over hoe het in de organisatie er echt aan toe gaat; de Raad van Toezicht houdt toezicht op de besturing en komt graag in contact met leidinggevende en professionals in het onderwijs en zorg binnen Koraal.

2.2 Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat conform de statuten van Stichting Koraal uit ten minste vijf en ten hoogste negen natuurlijke personen. Het definitieve aantal leden wordt met in achtneming van de statuten vastgesteld door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat de Raad uit zeven leden bestaat. In 2023 is de tweede termijn van één lid afgelopen. Na een openbare werving en selectieprocedure is per 1 januari 2024 een nieuw lid benoemd. Om die reden bestond de Raad van Toezicht in de periode van 1 januari 2023 tot 1 juli 2023 uit zeven leden en vanaf 1 juli 2023 tot en met 31 december 2023 uit zes leden. Vanaf 1 januari 2024 bestaat de Raad van Toezicht weer uit zeven leden.

De samenstelling van de Raad per 31 december 2023 is:

- De heer drs. ir. M.A. Mittelmeijer, voorzitter
- Mevrouw Prof. dr. E.J.S.M. de Bont, vice-voorzitter
- Mevrouw mr. N.W.C. Michon – van Tuel, lid
- Mevrouw K.W. Hoorn MBA, MA, lid
- De heer dr. ir. M.J. de Graaf, lid
- De heer drs. H.J. Smid, lid

Rooster van aftreden

De leden van de Raad van Toezicht treden periodiek af volgens een rooster van aftreden. De statutaire benoemingsperiode van leden van de Raad van Toezicht bedraagt maximaal vier jaar. Een aftredend lid is maximaal éénmaal herbenoembaar in dezelfde of een andere functie binnen de Raad van Toezicht. In 2022 is van één lid (Mevrouw drs. A.T.A.G Schavemaker-Duerincks MBA) de tweede benoemingstermijn verlopen, tevens is in 2022 één nieuwe lid (Mevrouw K.W. Hoorn MBA, MA) benoemd. Het rooster van aftreden – waarin voor de volledigheid het aftredende lid is meegenomen – per 31 december 2023 is als volgt:

Naam	Datum aantreden	Laatste dag 1e termijn	Laatste dag 2e termijn
De heer D. Lodewijk MBA	01.07.2015	30.06.2019	30.06.2023
De heer drs. ir. M.A. Mittelmeijer	01.07.2016	30.06.2020	30.06.2024
De heer dr. Ir. M.J. de Graaf	03.10.2017	02.10.2021	02.10.2025
De heer drs H.J. Smid	15.01.2020	14.01.2024	14.01.2028
Mevrouw Prof. dr. E.J.S.M. de Bont	01.05.2021	01.05.2025	
Mevrouw. mr. N.W.C. Michon – van Tuel	01.05.2021	01.05.2025	
Mevrouw K. Hoorn MBA MA	01.03.2022	28-02-2026	

2.3 Nevenfuncties Raad van Toezicht

Het functioneren van de leden van de Raad van Toezicht wordt onder andere gekenmerkt door integriteit en een onafhankelijke opstelling. Conform het reglement van de Raad van Toezicht melden leden nieuwe (neven)functies aan de Raad zodat de Raad vast kan stellen of al dan niet sprake is van (schijn) van onverenigbaarheid of anderszins tegenstrijdig belang met de Stichting Koraal. De functies en nevenfuncties zijn vermeld in onderstaand overzicht geven de situatie weer van de zittende leden Raad van Toezicht per 31 december 2023.

Naam	(Neven)functies per 31 december 2022
De heer drs. ir. M.A. Mittelmeijer	<p><u>Hoofdfunctie:</u> Voorzitter Raad van Bestuur CVO Rotterdam</p> <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • lid Programmaraad NRO • Voorzitter standaardisatieraad van Edustandaard • Voorzitter Raad van Toezicht GGzE (vanaf 1 september 2023)
Mevrouw Prof. dr. E.S.J.M. de Bont	<p><u>Hoofdfunctie:</u> voorzitter Raad van Bestuur Elkerliek Ziekenhuis:</p> <p><u>Van de hoofdfunctie afgeleide functies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • toegevoegd lid Dagelijks Bestuur ROAZ <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • hoogleraar algemene kindergeneeskunde i.h.b. kinderoncologie en -hematologie (RUG/UMCG) • lid Raad van Toezicht Lidz
De heer dr. ir. M.J. de Graaf	<p><u>Hoofdfunctie:</u> Lector Interaction Design Fontys Hogeschool ICT, Leading Lector Centre of Expertise Inclusive Society</p>
De heer drs. H.J. Smid	<p><u>Hoofdfunctie:</u> Toezichthouder en bestuursadviseur</p> <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Wetenschappelijke adviescommissie Eenzaamheid van VWS • Voorzitter van de stuurgroep Hoofdzaken (van ZonMw, Hersenstichting, NWO, Health-Holland en Mind • Voorzitter van het bestuur van de stichting Life Sciences and Health/Health-Holland • Voorzitter Raad van Toezicht De Rijnhoven • Voorzitter Raad van Toezicht World Animal Protection Nederland • Voorzitter Nationaal Comité advies dierproevenbeleid • Voorzitter van de werkgroep kwaliteitsstandaard DSD (differences of sex development) van het Kennis Instituut Medisch Specialisten • Voorzitter van de Raad van Toezicht van het Nivel • Lid van het Comité van Advies van de Johannes Wier Stichting • Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting ExtraZorg Samen • Lid van de Raad van Toezicht Nederlandse Transplantatie Stichting • Lid van de programmacommissie Gender en Diversiteit van ZonMw
Mevrouw. mr. N.W.C. Michon – van Tuel	<p><u>Hoofdfunctie:</u> adviseur voor finance</p> <p><u>Nevenfuncties::</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vicevoorzitter Raad van Toezicht S&L Zorg • lid Raad van Toezicht RIBW K/AM • lid Raad van Toezicht Nederlandse Brandwonden Stichting (vrijwilligersfunctie)
Mevrouw K.W. Hoorn MBA, MA	<p><u>Hoofdfunctie:</u> voorzitter Raad van Bestuur Reade</p> <p><u>Van de hoofdfunctie afgeleide functies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • bestuurder Revalidatie Nederland, Strategie en marketing • bestuurder SigrA, Arbeidsmarkt en Onderwijs <p><u>Nevenfuncties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • lid Raad van Toezicht Movisie

De samenstelling van de Raad van Toezicht wordt jaarlijks getoetst aan de Wet Bestuur en Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht van Koraal voldoen hieraan. Verder melden toezichthouders vooraf aan de Raad van Toezicht hun voornemen een nieuwe (neven-)functie te willen bekleden. De nevenfuncties zijn getoetst aan de Wet Bestuur en Toezicht en zijn daarmee in overeenstemming.

2.4 Samenstelling en taken commissies

De Raad van Toezicht van Koraal kende in 2022 vier commissies. Deze commissies waren als volgt samengesteld:

1. De Agendacommissie, bestaat uit de voorzitter en vicevoorzitter van de Raad van Toezicht respectievelijk de heer Mittelmeijer en mevrouw De Bont.
2. De Remuneratiecommissie, bestaande uit de voorzitter en de vicevoorzitter van de Raad van Toezicht.
3. De Commissie Kwaliteit, Veiligheid en Vitaliteit, bestaande uit de heer Smid (voorzitter), de dames De Bont en Hoorn en de heer De Graaf.
4. Financiële Commissie, bestaande uit de heren Lodewijk (voorzitter) (tot 1 juli 2023), mevrouw Michon (voorzitter vanaf 1 juli 2023) en de heer De Graaf.

De Raad van Bestuur neemt deel aan de vergaderingen van drie commissie. Dit betreft de Agendacommissie, de Financiële Commissie en de Commissie Kwaliteit, Veiligheid en Vitaliteit.

Taken commissies

De Agendacommissie heeft tot taak de vergaderingen van de Raad van Toezicht voor te bereiden in de zin van het bepalen van de agendapunten en van de daarbij behorende vergaderstukken en het toezien op afhandelen van actiepunten die de Raad van Toezicht heeft afgesproken. Tevens wordt in de Agendacommissie aandacht besteed aan het borgen van voldoende deskundigheid en de verdere ontwikkeling daarvan in de vorm van het voorbereiden van scholing voor de toezichthouders.

De Remuneratiecommissie is belast met het adviseren van de Raad van Toezicht inzake de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de honorering van de toezichthouders. Daarnaast is de periodieke beoordeling van het functioneren van individuele leden van de Raad van Bestuur en de rapportage hiervan onderdeel van het takenpakket van de Remuneratiecommissie.

De Commissie Kwaliteit, Veiligheid en Vitaliteit heeft tot taak de kwaliteit van de dienstverlening te monitoren, toe te zien op de kwaliteit van de organisatie en de daarmee verbonden mensen en materieel. Waarbij ten aanzien van het personeel met name de duurzame inzetbaarheid daarvan en het verzuim(beleid) de aandacht heeft. De leden van deze commissie worden geïnformeerd over de contacten met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, jaarrapportage Klachtencommissies en meldingen van bijzondere calamiteiten. Verder komen cliënt-, leerling- en medewerkerstevredenheid aan de orde en is er jaarlijks overleg met het College van Geneesheer-directeuren.

De Financiële Commissie heeft tot taak de financieel-economische situatie van Koraal te monitoren. In dat kader bespreekt deze commissie in aanwezigheid van de accountant de Managementletter en de Jaarrekening met de Raad van Bestuur en met deze laatste de conceptbegrotingen. Verder bespreekt

de commissie de kwartaalrapportages, de investeringsbegroting, de financiën inzake nieuwbouw, de liquiditeits- en vermogensbehoefte, het vastgoedbeleid en het risicomanagement.

Alle commissies hanteren een reglement dat door de Raad van Toezicht is vastgesteld. De reglementen worden elk jaar geëvalueerd.

2.5 Verantwoording Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Koraal heeft in 2023 zes plenaire vergadering gehouden. Daarnaast is er halfjaarlijks overleg met de medezeggenschap. De agenda van deze overleggen wordt vooraf door de Raad van Toezicht en de medezeggenschap opgesteld. Het betreft hier een gecombineerd overleg met een delegatie van leden van de MZ Onderwijs en van de MZ Centraal. Daarnaast is er het overleg met de Centrale Cliëntenraad die bestaat uit een afvaardiging vanuit de deelraad cliënten langdurige zorg, deelraad cliënten Jeugdhulp, deelraad verwanten en een onafhankelijk voorzitter.

Deskundigheidsbevordering

In het kader van deskundigheidsbevordering heeft de Raad van Toezicht twee plenaire scholingsbijeenkomsten gepland. De eerste bijeenkomst stond in het teken van de betekenis van meer samenwerken in netwerken voor raden van toezicht. Deze scholingsdag werd inhoudelijk begeleid door Levinas Governace Institute. Aan de scholingsdag hebben naast de Raad van Toezicht ook de Raad van Bestuur en secretaris Raad van Toezicht deelgenomen. De tweede bijeenkomst werd gecombineerd met de jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van Toezicht met als thema Belbin teamrollen en de betekenis daarvan voor de Raad van Toezicht (zie Zelfevaluatie Raad van Toezicht). Vanaf 2017 hanteert de Raad van Toezicht een werkwijze met registratie waarin bij- en nascholingen voor individuele toezichthouders inzichtelijk is. Deze registratie wordt plenair besproken in de raad.

Evaluatie Raad van Bestuur

De Remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht heeft conform reglement de periodieke beoordeling van het functioneren van beide bestuurders individueel en gezamenlijk besproken in de jaargesprekken waarvan de uitkomst besproken is in de plenaire vergadering van de Raad van Toezicht. De gesprekken vonden plaats in de vorm van twee individuele gesprekken en een gezamenlijk gesprek waarin de individuele en gezamenlijke toekomstambitie aan de orde zijn geweest. In de gesprekken zijn ontwikkelperspectieven van de bestuurders gemotiveerd en besproken. Van de gesprekken zijn door de Remuneratiecommissie verslagen opgesteld. De Raad van Toezicht is van oordeel dat het bestuur goed functioneert zowel in de individuele als in de gezamenlijke prestaties. In de gesprekken in 2023 heeft de wijziging van het bestuur in 2023 een belangrijke plaats ingenomen.

Zelfevaluatie Raad van Toezicht

Volgens de principes van de code Goed Bestuur, van de PO Raad, de Governancecode Zorg, van de Brancheorganisaties Zorg (boz) en het programma Goed Toezicht van de NVTZ, evalueert een Raad van Toezicht zijn functioneren ten minste één keer per drie jaar met een onafhankelijke externe begeleider. De Raad van Toezicht heeft dat in 2022 gedaan onder begeleiding van een begeleider van Damhuis Elschot Verschure.

De evaluatie van 2023 is intern georganiseerd. Twee toezichthouders hebben met de secretaris Raad van Toezicht de evaluatie voorbereid. De Zelfevaluatie heeft plaatsgevonden in november 2023. Naast

de Raad van Toezicht hebben ook de Raad van Bestuur en de secretaris Raad van Toezicht actief deelgenomen aan de evaluatie. Deze aanpak versterkt de kwaliteit van het samenspel tussen, en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de toezichthouder, bestuur en ondersteuning. Door alle deelnemers aan de zelfevaluatie is online een Belbin-teamrollentest gedaan. De Belbin teamrollen test is gebruikt als een methodische reflectie die helpend is om de dialoog te voeren. De uitkomst van de dialoog is vertaald in conclusies en leerpunten.

Diversiteit in teamrollen: Het inzicht dat de teamrollen-test biedt, benadrukt het belang van diversiteit in teamrollen. Het leerpunt is dat wanneer taken worden toegewezen de diversiteit binnen team optimaal benut kan worden. De gevoerde dialoog, aandacht voor onderlinge relaties en het erkennen van diverse perspectieven bevordert de gezamenlijke verantwoordelijkheid, een kritische denkwijze en het plezier in samenwerking.

Diepgaand begrip en essentie behouden: Het leerpunt betreft het behouden van diepgaand begrip tijdens vergaderingen. Hoewel vergaderstukken en de toelichting daarop waardevolle informatie bevatten en als 'volledig' en 'duidelijk' worden ervaren, is het essentieel om niet te snel over te gaan naar een volgend onderwerp. Het begrijpen van de essentie achter de informatie is cruciaal voor effectief bestuur en toezicht.

Uitgebreider aandacht voor interne aangelegenheden: Het leerpunt hier is het belang van meer aandacht geven aan interne aangelegenheden naast strategische en externe ontwikkelingen. Een evenwichtige focus op interne besturing en ontwikkelingen verbeteren de algehele effectiviteit van de organisatie.

In praktische zin betekent dit dat in de voorbereiding van de vergadering en tijdens de vergadering explicieter aandacht wordt gegeven aan interne aangelegenheden. De toezichthouder heeft daarbij een rol om de kwestie met het bestuur te verdiepen en aannamen te toetsen. Daarnaast wordt in de vergadering aanvullend op de dialoog met gasten aansluitend en buiten de aanwezigheid van gasten in beslotenheid vanuit bestuurlijke en toezichthoudend perspectief gereflecteerd.

Toezicht, Advies, Goedkeuren en Besluiten

Onderverdeeld naar de taken van de Raad van Toezicht om toezicht te houden, te adviseren respectievelijk besluiten te nemen, zijn de navolgende onderwerpen (telkens op alfabetische volgorde) aan de orde geweest.

Toezicht houden:

- Bespreken integrale kwartaalrapportages
- Bespreken managementletter 2022
- Bespreken Accountantsverslag 2022
- Bespreken uitkomsten rapportages extern toezicht en externe audits
- Besturing Koraal en in bijzonder bestuurswisseling in 2023
- Borgen van kwaliteit en veiligheid van dienstverlening
- Jaarlijkse evaluatie Raad van Bestuur
- Strategisch portfolio en strategische externe samenwerking

Adviseren:

- Cultuuraspecten binnen (strategische) organisatie-verandertrajecten
- Inhoudelijke kaders deelstrategie
- Strategiebrief 2024
- Strategie en anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen
- Strategische samenwerkingsmogelijkheden

Goedkeuren:

- Bestuursverslagen onderwijsstichtingen 2022: Het Driespan, Saltho Onderwijs, De Vlinder
- Concernplan en -begroting Koraal 2024
- Enkelvoudige jaarrekeningen 2022 van alle enkelvoudige stichtingen
- Geconsolideerde jaarrekening 2022 Stichting Koraal
- (Maatschappelijk) Jaarverslag Koraal 2022
- Verkoop en overdracht diverse registergoederen

Daarnaast heeft de Raad van Toezicht de volgende besluiten genomen:

- Actualiseren Reglement Raad van Toezicht
- Actualiseren Reglementen van de Financiële Commissie en de Commissie Kwaliteit, Veiligheid en Vitaliteit
- Benoeming van een nieuw lid Raad van Bestuur
- Benoeming van een lid Raad van Toezicht voor een tweede termijn van vier jaar
- Benoeming van een lid Raad van Toezicht voor een eerste termijn van vier jaar
- Benoeming (intern) van een lid Raad van Toezicht tot voorzitter Raad van Toezicht in 2024
- Bezoldiging Raad van Bestuur en bezoldiging Raad van Toezicht
- Dechargeverlening aan de Raad van Bestuur voor het gevoerde beleid over 2022
- Gunning en opdracht aan onafhankelijke partij voor het ondersteunen bij de werving en selectie van een lid Raad van Toezicht
- Profiel te werven lid Raad van Bestuur
- Toestemming aanvaarden nevenfunctie bestuurder
- Vaststelling Klasse-indeling Stichting Het Driespan en Stichting Saltho Onderwijs conform regeling "Regeling Bezoldiging Onderwijs OCW sectoren"
- Vaststelling van de WNT-2 waardering
- Vaststellen Visie op Toezichthouden

Hoofdstuk 3

Jaarrekening:

- *3.1 Geconsolideerde jaarrekening*
- *3.2 Enkelvoudige jaarrekening*

3.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming

ACTIVA

(in duizenden euro's)

	Ref.	31-12-2023	31-12-2022
<u>VASTE ACTIVA</u>			
Materiële vaste activa			
	2		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen		77.001	75.597
Machines en installaties		23.025	22.546
Andere vaste bedrijfsmiddelen		19.662	17.217
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa		656	605
		120.344	115.965
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>			
Vorraden			
	4		
Gereed product en handelsgoederen		6	5
		6	5
Vorderingen			
	6		
Op handelsdebiteuren		3.569	2.845
Overige vorderingen		8.468	8.405
Overlopende activa		7.270	9.662
		19.307	20.912
Liquide middelen			
	8		
		67.823	65.606
		87.136	86.523
Totaal activa			
		207.480	202.488

PASSIVA*(in duizenden euro's)*

	Ref.	31-12-2023	31-12-2022
<u>GROEPSVERMOGEN</u>	9		
Stichtingskapitaal		112	112
Bestemmingsreserves		16.260	14.209
Bestemmingsfondsen		57.594	56.338
Overige reserves		13.318	11.186
		87.284	81.845
<u>VOORZIENINGEN</u>	10		
Overige		5.924	11.494
		5.924	11.494
<u>LANGLOPENDE SCHULDEN</u>	11		
Schulden aan banken		44.896	49.113
		44.896	49.113
<u>KORTLOPENDE SCHULDEN (ten hoogste 1 jaar)</u>	12		
Schulden aan banken		4.217	4.346
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		5.446	5.174
Belastingen en premies sociale verzekeringen		10.084	8.435
Schulden ter zake van pensioenen		6.043	4.019
Overige schulden		28.146	25.449
Overige passiva		15.440	12.613
		69.376	60.036
Totaal passiva		207.480	202.488

3.1.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023

(in duizenden euro's)

	Ref.	2023	2022
<u>BEDRIJFSOPBRENGSTEN</u>			
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	16		
Zorgverzekeringswet	16.1	81	106
Wet langdurige zorg	16.2	148.114	141.654
Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg	16.3	8	21
Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties	16.5	97	134
Baten uit onderaanneming	16.7	4.750	2.341
Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	16.8	1.686	1.322
		<u>154.736</u>	<u>145.578</u>
Opbrengsten Jeugdwet	17	79.459	72.785
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	19	75.205	68.475
Netto omzet		<u>309.400</u>	<u>286.838</u>
Overige bedrijfsopbrengsten	20	1.731	5.009
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>311.131</u>	<u>291.847</u>
<u>BEDRIJFSLASTEN</u>			
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	21	27.099	23.062
Lonen en salarissen	22	161.109	147.123
Sociale lasten	22	27.656	24.723
Pensioenlasten	22	16.284	15.576
Afschrijvingen op materiële vaste activa	23	12.144	11.851
Overige waardeverandering van materiële vaste activa	24	0	4.900
Overige bedrijfskosten	26	65.315	58.919
Som der bedrijfslasten		<u>309.607</u>	<u>286.154</u>
		<u>1.524</u>	<u>5.693</u>
<u>BEDRIJFSRESULTAAT</u>			
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	27	-978	-429
Rentelasten en soortgelijke kosten	27	730	1.111
Som der financiële baten en lasten		<u>-248</u>	<u>682</u>
		<u>1.772</u>	<u>5.011</u>
<u>RESULTAAT VOOR BELASTINGEN</u>			
Belastingen	28	29	15
Aandeel in winst/verlies van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	29	0	0
		<u>1.743</u>	<u>4.996</u>
GECONSOLIDEERD RESULTAAT NA BELASTINGEN		<u>1.743</u>	<u>4.996</u>
Waarvan aandeel van derden	29	-60	-40
		<u>1.683</u>	<u>4.956</u>
RESULTAAT TOEKOMEND AAN DE RECHTSPERSOON		<u>1.683</u>	<u>4.956</u>

2023**2022****RESULTAATBESTEMMING***Het resultaat is als volgt verdeeld:*

Mutatie overige reserve Saltho Onderwijs	-452	-641
Mutatie overige reserve De Vlinder	-256	55
Mutatie overige reserve Het Driespan	-817	491
Dotatie bestemmingsreserve onderwijs De Vlinder	510	202
Dotatie bestemmingsreserve onderwijs Saltho onderwijs	750	843
Dotatie bestemmingsreserve onderwijs Het Driespan	4.034	4.478
Dotatie overige reserve Koraal Jeugdhulp	0	208
Onttrekking overige reserve Stichting SeysCentra	-99	-156
Onttrekking bestemmingsreserve innovatiefonds	-123	-464
Onttrekking bestemmingsreserve transitie landelijke expertfunctie SeysCentra	0	-44
Onttrekking bestemmingsreserve De Vlinder	-129	-268
Onttrekking bestemmingsreserve Saltho Onderwijs	-974	-906
Onttrekking bestemmingsreserve Het Driespan	-2.017	-3.483
Dotatie bestemmingsfonds Koraal Jeugdhulp	38	2.257
Dotatie bestemmingsfonds Koraal Langdurige Zorg	-1.850	1.038
Dotatie bestemmingsfonds Koraal	3.068	1.346
	1.683	4.956

3.1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023 (INDIRECTE METHODE)

(in duizenden euro's)

	Ref.	2023	2022
<u>KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN</u>			
Bedrijfsresultaat		1.524	5.693
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen	23	12.144	11.851
- bijzondere waardeverandering vaste activa	24	0	4.900
- boekresultaten afstoting activa	20	-1.594	-3.077
- mutaties voorzieningen	10	-1.746	558
		<u>8.804</u>	<u>14.232</u>
Verandering in werkkapitaal			
- mutatie voorraden	4	-2	57
- mutatie operationele vorderingen	6	1.605	1.493
- mutatie operationele schulden	12	9.470	3.079
		<u>11.073</u>	<u>4.629</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>21.401</u>	<u>24.554</u>
- ontvangen interest	27	890	0
- betaalde winstbelasting met betrekking tot operationele activiteiten	28	-29	-15
		<u>861</u>	<u>-15</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>22.262</u>	<u>24.539</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	2	-16.967	-13.524
Desinvesteringen in materiële vaste activa	2	2.038	4.754
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>-14.929</u>	<u>-8.770</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Ontvangsten uit langlopende schulden	11	0	5.000
Aflossingen langlopende schulden	11	-4.346	-4.884
Overige mutaties langlopende leningen	11	0	-5.000
Betaalde interest	27	-730	-1.111
Betaalde dividend	9	-40	-79
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-5.116</u>	<u>-6.074</u>
Mutatie geldmiddelen		<u>2.217</u>	<u>9.695</u>
Stand geldmiddelen per 1 januari		65.606	55.911
Stand geldmiddelen per 31 december		<u>67.823</u>	<u>65.606</u>
Mutatie geldmiddelen		<u>2.217</u>	<u>9.695</u>

3.1.4 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

ALGEMEEN

Activiteiten

Stichting Koraal is statutair (en feitelijk) gevestigd te Sittard-Geleen, op het adres Poststraat 1, 6135 KR Sittard, en is geregistreerd onder KvK-nummer 41066221. De activiteiten van Koraal bestaan voornamelijk uit het verlenen van zorg, onderwijs en arbeidsparticipatie aan mensen met een verstandelijke beperking. Daarnaast worden activiteiten met betrekking tot jeugdhulp aangeboden.

Groepsverhoudingen

Stichting Koraal staat aan het hoofd van de groep en vanwege overwegende zeggenschap heeft de consolidatie betrekking op de navolgende rechtspersonen:

- Stichting Koraal statutair gevestigd te Sittard-Geleen en geregistreerd onder KvK-nummer 41066221. Hoofdactiviteit: specialistische en professionele ondersteuning bieden op de domeinen jeugdhulp, gehandicaptenzorg, speciaal onderwijs en arbeidsparticipatie.
- Stichting Koraal Langdurige Zorg statutair gevestigd te Sittard-Geleen en geregistreerd onder KvK-nummer 12062819. Hoofdactiviteit: het bieden van zorg, behandeling, begeleiding en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke beperking die complexe zorgvragen hebben.
- Stichting Koraal Jeugdhulp statutair gevestigd te Sittard-Geleen en geregistreerd onder KvK-nummer 73651885. Hoofdactiviteit: het bieden van (specialistische) jeugdhulp op het gebied van observatie, diagnostiek en exploratieve behandeling en orthopedagogische behandeling en ondersteuning van jeugdigen van 0-18 jaar met een lichte verstandelijke beperking of een vermoeden daarvan.
- Stichting Saltho Onderwijs statutair gevestigd te Sittard-Geleen en geregistreerd onder KvK-nummer 41080942. Hoofdactiviteit: verzorgen van speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs voor leerlingen met een ernstige gedragsstoornis en/of psychiatrische stoornis.
- Stichting De Vlinder statutair gevestigd te Sittard-Geleen en geregistreerd onder KvK-nummer 41081021. Hoofdactiviteit: verzorgen van speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs voor leerlingen met een ernstige gedragsstoornis en/of psychiatrische stoornis.
- Stichting Het Driespan statutair gevestigd te Sittard-Geleen en geregistreerd onder KvK-nummer 20096129. Hoofdactiviteit: verzorgen van speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs voor leerlingen met een ernstige gedragsstoornis en/of psychiatrische stoornis.
- Schoon maakt trots! BV statutair gevestigd te Sittard en geregistreerd onder KvK-nummer 14109587. Hoofdactiviteit: het verlenen van facilitaire en zorgondersteunende diensten in de ruimste zin van het woord.
- Stichting SeysCentra statutair gevestigd te Nijmegen en geregistreerd onder KvK-nummer 54852838. Hoofdactiviteit: behandeling van zeer jonge kinderen met chronische voedselweigeren en behandelen van voornamelijk verstandelijk beperkte kinderen met zindelijkheidsproblematiek.

Onderstaand overzicht geeft zicht op de aan Koraal verbonden zijnde steunstichtingen:

- Stichting Steunfonds Vrienden van St. Anna geregistreerd onder KvK-nummer 57413193.
- Stichting Steunfonds Vrienden van Op de Bies geregistreerd onder KvK-nummer 57439699.
- Stichting Steunfonds Vrienden van Maasveld geregistreerd onder KvK-nummer 57413266.
- Stichting Steunfonds Vrienden van De La Salle geregistreerd onder KvK-nummer 41082643.
- Stichting Steunfonds Vrienden van De Hondsborg geregistreerd onder KvK-nummer 41096555.
- Stichting Steunfonds Vrienden van Maashorst geregistreerd onder KvK-nummer 41086089.
- Stichting Steunfonds Vrienden van Gastenhof geregistreerd onder KvK-nummer 57413118.

Deze steunstichtingen zijn niet in de geconsolideerde jaarrekening van Koraal verwerkt gezien het feit dat in het bestuur van de steunstichtingen géén van de leden van de RvB zitting heeft, de stichtingen hun middelen verkrijgen uit niet-zorggebonden gelden en als doel hebben het ondersteunen van specifieke activiteiten van de zorginstelling en/of het algemeen nut beogen. (RJ-Uiting 2016-7: 'Richtlijn 655 Zorginstellingen).

Grondslagen voor de consolidatie

De consolidatie heeft conform uniforme waarderingsgrondslagen volgens de integrale methode plaatsgevonden. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

Met ingang van maart 2012 heeft Stichting Koraal samen met Stichting Pluryn de behandeling van eetstoornissen en zindelijkheidstraining ondergebracht in de Stichting SeysCentra. Het bestuur van deze stichting wordt gevormd door een afvaardiging van de Raad van Bestuur van zowel Stichting Pluryn als Stichting Koraal. De jaarrekening van Stichting SeysCentra is geconsolideerd volgens de proportionele methode en voor 50% opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Koraal. Daarnaast heeft Koraal een belang in Schoon maakt trots! BV van 51%. Schoon maakt trots! BV is voor 100% opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Koraal. Koraal heeft meerderheid van de stemrechten. Het minderheidsbelang komt tot uitdrukking in het aandeel van derden.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023 dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in euro's conform de verslaggevingsvoorschriften van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG (RojW). Voor de onderwijsentiteiten zijn andere verslaggevingsvoorschriften van toepassing. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van het burgerlijk Wetboek boek 2, titel 9 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met in het bijzonder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening van Stichting Koraal is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Stelselwijziging

Voor de onderwijsinstanties binnen Stichting Koraal heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden voor de verwerking van het periodiek groot onderhoud. Dit betekent dat de voorziening groot onderhoud vervalt en komen de afschrijvingslasten van de geactiveerde onderhoudsuitgaven ten laste van de exploitatie. Het effect van de stelselwijziging wordt verwerkt in het eigen vermogen. In RJ 660.604 is een aparte overgangsbepaling opgenomen voor de verwerking van de overgang van de voorziening groot onderhoud naar het activeren van het groot onderhoud. Het bestuur van Koraal heeft ervoor gekozen om de verwerkingswijze retrospectief vanaf huidig boekjaar toe te passen. Omdat de stelselwijziging retrospectief vanaf huidig boekjaar verwerkt wordt, heeft de stelselwijziging geen effect op de materiële vaste activa per 1 januari. Het effect op het beginvermogen 2023 van Koraal onderwijs bedraagt € 3,7 miljoen.

Schattingswijzigingen

De discontontovoet van de voorzieningen is gewijzigd naar 2,5% (vorig boekjaar 2%). Dit effect is op prospectieve wijze in de jaarrekening verwerkt. Het effect van de verandering in de discontovoet wordt toegelicht onder de post voorzieningen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. De cijfers voor 2022 zijn, waar nodig, aangepast. Deze aanpassingen betreffen kleine correcties inzake Seyscentra welke na vaststelling jaarrekening 2022 zijn opgetreden.

Oordelen en schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, vermeldt de rechtspersoon de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen. De waardeeringsgrondslagen naar de mening van het management die het meest kritisch zijn voor het weergeven van de financiële positie, betreffen de materiële vaste activa en voorzieningen. In de toelichting van de betreffende posten zijn de schattingen en veronderstellingen weergegeven.

Onzekerheden

Opbrengstverantwoording

Bij het bepalen van de Wmo-omzet en/of Jeugdwet-omzet heeft de instelling de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals hiervoor opgenomen. In de praktijk kan het lang duren voordat de geleverde Wmo-zorg en jeugdhulp in een kalenderjaar definitief wordt afgerekend door de gemeenten. Hierdoor is er onzekerheid over het vergoeden van overproductie en kunnen gemeenten geleverde zorg ter discussie stellen, waardoor deze mogelijk niet wordt vergoed.

De raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening waar mogelijk en wijst op het resterende inherente risico terzake dat kan leiden tot nagekomen financiële effecten in volgende boekjaren.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten zowel primaire financiële instrumenten (zoals handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten) als afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de instelling beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de instelling het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd. Indien financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, worden de effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindervingsverliezen direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Primaire financiële instrumenten

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva'.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast. Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrek-

king heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting past de instelling de kostprijs van dit actief aan met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt. Een verlies voor het percentage groter dan de omvang van het afgeleide instrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een financieel actief of een financiële verplichting, dan worden de nog niet in de winst- en verliesrekening verwerkte afdekkingsresultaten verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode(n) dat het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op de winst of het verlies. Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

De instelling documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van effectieve hedges respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges. Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer de instelling niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de winst-en-verliesrekening gebracht. Periodiek wordt de effectiviteit van de hedgerelaties getoetst door vergelijking van de cumulatieve reëlewaardewijziging van de afgedekte positie met de cumulatieve waardewijzigingen van de afgeleide instrumenten. De laagste van de cumulatieve waardewijziging van de afgedekte positie en de cumulatieve waardewijziging van de afgeleide instrumenten wordt in de herwaarderingsreserve uitgesteld. Indien sprake is van een reëlewaardeafdekking (reële waarde hedge accounting) van een opgenomen actief of verplichting of niet in de balans opgenomen bindende overeenkomst worden de resultaten uit de herwaardering van het afgeleide instrument op hetzelfde moment in de winst-en-verliesrekening verwerkt als het resultaat op de afgedekte positie voor zover deze betrekking hebben op de reëlewaardewijziging van het specifieke risico van de afgedekte post of positie.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen

een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Verbonden rechtspersonen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de instelling. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de instelling en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Stichting Koraal is geen transacties van betekenis met verbonden partijen aangegaan die niet onder normale marktvoorwaarden hebben plaatsgevonden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. Verwachten we dat boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde dan trekken wij dit bijzondere waardeverminderingverlies af van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Onderhoudsuitgaven in de zorg worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen. Afschrijvingen vaste activa geschieden op basis van de verwachte economische levensduur rekening houdend met een restwaarde van nihil. Er wordt lineair afgeschreven op het moment van ingebruikname.

Binnen Koraal worden de navolgende uniforme afschrijvingstermijnen gehanteerd:

• Grond	0 jaar
• Terreininfra	20 jaar
• Gebouwen buitenlocaties	40 jaar
• Gebouwen terreinlocaties	30 jaar
• Verbouwingen / renovaties	20 jaar
• Platte daken	20 jaar
• Installaties	15 jaar
• Instandhoudingsonderhoud	10-15 jaar
• Buitenschilderwerk	5 jaar
• Inventaris	10 jaar
• Meubilair onderwijs	20 jaar
• Leermiddelen	5 jaar
• Vervoermiddelen	5 jaar
• ICT-apparatuur / automatisering	5 jaar

Materiële vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden afzonderlijk afschreven op basis van de ingeschatte resterende levensduur. In het geval dat belangrijkste bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Waardering vaste activa

In 2023 heeft wederom een beoordeling plaatsgevonden op mogelijke duurzame waardeverminderingen op basis van de indicaties opgenomen in RJ 121. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief ultimo boekjaar te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto-kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren, of de bij verkoop te realiseren directe opbrengstwaarde indien deze hoger is. Hierbij is rekening gehouden met de meest actuele inzichten en verwachtingen uit hoofde van de aangekondigde stelselwijzigingen. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde (=de hoogste van enerzijds de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen en anderzijds de directe opbrengstwaarde), worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en realiseerbare waarde. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen. De toetsing van de uitkomsten van de realiseerbare waarde ten opzichte van de boekwaarde van de vaste activa heeft geen aanleiding gegeven tot een waardeverandering.

Belangrijke veronderstellingen die zijn gehanteerd bij de benadering van de contante waarde van de kasstromen zijn:

- Bepaling van de resterende economische levensduur van het vastgoed;
- Bepaling van kasstroomgenererende eenheid waarbij gelijksoortig vastgoed (in termen van bouwjaar, ligging, cliëntpopulatie, doelgroep per werkstichting) is geclusterd;
- Gehanteerde restwaarden overeenkomstig de historische kostprijs van de grond;
- Een gemiddelde bezettingsgraad van 97%;
- Een inflatieindex voor de ontwikkeling van de vergoedingen afhankelijk van het bekostigingsstelsel;
- Een jaarlijkse inflatieindex van 2,5% voor de ontwikkeling van de kosten;
- Samenstelling en zwaarte op basis van de aanwezige cliëntenpopulatie volgens de begroting 2024;
- Uit de meerjareninstandhoudingsplanning afgeleide onderhoudskasstromen tot aan einde levensduur;
- Een uit de financiële begroting 2024 afgeleide normbedrag per plaats.
- Vervangingsinvesteringen tot het niveau welke noodzakelijk worden geacht om het betreffende vastgoed tot aan einde levensduur in gebruik te houden;
- Een disconteringsvoet van 5,5% gebaseerd op de gemiddelde vermogenskostenvoet van Koraal (WACC), uitgaand van de gewenste financieringsstructuur (25% EV, 75% VV) en rekening houdend met een rendementsdoelstelling op langere termijn van eigen en vreemd vermogen, zoals opgenomen in het strategisch vastgoedbeleid van de organisatie.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode, doch niet lager dan nihil. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening.

Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de instelling invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de instelling een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst- en verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

Vorraden

De voorraden handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een eventuele voorziening wegens incourantheid. Deze voorziening wordt bepaald door individuele beoordeling van voorraden.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid. De voorziening wegens oninbaarheid wordt bepaald op basis van de statische methode. Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijke budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (RJ 655.401).

Onderhanden trajecten WMO/jeugdhulp worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs zijnde de kostprijs van de reeds bestede verrichtingen, naar rato voortgang trajecten of tegen de opbrengst-waarde van de trajecten indien deze lager is. De productie van de onderhanden trajecten is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de trajecten die ultimo boekjaar openstonden. Op de onderhanden trajecten worden de voorschotten die ontvangen zijn in mindering gebracht. Indien het totaal van alle onderhanden werk/zorgtrajecten een debetstand vertoont, wordt het totaal-saldo gepresenteerd onder de vlottende activa. Indien het totaal van alle onderhanden werk/zorg-trajecten een creditsaldo vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de instelling worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Binnen het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen stichtingskapitaal, overige reserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

Stichtingskapitaal

Onder stichtingskapitaal is opgenomen het bij oprichting van de Stichting ingebracht kapitaal.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de bevoegde organen van de instelling een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn reserves waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Aanwending van bestemmingsreserves en -fondsen

Uitgaven die worden gedekt uit bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord, en via de resultaatbestemming ten laste van de betreffende reserve gebracht. Wijzigingen in de beperking van de bestemming van reserves welke door de daartoe bevoegde organen of instanties worden aangebracht, worden als overige mutatie binnen het eigen vermogen verwerkt.

Overige reserves

Onder Overige reserves is opgenomen dat deel van het eigen vermogen, waarover de bevoegde organen binnen de statutaire doelstellingen van de instelling vrij kunnen beschikken.

Aandeel van derden

Het aandeel van derden in het groepsvermogen betreft het minderheidsbelang van derden in het eigen vermogen van geconsolideerde maatschappijen. Het aandeel van derden in het resultaat van geconsolideerde maatschappijen wordt in de winst-en-verliesrekening in mindering gebracht op het groepsresultaat.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen, tenzij het effect van de tijds waarde van geld niet materieel is, of de voorziening binnen een jaar afloopt: dan wordt de voorziening gewaardeerd tegen nominale waarde. Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening Jubileumuitkeringen

In deze voorziening zijn de in de toekomst te verwachten uit te keren jubileumuitkeringen opgenomen alsmede gratificaties bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op grond van de CAO bepalingen, blijfkans en leeftijd. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde op basis van een disconteringsvoet van 2,5% (vorig jaar 2%).

Voorziening PBL

In de CAO Gehandicaptenzorg is geregeld dat medewerkers die op 31 december 2009 in de leeftijd van 50 t/m 64 waren hebben recht op extra PBL uren conform de CAO Gehandicaptenzorg. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 67-jarige leeftijd. De uren zijn gewaardeerd tegen het nominale uurloon rekening houdend met een opslag voor werkgeverlasten. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde op basis van een disconteringsvoet van 2,5% (vorig jaar 2%).

Voorziening groot onderhoud

De voorziening betreft een terugbouwverplichting van een huurpand naar originele staat inzake Seys-Centra. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken dient ter dekking van personeel waarvan verwacht wordt dat deze langdurig ziek zullen blijven en waarvoor maximaal twee jaar salaris (1^e jaar 100% en 2^e jaar 70%) betaald dient te worden totdat de betalingen aan het zieke personeelslid door de bedrijfsvereniging betaald zullen worden. In deze voorziening zijn tevens de verschuldigde transitievergoedingen opgenomen bij ontslag. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde omdat het effect van de tijds waarde niet materieel is.

Voorziening reorganisatie

Voor de opgave om de personele formatie in evenwicht te brengen met de teruglopende leerlingenaantallen bij een aantal scholen is een reorganisatievoorziening getroffen. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat het effect van de tijdswaarde niet materieel is.

Voorziening verlieslatende contracten

De voorziening verlieslatende contracten heeft betrekking op contante gemaakte contractafspraken met een leverancier van wiens diensten we naar verwachting geen gebruik meer zullen maken tijdens de contractperiode.

Voorziening regeling generatiebeleid

De voorziening generatiebeleid betreft de contante waarde van de in de toekomst te betalen loonkosten waarvoor geen arbeidsprestatie meer wordt geleverd, inclusief af te dragen sociale premies en pensioenpremie. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 2,5% (vorig jaar 2%).

Langlopende en kortlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Leasing

De instelling kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst met gebruik maken van de overgangsbepaling volgens RJ (criteria voor onderkennen lease) zijn de bestaande overeenkomsten niet opnieuw beoordeeld.

Financiële leases

Als de instelling optreedt als lessee in een financiële lease, wordt het leaseobject (en de daarmee samenhangende schuld) bij de aanvang van de leaseperiode in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide waarden worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De toegepaste rentevoet bij de berekening van de contante waarde is de impliciete rentevoet. Indien deze rentevoet praktisch niet te bepalen is, wordt de marginale rentevoet gehanteerd. De initiële directe kosten worden opgenomen in de eerste waardering van het leaseobject. De grondslagen voor de vervolgwaardering van het leaseobject zijn beschreven onder het hoofd Materiële vaste activa. Als geen redelijke zekerheid bestaat dat de instelling eigenaar van een leaseobject zal worden aan het einde van de leaseperiode, wordt het object afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object. De minimale leasebetalingen worden gesplitst

in rentelasten en aflossing van de uitstaande leaseverplichting. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig toegerekend aan elke periode dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over de resterende netto-verplichting met betrekking tot de financiële lease. Voorwaardelijke leasebetalingen worden als last verwerkt in de periode dat aan de voorwaarden tot betaling wordt voldaan.

Operationele leases

Als de instelling optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Netto omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengsten voortvloeiend uit prestatieverplichtingen aangaande beroeps- en bedrijfsmatige zorgverlening.

Opbrengsten uit beroeps- en bedrijfsmatige zorgverlening worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord. Opbrengsten uit beroeps- en bedrijfsmatige zorgverlening worden opgenomen naar rato van de mate waarin de prestaties zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening verrichte prestaties in verhouding tot de totaal te verrichten prestaties. De kostprijs van deze zorgverlening wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Zorgverzekeringswet

De opbrengsten worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties, gebaseerd op de gerealiseerde en gesloten zorgproducten in het boekjaar en de mutatie in de waarden van het onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten.

Budget WLZ

Het wettelijke budget voor aanvaardbare kosten wordt berekend aan de hand van de door het NZa goedgekeurde aanvaardbare kosten, aangevuld met intern berekende aanpassingen conform de door het Nza voorgeschreven nacalculatiemethodiek.

Opbrengsten Jeugdwet

De opbrengsten jeugdwet betreffen de opbrengsten welke worden ontvangen in het kader van de gecontracteerde en geleverde jeugdhulp uit hoofde van de Jeugdwet. Deze opbrengsten worden gerealiseerd op basis van verschillende bekostigingsvormen waaronder prestatiebekostiging ('p*q'), lumpsumbekostiging en trajectfinanciering. Onder opbrengsten jeugdwet worden de baten verantwoord uit hoofde van geleverde prestaties op het gebied van verleende jeugdhulp. Als realisatiemoment geldt het moment waarop de betreffende prestaties zijn gerealiseerd en op grond van de geldende voorschriften of richtlijnen gedeclareerd kunnen worden bij de opdrachtgever. Tot de opbrengsten jeugdwet worden tevens gerekend mutaties in onderhanden zorgtrajecten met betrekking tot jeugdhulp.

Rijksbijdragen OCW

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt in de staat van baten en lasten. Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva. Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen.

Subsidies

Subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de instelling gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de instelling voor de kosten van een actief worden in mindering gebracht op het geïnvesteerde bedrag. Een krediet afgesloten tegen een lagere

rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

De andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten bestaan uit opbrengsten anders dan uit zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning en subsidies. De opbrengsten kunnen worden verdeeld in opbrengsten voor het leveren van goederen en opbrengsten voor het leveren van diensten. Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten behoren niet tot de resultaten die rechtstreeks samenhangen met de levering van goederen of diensten in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan

en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de instelling zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Deze regeling wordt onder het Nederlandse pensioenstelsel gefinancierd door afdrachten aan bedrijfstakpensioenfondsen Zorg en Welzijn. Deelname aan Zorg en Welzijn is verplicht gesteld in de collectieve arbeidsovereenkomst waaronder Stichting Koraal valt. De opbouw van de pensioenaanspraken wordt steeds in het betreffende kalenderjaar af gefinancierd door middel van (ten minste) kostendekkende premiebetalingen. De pensioenregeling is een middelloon regeling met – voor zowel actieve als inactieve deelnemers (slapers en gepensioneerden) – voorwaardelijke toeslagverlening. De toeslagverlening is afhankelijk van het beleggingsrendement. De jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt 25,8% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus een franchise ad € 14.714 (2022 € 13.343). Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op € 128.810 (2022 € 114.866). De jaarlijkse premie die voor rekening komt van de werkgever bedraagt 12,9% van het pensioengevend salaris. De hoogte van de premie wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds op basis van de dekkingsgraad en verwachte rendementen. De dekkingsgraad van Zorg en Welzijn bedraagt ultimo 2023 volgens opgave van het fonds 106,3%. Het niveau van de beleidsdekkingsgraad is 112%. Op basis van het uitvoeringsreglement heeft Stichting Koraal bij een tekort in het fonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies. Stichting Koraal heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling.

De onderwijsinstellingen hebben alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De pensioenen zijn ondergebracht bij het ABP en worden jaarlijks geïndexeerd voor zover de dekkingsgraad dit toelaat. Ultimo 2023 bedroeg de dekkingsgraad 110,5% (2022: 110,9%). De onderwijsinstellingen hebben geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom is de pensioenregeling verwerkt als een 'toegezegde-bijdragerregeling' en alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het onderhavige boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Afschrijvingen op vaste activa

Afschrijvingen vaste activa geschieden op basis van de verwachte economische levensduur.

Bijzondere waardeverandering vaste activa

Hierbij gaat het om de afwaardering van vaste activa naar lagere realiseerbare waarde voor het bestaande bezit. Dit doen we alleen als deze naar verwachting duurzaam lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen. Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge-accounting wordt toegepast. Gedeclareerde dividenden van op verkrijgingsprijs gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra de vennootschap het recht hierop heeft verkregen. Waardeveranderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt, of op overnames. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt conform de bedrijfsvoering van Stichting Koraal een segmentatie van de winst-en-verliesrekening gemaakt in de volgende segmenten; Langdurige zorg, Onderwijs, Jeugdhulp en Stichting Koraal. Bij de verdeling van de winst-en-verliesrekening per operationele segment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces.

Grondslagen voor het opstellen van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betalingen van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract worden onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten gepresenteerd als aflossingen van schulden voor het aflossingsbestanddeel en als betaalde interest voor het interestbestanddeel. Investerings- en desinvesteringen in de materiële vaste activa zijn opgenomen onder de kasstromen uit investeringsactiviteiten.

Het kasstroomoverzicht wordt ingedeeld in drie verschillende activiteitscategorïen:

- kasstromen uit operationele activiteiten;
- kasstromen uit investeringsactiviteiten en;
- kasstromen uit financieringsactiviteiten.

Voor een goed inzicht worden de brutokasstromen opgenomen. Dit houdt in dat de ontvangsten en uitgaven afzonderlijk worden vermeld en dus niet worden gesaldeerd. Deze worden per groep van transacties en gebeurtenissen afzonderlijk weergegeven. Verder wordt per soort activiteit de nettokasstroom vermeld. Dit is het saldo van de ontvangsten en uitgaven voor die activiteit.

Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet Normering Topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

3.1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023

(in duizenden euro's)

Vaste activa

(2) Materiële vaste activa

De materiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	77.001	75.597
Machines en installaties	23.025	22.546
Andere vaste bedrijfsmiddelen	19.662	17.217
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa	656	605
Totaal materiële vaste activa	120.344	115.965

Het verloop is als volgt:

	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	115.965	120.870
Investeringen	16.967	13.524
Bijzondere waardeverandering	0	-4.900
Desinvesteringen	-861	-4.740
Afschrijvingen desinvesteringen	417	3.062
Afschrijvingen	-14.169	-13.240
Afschrijving waardeverandering	2.025	1.389
Boekwaarde per 31 december	120.344	115.965

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het Verloopoverzicht materiële vaste activa onder rubriek 34.

Vlottende activa

(4) Voorraden

	31-12-2023	31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	6	5

(6) Vorderingen

	31-12-2023	31-12-2022
Op handelsdebiteuren	3.569	2.845
Overige:		
- Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	1.420	2.102
- Vorderingen uit hoofde van Jeugdhulp	7.048	6.303
Overlopende activa	7.270	9.662
	19.307	20.912

Op de post handelsdebiteuren is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht.

Deze voorziening geeft het volgende verloop te zien:	2023	2022
Voorziening per 1 januari	571	302
Af: onttrekking wegens afgeboekte posten	-389	-105
Bij: dotatie t.l.v. het resultaat	106	374
Voorziening per 31 december	288	571

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN FINANCIERINGSTEKORT

Het financieringstekort kan als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg	934	822
Zorgkantoor Zuid-Limburg	0	500
Zorgkantoor Noordoost-Brabant	100	214
Zorgkantoor Midden-Brabant	386	566
Totaal vorderingen uit hoofde van financieringstekort	1.420	2.102

Conform hoofdstuk 401 van Richtlijn 655 voor Zorginstellingen is voor de opbouw en het verloop van de vordering of schuld uit hoofde van financieringstekort of -overschot naar de onderscheiden jaren met vermelding van het stadium van vaststelling van het budget een nadere toelichting opgenomen in rubriek 36 nog in tarieven te verrekenen financieringstekort resp. -overschot.

De overlopende activa bestaat uit vooruitbetaalde kosten met betrekking tot boekjaar 2024. De vorderingen hebben een looptijd van <1 jaar.

(8) Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
<u>Direct opvraagbaar</u>		
Banken	67.732	65.525
Kas	67	81
Kruisposten	24	0
	67.823	65.606

De Abn-Amro Bank NV heeft aan Stichting Koraal een kredietfaciliteit beschikbaar gesteld van € 10.000.000,-. De bank kan op elk moment deze kredietlimiet verlagen en/of de faciliteit opzeggen hier is geen sprake van een einddatum. Voor een bedrag van € 22,5 miljoen (2022: € 0,-) bestaan beperkingen inzake de beschikbaarheid van de liquide middelen.

(9) Groepsvermogen

	31-12-2023	31-12-2022
Stichtingskapitaal	112	112
Bestemmingsreserves	16.260	14.209
Bestemmingsfondsen	57.594	56.338
Overige reserves	13.318	11.186
	87.284	81.845
Aandeel van de rechtspersoon in het groepsvermogen	87.215	81.796
Aandeel van derden in het groepsvermogen	69	49
	87.284	81.845

Het totaalresultaat is gelijk aan het geconsolideerd resultaat toekomend aan de rechtspersoon.

Toelichting op het verloop van de onderscheiden posten in het groepsvermogen

Stichtingskapitaal

Het verloop van de post stichtingskapitaal is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	103	103
Kapitaalstorting	0	0
Kapitaal terugbetaling	0	0
Stand per 31 december	103	103

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Bestemmingsreserve transitie landelijke expertfunctie SeysCentra	456	456
Bestemmingsreserve innovatiefonds	2.093	2.216
Bestemmingsreserve Koraal onderwijs	13.711	11.537
	16.260	14.209

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	14.209	13.851
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserve landelijke expertfunctie SeysCentra	0	-44
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserve innovatiefonds Koraal	-123	-464
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserve Koraal onderwijs	2.174	866
Stand per 31 december	16.260	14.209

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door het bestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan. Voor Koraal onderwijs zijn beperkingen aangebracht op het gebied van beleids- en kwaliteitsontwikkeling, ontwikkeling leerlingenaantallen, NPO-middelen, personeel, ICT & innovatie en de impact van de invoering van de nieuwe bekostigingsproblematiek in 2023.

Bestemmingsfondsen

De bestemmingsfondsen zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Bestemmingsfonds Koraal	45.583	42.515
Bestemmingsfonds Koraal Langdurige Zorg	5.354	7.204
Bestemmingsfonds Koraal Jeugdhulp	6.657	6.619
	57.594	56.338

Het verloop van de bestemmingsfondsen is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	56.338	51.697
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsfonds Koraal	3.068	1.346
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsfonds Koraal Langdurige Zorg	-1.850	1.038
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsfonds Koraal Jeugdhulp	38	2.257
Stand per 31 december	57.594	56.338

Bestemmingsfondsen zijn reserves waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan. Aan het bestemmingsfonds Reserve aanvaardbare kosten wordt het verschil tussen de werkelijke kosten en de aanvaardbare kosten van Wlz-zorg toegevoegd of onttrokken. Het bestemmingsfonds kan alleen worden aangewend voor zorg die valt onder de Wet langdurige zorg, de Zorgverzekeringswet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en/of de Jeugdwet. Deze beperking is opgenomen in de Beleidsregel bekostigingscyclus Wlz van de Nederlandse Zorgautoriteit.'

Overige reserves

De overige reserves zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Overige reserves Koraal Jeugdhulp	438	438
Overige reserves Koraal onderwijs	7.926	5.715
Overige reserves Stichting SeysCentra	4.894	4.993
	13.258	11.146

Het verloop van de overige reserves is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	11.146	11.189
Stelselwijziging groot onderhoud Koraal onderwijs per 1 januari	3.736	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan overige reserves Koraal	0	208
Toevoegingen en onttrekkingen aan overige reserves Koraal onderwijs	-1.525	-95
Toevoegingen en onttrekkingen aan overige reserves Stichting SeysCentra	-99	-156
Stand per 31 december	13.258	11.146

Aandeel van derden in het groepsvermogen

Het verloop gedurende het boekjaar is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	49	88
Aandeel derden in het resultaat	60	40
Dividenduitkeringen	-40	-79
Stand per 31 december	69	49

(10) Voorzieningen

	31-12-2023	31-12-2022
Toekomstige jubileumuitkeringen	2.201	2.194
Voorziening PBL	193	325
Voorziening groot onderhoud (onderwijs)	113	3.844
Voorziening langdurig zieken	3.063	4.386
Voorziening reorganisatie	66	193
Voorziening verlieslatende contracten	179	170
Voorziening regeling generatiebeleid	109	382
	5.924	11.494

Het verloop van de post overige voorzieningen is als volgt:

	Toekomstige jubileum- uitkeringen	Voorziening PBL	Voorziening groot onderhoud (onderwijs)	Voorziening langdurig zieken
Stand per 1 januari	2.194	325	3.844	4.386
Stelselwijziging groot onder- houd Koraal onderwijs per 1 januari			-3.736	
Mutaties:				
- vrijval	-156	-6	0	-2.142
- dotaties	415	11	5	2.782
- onttrekkingen	-166	-136	0	-1.963
- oprenting en verandering disconteringsvoet	-86	-1	0	0
Stand per 31 december	2.201	193	113	3.063
Kortlopend deel (<1 jaar)	234	105	0	2.421
Langlopend deel (>1 jaar)	1.967	88	113	642
Hiervan >5 jaar	1.129	0	0	0

	Voorziening reorganisatie	Voorziening verlieslatende contracten	Voorziening regeling generatiebeleid
Stand per 1 januari	193	170	382
Mutaties:			
- vrijval	-95	0	-264
- dotaties	3	9	0
- onttrekkingen	-35	0	-8
- oprenting en verandering disconteringsvoet	0	0	-1
Stand per 31 december	66	179	109

Kortlopend deel (<1 jaar)	33	75	42
Langlopend deel (>1 jaar)	33	104	67
Hiervan >5 jaar	0	0	0

(11) Langlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
De langlopende schulden zijn als volgt samengesteld:		
Schulden aan banken	44.896	49.113
Totaal	44.896	49.113
Waarvan looptijd langer dan 5 jaar	29.280	32.247

Het verloop van de schulden aan banken is als volgt:

Saldo per 1 januari	53.459	58.343
Mutaties in het boekjaar:		
Opname nieuwe leningen	0	5.000
Aflossingen	4.346	4.884
Extra aflossingen	0	5.000
	49.113	53.459
Aflossingsverplichting	4.217	4.346
Saldo per 31 december	44.896	49.113

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht langlopende schulden onder rubriek 35. De aflossingsverplichtingen binen 12 maanden zijn onder de kortlopende schulden verantwoord.

De navolgende zekerheden zijn verstrekt:

- Er is een hypotheek verstrekt over de totale onroerende goederen met als hypotheeknemers Wfz, Abn-Amro en Staat der Nederlanden.
- Abn-Amro eist een minimum garantievermogen (EV/TV) van 20%. In 2023 bedroeg deze 42%.
- Met Abn-Amro zijn afspraken gemaakt over een minimum te behalen EBITDA van € 10,5 mln. in 2023 voor Koraal excl. de onderwijsstichtingen. In 2023 bedroeg deze EBITDA € 12,1 mln.

(12) Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Schulden aan banken:		
Aflossing komend jaar op langlopende leningen	4.217	4.346
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	5.446	5.174
Belasting en premies sociale verzekeringen	10.084	8.435
Schulden ter zake van pensioenen	6.043	4.019
Overige schulden:		
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	138	0
Overige personele reserveringen	1.693	2.157
Reservering vakantietoeslag	7.196	6.556
Reservering vakantiedagen	5.146	4.636
Persoonlijk budget levensfase	13.973	12.100
Overige passiva	15.440	12.613
	<u>69.376</u>	<u>60.036</u>

Schulden uit hoofde van het financieringsoverschot

Het financieringsoverschot kan als volgt worden gespecificeerd:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg	0	0
Zorgkantoor Zuid-Limburg	138	0
Zorgkantoor Noordoost-Brabant	0	0
Zorgkantoor Midden-Brabant	0	0
Totaal schulden uit hoofde van financieringsoverschot	<u>138</u>	<u>0</u>

(13) Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Hierna is het beleid van de groep opgenomen ten aanzien van financiële risico's. De belangrijkste financiële risico's waaraan de groep onderhevig is, zijn het renterisico, het liquiditeitsrisico en het kredietrisico.

Het financiële beleid van de groep is erop gericht om op lange termijn de markttrentes te volgen. De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Renterisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen. In de toelichting 'specificatie en verloop van de schulden aan banken' onder punt 11 Langlopende schulden is een overzicht opgenomen met informatie over de renterisico's van de groep met betrekking tot de langlopende schulden.

Liquiditeitsrisico en kasstroomrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de liquiditeitsbegrotingen wordt rekening gehouden met beperkte beschikbaarheid van liquide middelen waaronder bankgaranties. Stichting Koraal beschikt ten behoeve van Koraal Zorg (Koraal exclusief Onderwijs) over één gecommiteerde kredietfaciliteit van € 10.000.000 (2022: eveneens één kredietfaciliteit van in totaal € 10.000.000). De overeenkomst voor de gecommiteerde kredietfaciliteit maakt deel uit van de op 10-12-2020 afgesloten kredietovereenkomst en omvat dezelfde financiële convenanten en clausules.

Kredietrisico

De groep beperkt het kredietrisico door gebruik te maken van kredietlimieten per financiële instelling door uitsluitend zaken te doen met financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid. Op balansdatum waren er geen significante concentraties van kredietrisico.

Reële waarde

De reële waarde van de langlopende schulden is berekend op € 40,3 miljoen (2022; € 43,1 miljoen) en wijkt daarmee € 8,8 miljoen af van de boekwaarde van de leningen ad € 49,1 miljoen. De reële waarde van de langlopende schuld is geschat door de contante waarde van de leningen te berekenen aan de hand van een geschatte rendementscurve, passend bij de looptijden van de geldende contracten,

aan het einde van het jaar. De reële waarde is lager doordat de leningen een vaste rentestructuur hebben waarbij de huidige marktrente hoger is dan de contractueel afgesproken rente. De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

(14) Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

- 1) De verplichting uit lopende huurcontracten van panden bedraagt €4,8 miljoen (2022: € 4,0 miljoen). Contracten voor onbepaalde tijd zijn voor één jaar meegenomen in de verplichting. Van de verplichting uit lopende huurcontracten is □€ 1,5 miljoen kleiner dan 1 jaar en € 3,3 miljoen groter dan een 1 jaar waarvan € 0,8 miljoen groter dan 5 jaar.
- 2) De verplichting uit leasecontracten auto's bedraagt € 1.468.000,- (2022: € 829.000,-). Van de verplichting uit lopende leasecontracten is € 443.000,- kleiner dan 1 jaar en € 1.025.000,- groter dan 1 jaar waarvan € 0,- groter dan 5 jaar.
- 3) 3) De verplichting uit overige contracten (o.a. multifunctionals, licenties) bedraagt € 4.929.000,- (2022: € 5.110.000,-). Van de verplichting uit overige contracten is €2.886.000,- kleiner dan 1 jaar en € 2.043.000,- groter dan 1 jaar waarvan € 0,- groter dan 5 jaar.
- 4) Per 1 maart 2012 is de Stichting SeysCentra opgericht. De Stichting Koraal en Stichting Pluryn hebben een aantal activiteiten samengevoegd en ondergebracht in de Stichting SeysCentra. Indien de samenwerking wordt beëindigd, zal Stichting SeysCentra worden ontbonden. Het vermogen van de stichting zal worden verdeeld tussen Stichting Pluryn en Stichting Koraal, in beginsel volgens de verhouding van ieders inbreng Pluryn 90% en Koraal 10%. Echter het deel van het vermogen dat is toe te rekenen aan de groei in productie binnen de Stichting SeysCentra komt gelijkelijk aan Stichting Pluryn en Stichting Koraal toe. Ultimo 2023 is het aandeel in het vermogen van SeysCentra hierdoor € 3.148.752,-.
- 5) Als waarborg voor de juiste nakoming van verplichtingen uit huurovereenkomsten zijn er bankgaranties afgegeven ter hoogte van € 115.825,-.
- 6) Indien het WfZ onvoldoende middelen zou hebben om aan hun verplichtingen te voldoen, kan het WfZ door middel van de zogenaamde obligoverplichting bij deelnemers additionele financiering ophalen. De obligoverplichting voor Stichting Koraal bedraagt maximaal 3% van het geborgde bedrag ad € 29.600.000, zijnde € 888.400.
- 7) Met de invoering van de Jeugdwet is sinds 1 januari 2015 de bekostiging van deze jeugdhulporganisaties gewijzigd en zijn - kort gezegd - gemeenten verantwoordelijk voor het inkopen van jeugdhulp bij jeugdhulpaanbieders. Door de wijziging in financiering van jeugdhulporganisaties kan geen beroep meer worden gedaan op voorgenoemd Subsidiebesluit en zal nu – in fiscale zin – doorgaans wel sprake zijn van het drijven van een onderneming door deze jeugdhulporganisaties. In dat geval zijn zij als stichting of vereniging vennootschapsbelastingplichtig.

Eenmaal vennootschapsbelastingplichtig kan er onder voorwaarden een beroep worden gedaan op een subjectieve vrijstelling, zoals de vrijstelling voor zorginstellingen. De zorgvrijstelling is van toepassing (1) op lichamen die zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend, dat wil zeggen voor 90% of

meer, bezig houden met (2) het genezen, verplegen of verzorgen van zieken, kraamvrouwen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, wezen of ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen (werkzaamhedeneis). Deze lichamen mogen dat niet doen vanuit een winstoogmerk, maar vanuit een oogmerk van weldadigheid dan wel algemeen nut. Voor zover wel winst wordt behaald, dient (3) deze winst - korthedshalve gezegd - aangewend te worden binnen de zorginstelling (of het algemeen maatschappelijk belang) (winstbestemmingeis).

Op 20 december 2018 is het nieuwe zorgbesluit voor de vennootschapsbelasting gepubliceerd. Hierin staat vermeld dat voor de toepassing van de zorgvrijstelling, per lichaam moet worden gezien of zowel statutair als feitelijk aan de hierboven genoemde voorwaarden is voldaan. Hierbij dienen zowel de ondernemings- als niet ondernemingsactiviteiten van het lichaam in de beoordeling te worden betrokken. Als aan de voorwaarden wordt voldaan, dan is de zorgvrijstelling van rechtswege van toepassing. Belangrijk om hierbij te noemen is dat de in het kader van de jeugdwet gefinancierde zorg hierbij buiten beschouwing wordt gelaten.

In 2019 heeft op landelijk niveau overleg plaatsgevonden tussen onder meer de ministeries van VWS, Justitie & Veiligheid en Financiën alsmede sectorale belangenbehartigingsorganisaties over de geschetste fiscale problematiek. Uitkomst van dit overleg is dat jeugdhulp, gericht op jeugdigen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, vrijgesteld is van de vennootschapsbelasting. De activiteiten van Stichting Koraal voldoen aan de voorwaarden voor vrijstelling. Derhalve hoeft Stichting Koraal geen rekening te houden met een vennootschapsbelastingplicht.

Op 24 december 2020 is het zorgbesluit geactualiseerd. In het nieuwe besluit is enkel een verlenging van de termijn opgenomen waarbinnen zorginstellingen aan de diverse verplichtingen moeten voldoen. Inhoudelijk is er verder niets veranderd.

Inmiddels heeft De Belastingdienst aangegeven onder voorbehoud van jaarlijkse toetsing akkoord te kunnen gaan met de argumenten van Koraal in de afstemmingsbrief van Koraal dd 29-06-2022 waardoor ook voor de moederstichting Koraal geen VPB-plicht van toepassing is.

8) Fiscale eenheid

Koraal heeft met de verbonden partijen (zijnde de groepsmaatschappijen vermeld onder de waarderingsgrondslagen (met uitzondering van Stichting SeysCentra) een fiscale eenheid voor de btw. Stichting Koraal is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

9) Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgkantoren en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn vooralsnog onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

10) De verplichting uit lopende energiecontracten bedraagt € 11,5 miljoen (2022 € 13,4 miljoen). Van de verplichting uit energiecontracten is € 3,8 miljoen kleiner dan 1 jaar en € 7,7 miljoen groter dan 1 jaar waarvan € 0,- groter dan 5 jaar.

3.1.6 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023

(in duizenden euro's)

BEDRIJFSOPBRENGSTEN

(16) Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

(16.1) Zorgverzekeringswet

De baten zorgverzekeringswet zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Omzet DBC's/DBC-zorgproducten	81	106
	81	106

(16.2) Wet langdurige zorg

De baten wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg	148.125	141.740
Administratieve correcties voorgaande jaren	-11	-86
	148.114	141.654

(16.3) Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg

De baten subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
VWS-subsidie	8	21
	8	21

(16.5) Beschikbaarheidsbijdrage zorgfunctie

De baten uit beschikbaarheidsbijdrage zorgfunctie zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Subsidie NZa medische vervolgopleidingen	97	134
	97	134

(16.7) Baten uit onderaanneming

De baten uit onderaanneming zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Zorgprestaties tussen instellingen	4.750	2.341
	4.750	2.341

(16.8) Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

De overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Eigen bijdrage en betalingen cliënten voor niet-verzekerde zorg en opbrengsten uit aanvullende zorgverzekering	299	280
Persoonsgebonden en -volgende budgetten	945	820
Overige zorgprestaties	442	222
	1.686	1.322

(17) Opbrengsten Jeugdwet

De opbrengsten Jeugdwet zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Opbrengsten Jeugdwet	79.459	72.785
	79.459	72.785

(19) Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

De baten uit andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Opbrengsten WMO	162	382
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van OC&W	66.813	60.252
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	519	733
Overige dienstverlening	361	539
Overige opbrengsten	5.730	4.889
Subsidies vanwege provincies en gemeenten	446	680
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	1.174	1.000
	75.205	68.475

(20) Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Verkoopopbrengst onroerende goederen	1.731	5.009
	1.731	5.009

BEDRIJFSLASTEN

(21) Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten

De kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Personeel niet in loondienst	27.099	23.062
	27.099	23.062

(22) Lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Lonen en salarissen	161.109	147.123
Sociale lasten	27.656	24.723
Pensioenlasten	16.284	15.576
	205.049	187.422

De verdeling van de verloonde full-time equivalenten (fte's) naar organisatie-onderdelen is gemiddeld als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Stichting Koraal Langdurige Zorg	1.200	1.171
Stichting Koraal jeugdhulp	794	833
Maashorst De Vlinder	34	33
Saltho Onderwijs	136	124
Het Driespan	432	397
Schoon maakt trots! BV	42	46
Stichting Koraal	346	336
	2.984	2.940

Het gemiddeld aantal fte's inzake SeysCentra welke voor 50% proportioneel wordt geconsolideerd is:

126	110
-----	-----

Het gemiddeld aantal in het buitenland werkzame werknemers bedroeg 0 (2022: 0).

(23) Afschrijvingen op materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Afschrijvingen materiële vaste activa	14.169	13.240
Afschrijvingen waardeveranderingen materiële vaste activa	-2.025	-1.389
	12.144	11.851

(24) Overige waardeverandering van materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Overige waardeveranderingen van:		
- materiële vaste activa		
Waardevermindering	0	6.226
Terugneming waardevermindering	0	-1.326
	0	4.900

(26) Overige bedrijfskosten

	2023	2022
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	11.903	10.587
Algemene kosten	29.531	26.285
Dotatie/vrijval voorziening dubieuze debiteuren	106	374
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	8.827	7.838
Onderhoud en energiekosten	12.588	10.745
Dotatie/vrijval onderhoudsvoorziening	4	368
Huur en leasing	2.207	2.119
Dotatie/vrijval voorziening verlieslatende contracten	9	-80
Diverse lasten	140	683
	65.315	58.919

Onder de algemene kosten zijn onder andere de navolgende zaken inbegrepen:

	2023	2022
Overige personeelskosten	12.586	9.809
Dotatie/vrijval van personele voorzieningen:	460	1.985
	13.046	11.794

Specificatie onderhoud en energiekosten:

	2023	2022
- Onderhoud	8.144	8.209
- Energie gas	1.436	1.359
- Energie stroom	2.188	877
- Energie transport en overig	824	668
	12.592	11.113

Honoraria accountantsorganisatie:

<u>2023</u>	Accountants	Overig netwerk	Totaal netwerk
Controle van de jaarrekening	360	0	360
Andere controleopdrachten	50	0	50
Fiscale adviesdiensten	0	0	0
Andere niet controlediensten	0	0	0
	410	0	410

<u>2022</u>	Accountants	Overig netwerk	Totaal netwerk
Controle van de jaarrekening	396	0	396
Andere controleopdrachten	186	0	186
Fiscale adviesdiensten	0	0	0
Andere niet controlediensten	0	0	0
	582	0	582

Het honorarium voor controle van de jaarrekening is gebaseerd op het totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.

(27) Financiële baten en lasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Rentelasten en soortgelijke kosten:		
Rente langlopende schulden	730	905
Rente rekening-courant	0	206
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-978	-429
	-248	682

(28) Belastingen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Vennootschapsbelasting Schoon maakt trots! BV 19% van het belastbaar bedrag	29	15
	29	15

(29) Waarvan aandeel van derden

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Aandeel Schoon maakt trots! BV	60	40
	60	40

(30) Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Overige toelichtingen

- *(31) Bezoldigingsinformatie op grond van de Wet normering topinkomens*
- *(32) Gebeurtenissen na balansdatum*
- *(33) Gesegmenteerde informatie*
- *(34) Verloopoverzicht materiële vaste activa*
- *(35) Overzicht van langlopende schulden*
- *(36) Vorderingen uit hoofde van financieringstekort resp. -overschot*

(31) Bezoldigingsinformatie op grond van de Wet normering topinkomens

De Wet normering topinkomens (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. Hierbij moet tevens rekening worden gehouden met een uitgebreid overgangsregime.

Op basis van het besturingsmodel van Koraal en de verhoudingen tussen de Raad van Bestuur en de regiodirecteuren worden de regiodirecteuren niet aangemerkt als topfunctionaris in de zin van de WNT. Tot de topfunctionarissen binnen Koraal behoren overeenkomstig de definitie van de WNT de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht.

Voor het bezoldigingsmaximum van de Raad van Bestuur van Koraal is bepalend de sectornormering voor zorginstellingen. Op basis van deze normering en de daarin gehanteerde criteria (1) Complexiteit (nader gespecificeerd naar Kennisintensiteit, aantal taken en aantal relevante financieringsbronnen) en (2) Omzet bedraagt de totaalscore 12 punten waarmee klasse 5 (WNT norm € 223.000) van toepassing is voor Koraal.

Het bezoldigingsmaximum Raad van Toezicht voor voorzitters bedraagt maximaal 15%. Voor vice-voorzitter en leden van interne toezichthoudende organen bedraagt deze maximaal 10%. De vastgestelde bezoldiging Koraal bedraagt voor 2023 15% (voorzitter), en 10% (vice-voorzitter en leden) van het voor de desbetreffende rechtspersoon of instelling geldende bezoldigingsmaximum.

Naast de hierna vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

In de navolgende tabellen zijn conform de publicatieplicht van de WNT de relevante gegevens opgenomen:

(tabel 1a)	Stichting Koraal		
bedragen x € 1			
Functiegegevens	I.R.W.M. Widdershoven, Voorzitter RvB	D.H.M. Creemers, Bestuurder	R.W.M. Quik, Bestuurder
Aanvang functievervulling in 2023	1-1-2023	1-6-2023	1-1-2023
Einde functievervulling in 2023	31-12-2023	31-12-2023	30-6-2023
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkosten- vergoedingen	206.706	108.661	102.568
Beloningen betaalbaar op termijn	15.162	8.813	7.583
Subtotaal	221.868	117.474	110.151
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	130.745	110.584
-/. Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	221.868	117.474	110.151
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		N.v.t.	
Aanvang functievervulling in 2022	1-1-2022		1-1-2022
Einde functievervulling in 2022	31-12-2022		31-12-2022
Omvang dienstverband (in fte)	1,0		1,0
Dienstbetrekking	Ja		Ja
Beloning plus belastbare onkosten- vergoedingen	199.643		200.854
Beloningen betaalbaar op termijn	13.533		13.537
Totaal bezoldiging 2022	213.176		214.391
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000		216.000

Raad van Toezicht

bedragen x € 1	M.A. Mittelmeijer	E.S.J.M. de Bont	D. Lodewijk	M.J. de Graaf
Functiegegevens	Voorzitter	Vice voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functievervulling in 2023	1-1-2023	1-1-2023	1-1-2023	1-1-2023
Einde functievervulling in 2023	31-12-2023	31-12-2023	30-6-2023	31-12-2023
Bezoldiging	26.760	22.300	8.920	17.840
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	33.450	22.300	11.058	22.300
-/ Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	26.760	22.300	8.920	17.840
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022				
Functiegegevens	(Vice) voorzitter	Vice voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functievervulling in 2022	1-1-2022	1-1-2022	1-1-2022	1-1-2022
Einde functievervulling in 2022	31-12-2022	31-12-2022	31-12-2022	31-12-2022
Bezoldiging	25.920	21.600	17.280	17.280
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32.400	21.600	21.600	21.600

bedragen x € 1	H.J. Smid	N.W.C. Michon - van Tuel	K.W. Hoorn	A.T.A.G. Schavemaker
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	N.v.t.
Aanvang functievervulling in 2023	1-1-2023	1-1-2023	1-1-2023	
Einde functievervulling in 2023	31-12-2023	31-12-2023	31-12-2023	
Bezoldiging	17.840	17.840	17.840	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22.300	22.300	22.300	
-/ Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	
Totaal bezoldiging	17.840	17.840	17.840	
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2022				
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functievervulling in 2022	1-1-2022	1-1-2022	1-3-2022	1-1-2022
Einde functievervulling in 2022	31-12-2022	31-12-2022	31-12-2022	18-3-2022
Bezoldiging	17.280	17.280	14.400	3.600
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.600	21.600	18.108	4.557

(32) Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die nadere informatie geven over feitelijke gebeurtenissen na balansdatum.

(33) Gesegmenteerde informatie

<i>(in duizenden euro's)</i>	Langdurige Zorg		Onderwijs		Jeugdhulp		Koraal	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
BEDRIJFSOPBRENGSTEN								
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening								
• Zorgverzekeringswet	0	0	0	0	81	105	0	0
• Wet langdurige zorg	118.438	111.267	0	0	13.554	14.526	16.121	15.861
• Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg	0	0	0	0	0	0	7	21
• Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties	19	43	0	0	78	91	0	0
• Baten uit onderaanneming	221	274	0	0	4.406	2.032	123	36
• Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	1.446	1.234	17	16	224	73	0	0
	120.124	112.818	17	16	18.343	16.827	16.251	15.918
Opbrengsten Jeugdwet	2.465	2.011	0	0	73.097	66.476	3.898	4.298
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	3.245	1.435	69.263	62.463	4.231	6.016	57.966	53.489
Netto omzet	125.834	116.264	69.280	62.479	95.671	89.319	78.115	73.705
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0	0	0	0	3.409	1.731	1.597
Som der bedrijfsopbrengsten	125.834	116.264	69.280	62.479	95.671	92.728	79.846	75.302
BEDRIJFSLASTEN								
• Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	13.042	9.719	2.146	2.784	9.936	9.253	1.903	1.264
• Lonen en salarissen	66.559	62.094	40.518	35.057	50.967	49.895	22.187	19.190
• Sociale lasten	10.034	8.760	6.256	5.519	7.736	7.264	3.381	2.914
• Pensioenlasten	4.899	4.708	5.437	4.983	3.894	3.923	1.971	1.868
• Afschrijvingen op materiële vaste activa	1.187	1.107	1.262	1.132	690	620	8.981	8.958
• Overige waardeverandering van materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	4.900
• Overige bedrijfskosten	31.963	28.838	13.389	12.382	22.549	19.495	38.370	34.547
Som der bedrijfslasten	127.684	115.226	69.008	61.857	95.771	90.450	76.793	73.641
BEDRIJFSRESULTAAT	-1.850	1.038	272	622	-100	2.278	3.053	1.661
• Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	0	0	-377	-207	-43	0	-559	-222
• Rentelasten en soortgelijke kosten	0	0	0	58	4	13	730	1.043
Som der financiële baten en lasten	0	0	-377	-149	-39	13	171	821
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	-1.850	1.038	649	771	-61	2.265	2.882	840
• Belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0
• Aandeel in winst/verlies van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	0	0	0	0	0	0	-63	-42
RESULTAAT NA BELASTINGEN	-1.850	1.038	649	771	-61	2.265	2.945	882

(34) Verloopoverzicht materiële vaste activa

<i>(in duizenden euro's)</i>	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa	Totaal
<u>Stand per 1 januari 2023</u>					
Aanschafwaarde	148.866	53.932	32.797	605	236.200
Cumulatieve afschrijvingen	41.398	27.939	15.580	0	84.917
Bijzondere waardeverandering (impairment)	31.871	3.447	0	0	35.318
Boekwaarde per 1 januari 2023	75.597	22.546	17.217	605	115.965
<u>Mutaties boekjaar</u>					
Investerings	7.165	3.250	6.501	51	16.967
Afschrijvingen	7.195	3.045	3.929	0	14.169
Bijzondere waardeverandering (impairment)	0	0	0	0	0
Afschrijving bijzondere waarde- verandering	-1.731	-294	0	0	-2.025
<u>Terugname geheel afgeschreven activa</u>					
Aanschafwaarde	5.600	5.204	4.003	0	14.807
Aanschafwaarde (impairment)	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	5.600	5.204	4.003	0	14.807
<u>Desinvesteringen</u>					
Aanschafwaarde	516	115	230	0	861
Aanschafwaarde (impairment)	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	219	95	103	0	417
<u>Stand per 31 december 2023</u>					
Aanschafwaarde	149.915	51.863	35.065	656	237.499
Cumulatieve afschrijvingen	41.043	25.391	15.403	0	81.837
Bijzondere waardeverandering (impairment)	31.871	3.447	0	0	35.318
Boekwaarde	77.001	23.025	19.662	656	120.344

(35) Overzicht langlopende schulden

(in duizenden euro 's)

Lening-gever	Afsluit-datum	Hoofdsom	Totale looptijd in jaren	Soort lening *	Nominale rente	Effectieve rente	Rente herzieningsdatum	Rente risico afgedekt mbv hedge instrument?	Restschuld 31-12-2022	Opname nieuwe leningen in 2023	Aflossing in 2023	Restschuld 31-12-2023	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2023	Aflossingswijze	Aflossing 2024	Gestelde zekerheden *	
NWB	3-mrt-03	6.000	40	OL	3,33%	3,33%	nvt	Nee	3.150	0	150	3.000	2.250	20	lineair	150	WBF	
BNG	1-jun-15	24.400	20	OL	1,19%	1,19%	nvt	Nee	15.860	0	1.220	14.640	8.540	12	lineair	1.220	WBF	
NWB	1-feb-94	3.760	29	OL	1,93%	1,93%	nvt	Nee	129	0	129	0	0	0	lineair	0	WBF	
BNG	1-feb-16	10.400	30	OL	1,67%	1,67%	nvt	Nee	8.320	0	347	7.973	6.240	23	lineair	347	WBF	
AMRO	1-apr-19	4.500	9	OL	1,57%	1,58%	nvt	Nee	2.750	0	500	2.250	0	5	lineair	500	1e-Hyp	
AMRO	4-jan-21	20.000	10	OL	1,15%	1,15%	nvt	Nee	18.250	0	1.000	17.250	12.250	7	lineair	1.000	1e-Hyp	
BNG	1-sep-22	5.000	5	OL	1,44%	1,44%	nvt	Nee	5.000	0	1.000	4.000	0	4	lineair	1.000	WBF	
74.060												49.113	29.280				4.217	

* Afkorting

OL = onderhandse lening

1e-Hyp = eerste hypotheek

WBF = waarborgfonds

(36) Nog in tarieven te verrekenen financieringstekort resp. -overschot

(in duizenden euro's)

Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg

Financieringstekort resp. -overschot	2023	2022	2021	Totaal
Saldo per 1 januari	0	822	0	822
Bij/af: financieringsverschil boekjaar	935	0	0	935
Bij/af: administratieve correcties voorgaande jaren	0	0	0	0
Bij/af: betalingen/ontvangsten	0	-822	0	-822
Saldo per 31 december	935	0	0	935
Stadium van vaststelling *	b	c	c	

Zorgkantoor Zuid-Limburg

Financieringstekort resp. -overschot	2023	2022	2021	Totaal
Saldo per 1 januari	0	500	0	500
Bij/af: financieringsverschil boekjaar	-139	6	0	-133
Bij/af: administratieve correcties voorgaande jaren	0	0	0	0
Bij/af: betalingen/ontvangsten	0	-506	0	-506
Saldo per 31 december	-139	0	0	-139
Stadium van vaststelling *	b	c	c	

Zorgkantoor Noordoost-Brabant

Financieringstekort resp. -overschot	2023	2022	2021	Totaal
Saldo per 1 januari	0	291	-77	214
Bij/af: financieringsverschil boekjaar	100	0	0	100
Bij/af: administratieve correcties voorgaande jaren	0	0	0	0
Bij/af: betalingen/ontvangsten	0	-213	0	-213
Saldo per 31 december	100	78	-77	101
Stadium van vaststelling *	b	c	c	

* a = interne berekening
b = overeenstemming met zorgkantoor
c = definitieve vaststelling NZa

Zorgkantoor Midden-Brabant

Financieringstekort resp. -overschot	2023	2022	2021	Totaal
Saldo per 1 januari	0	685	-119	566
Bij/af: financieringsverschil boekjaar	386	0	0	386
Bij/af: administratieve correcties voorgaande jaren	0	0	0	0
Bij/af: betalingen/ontvangsten	0	-611	45	-566
Saldo per 31 december	386	74	-74	386
Stadium van vaststelling *	b	c	c	

Financieringsverschil

	Wettelijk budget	Ontvangen voorschot	Financieringsverschil 2023
Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg	41.851	40.917	935
Zorgkantoor Zuid-Limburg	93.550	93.689	-139
Zorgkantoor Noordoost-Brabant	7.527	7.427	100
Zorgkantoor Midden-Brabant	5.798	5.412	386
	148.725	147.445	1.281

- * a = interne berekening
b = overeenstemming met zorgkantoor
c = definitieve vaststelling NZa

3.2 Enkelvoudige jaarrekening

3.2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming

ACTIVA

(in duizenden euro's)

	Ref.	31-12-2023	31-12-2022
<u>VASTE ACTIVA</u>			
Materiële vaste activa			
	2		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen		74.035	73.598
Machines en installaties		22.648	22.172
Andere vaste bedrijfsmiddelen		4.295	4.049
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa		656	605
		101.634	100.424
Financiële vaste activa			
	3		
Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen		72	51
		72	51
		101.706	100.475
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>			
Vorderingen			
	6		
Op handelsdebiteuren		1.599	1.375
Op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen		2.917	3.514
Overige vorderingen		8.469	8.405
Overlopende activa		3.560	2.584
		16.545	15.878
Liquide middelen			
	8		
		40.752	38.647
		57.297	54.525
Totaal activa			
		159.003	155.000

PASSIVA*(in duizenden euro's)*

	Ref.	31-12-2023	31-12-2022
<u>EIGEN VERMOGEN</u>	9		
Stichtingskapitaal		103	103
Bestemmingsreserves		2.093	2.216
Bestemmingsfondsen		45.583	42.515
		47.779	44.834
<u>VOORZIENINGEN</u>	10		
Overige		4.236	5.856
		4.236	5.856
<u>LANGLOPENDE SCHULDEN</u>	11		
Schulden aan banken		44.896	49.113
		44.896	49.113
<u>KORTLOPENDE SCHULDEN (ten hoogste 1 jaar)</u>	12		
Schulden aan banken		4.217	4.346
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		2.638	2.820
Schulden aan participanten en aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen		8.472	10.126
Belastingen en premies sociale verzekeringen		7.280	6.226
Schulden ter zake van pensioenen		5.193	3.329
Overige schulden		25.027	22.179
Overige passiva		9.265	6.171
		62.092	55.197
Totaal passiva		159.003	155.000

3.2.2 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023

(in duizenden euro's)

	Ref.	2023	2022
<u>BEDRIJFSOPBRENGSTEN</u>			
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	16		
Wet langdurige zorg	16.2	16.121	15.861
Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg	16.3	7	21
Baten uit onderaanneming	16.7	123	36
		16.251	15.918
Opbrengsten Jeugdwet	17	3.898	4.298
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	19	57.966	53.489
Netto omzet		78.115	73.705
Overige bedrijfsopbrengsten	20	1.731	1.597
Som der bedrijfsopbrengsten		79.846	75.302
<u>BEDRIJFSLASTEN</u>			
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	21	1.903	1.264
Lonen en salarissen	22	22.187	19.190
Sociale lasten	22	3.381	2.914
Pensioenlasten	22	1.971	1.868
Afschrijvingen op materiële vaste activa	23	8.981	8.958
Overige waardeverandering van materiële vaste activa	24	0	4.900
Overige bedrijfskosten	26	38.370	34.547
Som der bedrijfslasten		76.793	73.641
		3.053	1.661
<u>BEDRIJFSRESULTAAT</u>			
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	27	-559	-222
Rentelasten en soortgelijke kosten	27	730	1.043
Som der financiële baten en lasten		171	821
		2.882	840
<u>RESULTAAT VOOR BELASTINGEN</u>			
Aandeel in winst/verlies van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	29	-63	-42
RESULTAAT NA BELASTINGEN		2.945	882

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

Mutatie bestemmingsfonds Koraal	3.068	1.346
Onttrekking bestemmingsreserve innovatiefonds	-123	-464
	2.945	882

De voorgaande winst-en-verliesrekening in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Koraal is een weergave van de exploitatie van de concern ondersteunende diensten van Stichting Koraal. In deze winst-en-verliesrekening is onder de post 'Wet landurige zorg' en 'Opbrengsten Jeugdwet' alleen het concerngedeelte gepresenteerd i.c. de ontvangen kapitaallastenvergoeding uit hoofde van de WLZ ad € 16,1 miljoen en de Jeugdwet/WMO ad € 3,9 miljoen. Dit betreft de vergoeding in het kader van nacalculatie, overgangsregime NHC en overige normatieve vergoedingen zoals voor kleinschalig wonen en instandhouding.

Het aandeel van de werkstichtingen (actief in de gehandicaptenzorg en de jeugdhulp) in het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz zorg ontvangen ten behoeve van de zorgexploitatie (ZZP's e.d.) ad circa € 132 miljoen is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Koraal.

Het aandeel in de Opbrengsten jeugdwet van de werkstichtingen actief in de jeugdhulp en gehandicaptenzorg ad circa € 75,6 miljoen is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Koraal. Stichting Koraal maakt namens deze werkstichtingen de productieafspraken welke daadwerkelijk in uitvoering worden gerealiseerd binnen de desbetreffende individuele werkstichtingen. Een eventuele financieringspositie met zorgkantoren en gemeenten komt dientengevolge tot uitdrukking in de enkelvoudige balans van Stichting Koraal.

Voor de personele kosten geldt hetzelfde principe. De medewerkers van de gehandicaptenzorg en jeugdhulp bekostigde werkstichtingen (met uitzondering van SeysCentra) zijn in dienst van Stichting Koraal maar werkzaam in de desbetreffende werkstichtingen. De betalingen van de lonen alsmede de afdrachten van de loonbelasting, sociale premies en pensioenlasten gebeurt door de concernstichting. In de enkelvoudige winst- en verliesrekening zijn alleen de salarissen en kosten van de concern ondersteunende diensten gepresenteerd. Het gedeelte van de loonkosten inclusief werkgeverslasten voor sociale lasten en pensioenpremie van de werkstichtingen onder de gehandicaptenzorg en jeugdhulp bedraagt € 140 miljoen en is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Koraal.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG (RojW).

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Afwijkingen in waarderingsgrondslagen enkelvoudige jaarrekening

Kapitaalbelangen

Schoon maakt trots! BV is statutair gevestigd aan de Poststraat 1 te Sittard en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 14109587. Stichting Koraal heeft een aandeel in het geplaatste kapitaal van Schoon maakt trots! BV van 51%.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor deelnemingen in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de instelling in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de instelling en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

3.2.3 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023

(in duizenden euro's)

Vaste activa

(2) Materiële vaste activa

De materiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	74.035	73.598
Machines en installaties	22.648	22.172
Andere vaste bedrijfsmiddelen	4.295	4.049
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa	656	605
Totaal materiële vaste activa	101.634	100.424
Het verloop is als volgt:	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	100.424	105.581
Investeringen	10.513	9.698
Bijzondere waardeverandering	0	-4.900
Desinvesteringen	-645	-3.125
Afschrijvingen desinvesteringen	323	2.128
Afschrijvingen	-10.932	-10.277
Afschrijving waardeverandering	1.951	1.319
Boekwaarde per 31 december	101.634	100.424

(3) Financiële vaste activa

De financiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Handelsdebiteuren	1.599	1.375
Op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen	2.917	3.514
Overige:		
- Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	1.420	2.102
- Vorderingen uit hoofde van Jeugdhulp	7.049	6.303
Overlopende activa	3.560	2.584
	16.545	15.878

Op de post handelsdebiteuren is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht.

Deze voorziening geeft het volgende verloop te zien:	2023	2022
Voorziening per 1 januari	438	181
Af: onttrekking wegens afgeboekte posten	-253	0
Bij: dotatie t.l.v. het resultaat	1	257
Voorziening per 31 december	186	438
	31-12-2023	31-12-2022

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN FINANCIERINGSTEKORT

Het financieringstekort kan als volgt worden gespecificeerd:

Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg	934	822
Zorgkantoor Zuid-Limburg	0	500
Zorgkantoor Noordoost-Brabant	100	214
Zorgkantoor Midden-Brabant	386	566
Totaal vorderingen uit hoofde van financieringstekort	1.420	2.102

De overlopende activa bestaat uit vooruitbetaalde kosten met betrekking tot boekjaar 2024. De vorderingen hebben een looptijd van <1 jaar.

(8) Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
<u>Direct opvraagbaar</u>		
Banken	40.679	38.573
Kas	58	75
Kruisposten	15	-1
	40.752	38.647

(9) Eigen vermogen

	31-12-2023	31-12-2022
Stichtingskapitaal	103	103
Bestemmingsreserves	2.093	2.216
Bestemmingsfondsen	45.583	42.515
	47.779	44.834

De aansluiting naar het geconsolideerde vermogen van Koraal is als volgt:

Vermogen Stichting Koraal enkelvoudig per 31 december	47.779	44.834
<i>Bestemmingsfondsen</i>		
Koraal Langdurige Zorg	5.354	7.204
Koraal Jeugdhulp	6.657	6.619
	12.011	13.823
<i>Overige reserves</i>		
Koraal Jeugdhulp	438	438
De Vlinder	486	475
Saltho Onderwijs	931	60
Het Driespan	6.509	5.180
Stichting SeysCentra	4.894	4.993
	13.258	11.146
<i>Bestemmingsreserves onderwijs en SeysCentra</i>		
Stichting SeysCentra	456	456
De Vlinder	985	604
Saltho Onderwijs	1.162	1.386
Het Driespan	11.564	9.547
	14.167	11.993
Aandeel derden in het groepsvermogen	69	49
Vermogen Stichting Koraal geconsolideerd per 31 december	87.284	81.845

De aansluiting naar het geconsolideerde resultaat van Koraal is als volgt:

Resultaat Stichting Koraal enkelvoudig per 31 december	2.945	882
Koraal Langdurige Zorg	-1.850	1.038
Koraal Jeugdhulp	38	2.465
De Vlinder	125	-11
Saltho Onderwijs	-676	-704
Het Driespan	1.200	1.486
Stichting SeysCentra	-99	-200
Resultaat Stichting Koraal geconsolideerd per 31 december	1.683	4.956

Toelichting op het verloop van de onderscheiden posten in het vermogen

Stichtingskapitaal

Het verloop van de post stichtingskapitaal is als volgt:

	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	103	103
Kapitaalstorting	0	0
Kapitaal terugbetaling	0	0
Stand per 31 december	103	103

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Bestemmingsreserve innovatiefonds Koraal	2.093	2.216
	2.093	2.216

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	2.216	2.680
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserve innovatiefonds Koraal	-123	-464
Stand per 31 december	2.093	2.216

Bestemmingsfondsen

De bestemmingsfondsen zijn als volgt samengesteld:

	31-12-2023	31-12-2022
Bestemmingsfonds Koraal	45.583	42.515
	45.583	42.515

Het verloop van de bestemmingsfondsen is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	42.515	41.169
Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsfonds Koraal	3.068	1.346
Stand per 31 december	45.583	42.515

_(10) Voorzieningen

Overige voorzieningen:	31-12-2023	31-12-2022
Toekomstige jubileumuitkeringen	1.523	1.385
Voorziening PBL	193	325
Voorziening langdurig zieken	2.411	3.669
Voorziening reorganisatie	0	95
Voorziening regeling generatiebeleid	109	382
	4.236	5.856

Het verloop van de post overige voorzieningen is als volgt:

	Toekomstige jubileum-uitkeringen	Voorziening PBL	Voorziening langdurig zieken	Voorziening reorganisatie	Voorziening regeling generatie-beleid
Stand per 1 januari	1.385	325	3.669	95	382
Mutaties:					
- vrijval	-1	-6	-1.910	-95	-264
- dotaties	330	11	2.210	0	0
- onttrekkingen	-145	-136	-1.558	0	-8
- oprenting en verandering disconteringsvoet	-46	-1	0	0	-1
Stand per 31 december	1.523	193	2.411	0	109
Kortlopend deel (<1 jaar)	186	105	1.847	0	42
Langlopend deel (>1 jaar)	1.337	88	564	0	67
Hiervan >5 jaar	669	0	0	0	0

(11) Langlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
De langlopende schulden zijn als volgt samengesteld:		
Schulden aan banken	44.896	49.113
Totaal	44.896	49.113
Waarvan looptijd langer dan 5 jaar	29.280	32.247

Het verloop van de schulden aan banken is als volgt:

Saldo per 1 januari	53.459	58.343
Mutaties in het boekjaar:		
Nieuwe leningen	0	5.000
Aflossingen	4.346	4.884
Extra aflossingen	0	5.000
	49.113	53.459
Aflossingsverplichting	4.217	4.346
Saldo per 31 december	44.896	49.113

(12) Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)

	31-12-2023	31-12-2022
Schulden aan banken:		
Aflossing komend jaar op langlopende leningen	4.217	4.346
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	2.638	2.820
Schulden aan participanten en aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen	8.472	10.126
Belasting en premies sociale verzekeringen	7.280	6.226
Schulden ter zake van pensioenen	5.193	3.329
Overige schulden:		
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	138	0
Overige personele reserveringen	1.122	1.022
Reservering vakantietoeslag	5.225	4.874
Reservering vakantiedagen	4.926	4.439
Persoonlijk budget levensfase	13.616	11.844
Overige passiva	9.265	6.171
	62.092	55.197

Schulden uit hoofde van het financieringsoverschot

Het financieringsoverschot kan als volgt worden gespecificeerd:

	2023	2022
Zorgkantoor Noord- en Midden-Limburg	0	0
Zorgkantoor Zuid-Limburg	138	0
Zorgkantoor Noordoost-Brabant	0	0
Zorgkantoor Midden-Brabant	0	0
Totaal schulden uit hoofde van financieringsoverschot	138	0

3.2.4 Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023

(in duizenden euro's)

BEDRIJFSOPBRENGSTEN

(16) Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

(16.2) Wet langdurige zorg

De baten wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg	16.121	15.861
	16.121	15.861

(16.3) Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg

De baten subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1. van de Wet langdurig zorg zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
VWS-subsidie	7	21
	7	21

(16.7) Baten uit onderaanneming

De baten uit onderaanneming zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Zorgprestaties tussen instellingen	123	36
	123	36

(17) Opbrengsten Jeugdwet

De opbrengsten Jeugdwet zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Opbrengsten Jeugdwet	3.898	4.298
	3.898	4.298

(19) Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

De baten uit andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Opbrengsten WMO	10	17
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	3	0
Overige dienstverlening	0	2
Overige opbrengsten	57.832	52.412
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	121	20
Doorbelaste nacalculatie werkstichtingen	0	1.038
	57.966	53.489

Specificatie doorbelaste nacalculatie werkstichtingen

	2023	2022
Stichting Koraal Langdurige Zorg	0	1.038
	0	1.038

Toelichting:

Stichting Koraal is met een aantal zorgentiteiten overeengekomen dat een nacalculatie plaatsvindt op de doorbelaste opbrengsten en kosten ter hoogte van 50% van het gerealiseerde resultaat. De nacalculatie is verwerkt via de rekening courant verhouding met Stichting Koraal.

(20) Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Verkoopopbrengst onroerende goederen	1.731	1.597
	1.731	1.597

BEDRIJFSLASTEN

(21) Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten

De kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten zijn als volgt samengesteld:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Personeel niet in loondienst	1.903	1.264
	1.903	1.264

(22) Lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Lonen en salarissen	22.187	19.190
Sociale lasten	3.381	2.914
Pensioenlasten	1.971	1.868
	27.539	23.972

De verdeling van de verloonde full-time equivalenten (fte's) naar organisatie-onderdelen is gemiddeld als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Koraal	346	336
	346	336

Het gemiddeld aantal in het buitenland werkzame werknemers bedroeg 0 (2022: 0).

(23) Afschrijvingen op materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Afschrijvingen materiële vaste activa	10.932	10.277
Afschrijvingen waardeveranderingen materiële vaste activa	-1.951	-1.319
	8.981	8.958

(24) Overige waardeverandering van materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Overige waardeveranderingen van:		
- materiële vaste activa Waardevermindering	0	6.226
Terugneming waardevermindering	0	-1.326
	0	4.900

(26) Overige bedrijfskosten

	2023	2022
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	11.757	10.651
Algemene kosten	12.010	11.152
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	800	977
Onderhoud en energiekosten	10.356	9.019
Huur en leasing	1.261	1.262
Doorbelaste nacalculatie werkstichtingen	2.122	833
Diverse lasten	64	653
	38.370	34.547

	2023	2022
Onder de algemene kosten is een bedrag inbegrepen aan overige personeelskosten van:	2.173	2.469

Specificatie doorbelaste nacalculatie werkstichtingen

	2023	2022
Stichting Koraal Langdurige Zorg	1.850	0
Stichting Koraal Jeugdhulp	272	833
	2.122	833

Toelichting:

Stichting Koraal is met een aantal zorgentiteiten overeengekomen dat een nacalculatie plaatsvindt op de doorbelaste opbrengsten en kosten ter hoogte van 50% van het gerealiseerde resultaat. De nacalculatie is verwerkt via de rekening courant verhouding met Stichting Koraal.

(27) Financiële baten en lasten

	2023	2022
Rentelasten en soortgelijke kosten:		
Rente langlopende schulden	730	905
Rente rekening-courant	0	138
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-559	-222
	171	821

(29) Aandeel in winst/verlies van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

	2023	2022
Resultaat deelneming	-63	-42
	-63	-42

3.2.5 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Koraal heeft de jaarrekening 2023 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 21 mei 2024.

De Raad van Toezicht van de Stichting Koraal heeft de jaarrekening 2023 goedgekeurd in de vergadering van 21 mei 2024.

3.2.6 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling toegelicht onder de winst-en-verliesrekening 2023.

3.2.7 Ondertekening jaarrekening

Raad van bestuur:

Vastgesteld door het bestuur van Stichting Koraal te Sittard-Geleen op 21 mei 2024.

WG

drs. I.R.W.M. Widdershoven - *voorzitter Raad van Bestuur*

WG

dr. D.H.M. Creemers - *lid Raad van Bestuur*

Raad van toezicht:

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht van Stichting Koraal te Sittard-Geleen op 21 mei 2024.

WG

drs. ir. M.A. Mittelmeijer – *voorzitter Raad van Toezicht*

WG

prof. dr. E.S.J.M. de Bont – *vice-voorzitter Raad van Toezicht*

WG

dr. ir. M.J. de Graaf – *lid Raad van Toezicht*

WG

mr. N.W.C. Michon-van Tuel – *lid Raad van Toezicht*

WG

drs. H.J. Smid – *lid Raad van Toezicht*

WG

ing. C. Sterk MHA – *lid Raad van Toezicht*

WG

K.W. Hoorn MBA MA – *lid Raad van Toezicht*

Hoofdstuk 4

Overige gegevens:

- *Statutaire regeling resultaatbestemming*
- *Nevenvestigingen*
- *Controleverklaring onafhankelijke accountant*

4.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten van Stichting Koraal is geen specifieke regeling opgenomen omtrent de resultaatbestemming. Het resultaat wordt jaarlijks conform de resultaatbestemming toegevoegd aan de bestemmingsreserves, bestemmingsfondsen en/of algemene reserves, welke onderdeel uitmaken van het eigen vermogen van Stichting Koraal.

4.2 Nevenvestigingen

De nevenvestigingen van Stichting Koraal staan toegelicht onder de grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat.

4.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de navolgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Koraal

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Koraal (‘de stichting’) een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting en de groep (de stichting samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (‘WNT’).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Koraal te Sittard gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

NLE70022061.1.1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800,
3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414408), PricewaterhouseCoopers Pensioens, Actuariel & Insurance Services B.V. (KvK 54226388), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180288) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl tref u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene inkoopvoorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Koraal zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in de jaarstukken anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en RJ 400 is vereist voor het bestuursverslag, op grond van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG is vereist voor het verslag interne toezichthouder en op grond van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG is vereist voor de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en RJ 400 en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG, alsmede voor het toevoegen van het verslag interne toezichthouder.

Stichting Koraal - NLE70022061.1.1

Pagina 2 van 6

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Stichting Koraal - NLE70022061.1.1

Pagina 3 van 6

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 21 mei 2024
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.A.B. de Coninck RA

Stichting Koraal - NLE70022061.1.1

Pagina 4 van 6

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Stichting Koraal

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de stichting opereert.

Stichting Koraal - NLE70022061.1.1

Pagina 5 van 6

Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Stichting Koraal - NLE70022061.1.1

Pagina 6 van 6